

FÖRSTUDIE

inför ett framtida resurscentrum för scenkonst i Skåne

Produktionsledets roll och behov

inklusive

FÖRSTUDIER INFÖR RESURSCENTRUM

Sammanfattande analys och förslag

(förstudierna Breddat arrangörskap och Produktionsledets roll och behov)

Ulrika Lind, januari 2012

Beställare: Kultur Skåne med finansiering av Region Skånes kulturnämnd

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Kort om utövare, kommuner och behov	4
Förslag och riktlinjer i korthet.....	5
1. Förstudien – uppdrag, syfte och mål.....	9
1.1. Bakgrund och genomförande	9
1.1.1. Beslut gällande resurscentrum	10
1.1.2. Avtal gällande arrangörscentrum	10
1.1.3. Genomförande av förstudien om producentledets roll och behov	11
2. Teater- och Danscentrum – organisation och verksamhet	12
2.1. Statligt bidrag till centrubildningar	12
2.1.1. Nya bidragskriterier från Kulturrådet år 2012	13
2.2. Om Teatercentrum	13
2.2.1. Styrdokument.....	13
2.2.2. Medlemskap	14
2.2.3. Regionkontor – Teatercentrum Södra Regionen.....	15
2.2.4 Internationellt.....	15
2.2.5. Behov och planerade insatser	16
2.2.6. Tankar hos Teatercentrum Södra regionen inför ett resurscentrum	17
2.3. Om Danscentrum	18
2.3.1. Styrdokument för Danscentrum	18
2.3.2. Medlemskap i Danscentrum Syd.....	18
2.3.3. Regionkontor – Danscentrum Syd.....	19
2.3.4. Danscentrum Syd – internationellt.....	20
2.3.5. Behov och planerade insatser enligt Danscentrum Syd	20
2.3.6. Tankar hos Danscentrum Syd inför ett resurscentrum	22
3. Medlemmar hos TC och DC – deras synpunkter och behov	24
3.1. Behov hos fria teatergrupper	24
3.1.1. Sammanställning av behov – fria teatergrupper	24
3.1.2. Medlemskap i Teatercentrum Södra regionen	25
3.1.3. Behov av lokaler, scener, utrustning och teknik (TC).....	26
3.1.4. Behov gällande ekonomi, samordning och gemensamma administrativa tjänster (TC)	27
3.1.5. Resurscentrum – förväntningar och risker enligt fria teatergrupper	27
3.2. Behov hos fria dansgrupper, dansare och koreografer	28
3.2.1. Sammanfattning av behov – fria dansgrupper	28
3.2.2. Medlemskap hos Danscentrum Syd	29
3.2.3. Behov av lokaler, scener, utrustning och teknik (DC)	31
3.2.4. Behov gällande ekonomi, samordning och gemensamma administrativa tjänster (DC).....	33
3.2.5. Behov gällande föreställningar, turnéer och publikmöten (DC)	35
3.2.6. Behov gällande internationell verksamhet samt internationella utbyten (DC).....	36
3.2.7. Resurscentrum – förväntningar och risker enligt fria dansgrupper	37
3.2.8. Synpunkter från Rörelsen – koreografer i Skåne gällande Resurscentrum	38
3.2.9. Synpunkter från Dansstationen och Salto! gällande Resurscentrum.....	39
4. Kommunernas roll och funktion i scenkonstlivet	40
4.1. Kommuner i Skåne – resurs och resursbehov	40
4.1.1. Mindre kommuner	40
4.1.2. Exempel: Ängelholms kommun	42
4.1.3. Större kommuner	42
4.1.4. Exempel: Lunds kommun – utvecklingsarbete och förslag	43

4.1.5. Exempel: Kristianstad kommun.....	45
4.1.6. Exempel: Landskrona kommun.....	47
5. FÖRSTUDIENS FÖRSLAG: Centrumbildningar	49
6. FÖRSTUDIER INFÖR RESURSCENTRUM: Analys och förslag	51
6.1. Varför en satsning på scenkonst?.....	51
6.1.1. Region Skånes prioriteringar för teater, dans och musik.....	52
6.2. Resurscentrum i en regional struktur av aktörer	53
6.3. Ansvarsuppdelning med utgångspunkt från Resurscentrum	55
6.3.1. Produktion – Kompetens – Forskning	55
6.4. Samverkansmöjligheter mellan produktions- och arrangörsled	56
6.4.1. Vad är produktionsled och arrangörsled?.....	56
6.4.2. Kvalitetsbegreppet.....	57
6.4.3. Scenkonstbegreppet.....	57
6.4.4. Behov av att stärka legitimitet och förtroende.....	58
6.4.5. Framgångsfaktorer för spridning av scenkonst	59
6.4.6. Den enskilda aktören – ekonomi och hälsa.....	59
6.5. Gemensamma frågor – Resurscentrum och Region Skåne	61
6.5.1. Ekonomiska resurser och ansvarsfördelning.....	61
6.5.2. Utformning av arrangörssubventioner	61
6.5.3. Diskussioner kopplade till samverkansmodellen	61
6.5.4. Regional resurs för kompetensutveckling efter 2014 – Exempel: KulturKraft Syd.....	62
6.5.5. Biljettförmedling med regionalt upptagningsområde – Exempel: Kulturcentralen	63
7. Förslag: Resurscentrum – verksamhet	65
7.1. Namn på verksamheten?.....	65
7.3. Förmedling.....	65
7.4. Samverkan med kommuner.....	66
7.5. Utforskandefas – Produktionsspecifika lösningar	68
7.6. Långsiktigt och projektrelaterat – Två verksamhetslinjer	70
1. Förutsättningar för verksamheten – långsiktigt arbete	70
2. Projektverksamhet och produktion – tidsbegränsat arbete.....	71
7.7. Residenslösningar	71
8. Internationellt arbete och utbyte	72
8.1. Aspekter på internationellt utbyte.....	72
8.1.1. ProjektCentret, Danmark.....	72
8.1.2. Produforum, Finland.....	73
8.1.3. Norsk scenekunstbruk, Norge	73
8.2. Insatser för utveckling mot internationellt utbyte	74
8.2.1. Inhämtning av sakkunskap.....	74
8.2.2. Diskussion.....	74
8.2.3. Goda exempel.....	74
9. Jämställdhet och tillgänglighet.....	76
9.1. Jämställdhet och tillgänglighet som verktyg för måluppfyllelse.....	76
10. Kontakter	78

Sammanfattning

Bakgrund: I december 2008 tog Region Skånes kulturnämnd beslut om att "tillsammans med stat och kommun medverka till att inrätta ett gemensamt resurscentrum för den fria scenkonsten". Målet är att ekonomiska resurser ska användas på ett mer ändamålsenligt sätt för att skapa och arrangera mer av kvalitativ scenkonst i Skåne, och därigenom ge medborgarna tillgång till mer kultur.

Nuläge: I januari 2012 flyttade Riksteatern Skåne, Danscentrum Syd och Teatercentrum Södra regionen till gemensamma lokaler i Kulturhuset Mazetti i Malmö. Alla tre är organisationer med konstfrämjande verksamhet och kommer tillsammans att utgöra stommen för ett resurscentrum.

Kort om utövare, kommuner och behov

Danscentrum Syds medlemmar konstateras utgöra god representation av yrkesverksamma inom det moderna fria dansområdet i Skåne. Åsikterna går isär om vilken kapacitet Danscentrum har att möta behoven inom dansområdet, men förstudien ser goda förutsättningar att spetsa till verksamheten. Hos Teatercentrum Södra regionen är det flera teatrar i Skåne *inte* är medlemmar. De som valt att stå utanför uppger som orsak bl.a. att medlemsavgiften för dem inte motsvarar nyttan av ett medlemskap. Aktörer med produktion av vuxenteater eller med interkulturell profil uppger att de inte känner sig hemma i Teatercentrum. Översyner pågår inom Teatercentrum för att renodla verksamheten.

Syften med medlemskap verkar handla lika mycket om solidaritet i förhållande till centrumbildning och konstområde som om att ta del av tjänster och att till exempel hyra lokaler till förmånligt pris. Bland teatrar uttrycks främst behov av marknadsföringstjänster, moderna kontaktregister, tillgång till utrustade scener/repetitionslokaler under längre perioder, tillgång till bil, teknik och tekniker, IT- och filmexpertis, bättre kontaktytor och turnésamordning. För Danscentrums medlemmar är diskussionsforum kring branschfrågor en viktig medlemsfaktor. Därtill tillgång till daglig träning, workshops, rådgivning, teknisk utrustning och administrativa tjänster. Behovet av hjälp med att söka stöd samt med återrapportering är stort bland båda centrumbildningarnas medlemmar, samt hjälp med ekonomisk hantering kring produktion. Alternativ till medlemskap är tänkbara hos vissa medlemmar, i form av att istället köpa tjänster från centrumbildningarna/Resurscentrum, eller att ta del av resursfunktioner mot att avvara en procentsats av beviljat stöd/bidrag.

Ökade produktionsmedel efterfrågas av både centrumbildningar och medlemmar, samt förstärkta kansliesurser. Frågan är i vilken mån de tjänster som planeras i relation till Resurscentrum för bättre produktionsvillkor eventuellt kan ersätta behovet av rena produktionsstöd. Åsikterna kring detta är delade; vissa frigrupsrepresentanter uttrycker en oro för att satsningen på Resurscentrum ska "stanna i administration". En utmaning blir därför att i Resurscentrum skapa god valuta hos det professionella produktionsledet för administrativa insatser, tillika för arrangörer som efterfrågar ökade arrangörsmedel. Viktigt är att insatserna kontinuerligt utvärderas.

Skånes kommuner har lyfts in i arbetet med förstudien både som till delar resursbehövande part gällande villkor för professionell dans och teater, och som tillgång för scenkonstlivet gällande gemensamma utvecklingsinsatser och liknande. Hos mindre kommuner kommuniceras ett behov av förstärkt dialog, kompetenshöjande insatser, samordning, produktionsstöd, kvalitativt utbud samt tydligare subventioner gällande scenkonstområdet. Vissa vill bidra till regionens målsättning med ett ökat scenkonstutbud genom att erbjuda publikunderlag, erfarna och aktiva arrangörer, referenser för framgångsrika samarbeten, idag outnyttjade scener, m.m. Större kommuner vill ta en mer aktiv part i

uppbyggnaden av ett resurscentrum. Förslag har lagts från kommuner om att vara med och skapa projekt t ex kring öppen scen för nya scenkonstaktörer och ny publik, residenslösningar med förankring i föreningslivet, "modellbyggen" kring kommunalt och regionalt ansvar för turnerande grupper, m.m.

De flesta kommuner har stort fokus på barn och unga, vilka i sammanhanget bör inkluderas i upplägget av Resurscentrum i egenskap av publik, medskapare samt framtida arrangörs- och produktionsled. Mötet med den professionella konsten är essentiell för varje barns möjlighet till ett eget uttryck, varför kommunerna särskilt av den anledningen är naturliga samarbetsparter för Resurscentrum.

Förslag och riktlinjer i korthet

I förstudien har formats förslag och riktlinjer gällande hur verksamhet vid Resurscentrum kan struktureras.

Tre huvuddrag bör vara tongivande i Resurscentrum.

1. Att arbeta med förutsättningar för scenkonstproduktion.
2. Att arbeta med förutsättningar för scenkonstarrangemang.
3. Att utveckla samverkan mellan de tre organisationerna

i syfte att koppla samman produktion och arrangemang, undersöka och utveckla möjligheterna för spridning av scenkonst, förhålla sig till kulturpolitiska mål och regionala prioriteringar samt förhålla sig till samverkan och ekonomiska möjligheter utanför det offentliga.

Nedan listas de förslag och idéer som utvecklas längre fram i förstudien.

Danscentrum Syd och Teatercentrum Södra regionen bör enligt förstudien agera på bl.a. följande punkter gällande de egna organisationerna.

- Ta del av Kulturrådets översyn (2011) gällande bidragsgivningen till centrumbildningar och se över hur verksamheten under 2012 kan motsvara villkoren för det statliga bidraget. Notera den *regionala* prioriteringen i bidragsgivningen och se över hur den korresponderar med medlemmarnas arbetsmarknad.
- Djuploda i vad den regionala satsningen på ett resurscentrum faktiskt innebär vad det gäller *arbetsförmedlande insatser*, och hur den samspelar med ett nationellt och internationellt perspektiv. Analysera begreppet "arbetsförmedlande" så att verksamheten inte byggs enbart kring en "indirekt" förmedling som lika gärna kan jämföras med marknadsföring, synlighet eller en portal, utan resulterar i faktiska jobbtillfällen.
- Skapa ökad tydlighet i kommunikation med regionala företrädare och bidragsgivare. Från det egna perspektivet definiera skillnaderna mellan nationellt, regionalt och kommunalt ansvar i förhållande till medlemmarnas verksamhet i syfte att synliggöra det ekonomiska systemet samt främja samarbete.
- Gemensamt med andra relevanta parter utarbeta verktyg och metoder för uppföljning, utvärdering och analys av verksamhet och arbetsförmedlande insatser. Detta i syfte att kunna redovisa resultat av användningen av mottagna resurser, samt för områdets utveckling i stort.

- Vara proaktiv gällande verksamhetens utveckling både för egen del samt som inspiration för medlemmar; i ett förändrat kulturklimat med större regionalt ansvar för fördelning av kulturmedel måste var och en av kulturaktörer ta ansvar för sin existens och sitt område för att driva en stödberättigad verksamhet.
- Se över hur organisationen förhåller sig till sakkunskap – medlemmars specifika sakkunskap, kunskap i kanslifunktioner samt i samarbetsformer och nätverk. Kanske behövs särskilda arbetsbeskrivningar, klargörande av funktioner samt kunskapsinventeringar i organisationen.
- Tydliggöra organisationens uppdrag för medlemmar, likaså medlemmars möjligheter gällande tjänster och eventuella förmåner.
- Synliggöra och profilera organisationen på den sydsvenska scenkonstarenan. Arbeta bort anonymiteten.
- Diskutera och definiera hur den egna organisationen, och det konstområde man representerar, ska förhålla sig till en resurscentrumkontext.
- Inte låsa samverkansmöjligheterna till endast ett trepartssamarbete (TC, DC och Riksteatern) utan se varandra som tillgångar; utöver det kan sökas andra relevanta samarbeten för den egna centrubildningen respektive för Resurscentrum. Definiera vilka dessa kan vara – specifika aktörer, målgrupper, kategorier eller territorier.
- Arbeta med metoder för ömsesidig förståelse för konstformer, uttryck, position, historia, arbetsfält och villkor.

Gällande Resurscentrum ges följande förslag som utvecklas längre fram.

- Att de som försörjer sig på sin konst bör erbjudas goda arbetsförutsättningar för att nå hög kvalitet i sina produktioner, både i upphovsprocess, produktion, repetitionsarbete och framförande. Till det ska läggas att professionella scenkonstaktörer har ett eget ansvar för *sin* del av ekonomisk bäring, nödvändigt engagemang, relevant kompetens och samhällsnyttiga aspekter.
- Att inte bygga helt nya resurssystem, utan istället växla upp befintliga funktioner. Förstudien anser, som Resurscentrum nu är konstruerat, att de närmaste aktörerna att komplettera Resurscentrums insatser är de regionala verksamheterna Musik i Syd, Malmö Opera och Skånes Dansteater, samt kommunala förvaltningar och/eller kulturverksamheter. Hos dessa finns redan regionalt finansierade resursfunktioner som kan synliggöras och genom Resurscentrum.
- Att hitta ett namn på Resurscentrum som tydliggör funktion och syfte, som anspelar på det fria konst- och kulturlivet och civilsamhället som samhällsbärande rotsystem, men som även kan relateras till andra resursfunktioner i det sydsvenska scenkonstlivet hos institutioner, utbildningsinstanser, kulturhus etc. Namnet på verksamheten bör andas sakkunskap, generositet, öppen attityd, hjälpsamhet och samarbetsvilja.
- Att bevaka konstområdesspecifika förutsättningar i en bred scenkonstkontext, så att även relevanta digitala arenors funktion, experimentverksamhet, musikområdets naturliga plats i det mesta av scenkonst, m.m., beaktas. Regionala målsättningar gäller enligt kulturplanen även musikområdet, varför ett naturligt steg för regionen torde vara att även beakta centrubildningarna inom musikområdet, Musik i Syd samt det fria musiklivet i samband med en resurscentrumetablering.
- Att *ett* sätt för Resurscentrum att definiera sin roll, samt att hitta samverkansformer med andra aktörer, kan vara att själva ta ett särskilt ansvar för *scenkonstproduktion och*

publikmöten – Resurscentrum kan sedan i samverkan låta andra aktörer ansvara för andra insatser som är relevanta för arrangörs- och produktionsled, t ex *kompetenshöjande insatser samt forskning, ny teknik och nya vägar för scenkonsten*.

- Att *specifik* kunskap om vad det innebär att producera och att arrangera lyfts fram och används. Centralt är yrkesmässighet, professionalitet och förståelse för förutsättningar. Professionalitet ska i sammanhanget inte att sammanblanda med att de flesta av arrangörsföreningar verkar på ideell basis med ett intresse och engagemang för scenkonst och det sociala sammanhanget som grund – detta ska värnas.
- Att *Resurscentrum* inte ska vara den part som avgör vad som är kvalitet eller inte, däremot verka för goda villkor och förutsättningar för produktionsled att nå sina egna kvalitetskrav samt för arrangörsledet att erbjuda kvalitativa visningsmöjligheter. (Exempel på liknande resurssatningar ges som alternativ, där konstnärliga råd eller motsvarande knutits till verksamheten.)
- Att Resurscentrum bör verka *inkluderande* i förhållande till scenkonstbegreppet, så att inte varken traditionella eller nyskapande initiativ stängs ute. Notera att det finns en risk att med offentliga medel vilja stödja en utveckling inom scenkonstområdet genom särskilda satsningar (t ex som Resurscentrum), därtill att samla och därigenom effektivisera resurserna, alltmedan det mest nyskapande ändå sker i gränsländer, och i många fall därmed utanför det offentliga.
- Att brister i ömsesidig förståelse för olika konstformer, eller upplevelser av och uppfattningar om att den saknas, bör beaktas med respekt i utveckling av samverkansformer inom Resurscentrum.
- Att frågan om hur organisationerna tillsammans kan stärka bilden av ett sakkunnigt forum diskuteras.
- Att Riksteatern tar ett större ansvar för förmedling av *regionalt producerad scenkonst* i Resurscentrum, i tät samverkan med Teater- och Danscentrum.
- Att samverkan med kommuner samt mellan produktions- och arrangörsled utgör en *grund* på vilken föreställningar ska nå ut, medan ytterligare försäljning och inköp kan ses som kompletterande insatser.
- **Att en av Resurscentrums viktigaste uppgifter är att bidra till att förbättra framförhållningen för scenkonstproduktion och att möjliggöra en "utforskandefas". I detta inryms att redan innan produktionsstart hitta vägar för produktionen att ingå i ett hållbart och utvecklande projekt.**
- Att bygga organisation och kansli så att långsiktigt och projekt- samt produktionsrelaterat arbete går hand i hand.
- Att utveckla befintliga och nya residenslösningar. I dialog med Konstnärsnämnden kan befintliga internationella residens ses över och om möjligt växlas upp i bemärkelsen utökas samt tillföras nationella lösningar. Ett exempel skulle kunna vara utbyten med Piteå där flertalet nya dansstudior installerats i anslutning till Luleå universitet och Studio Acusticum (multifunktionellt och högteknologiskt konserthus).

- Ett annat exempel är residenslösningar för medlemmar som kan kopplas till tidsbundna kanslifunktioner i syfte att föra in sakkunskap och projektidéer i verksamheten hos centrumbildningar och Resurscentrum.
 - Att inhämtning av sakkunskap sker från internationellt verksamma scenkonstaktörer m.fl., därtill diskussion om hur kan Skåne utgöra en intressant bas för internationellt verksamma scenkonstaktörer så att de inte väljer att enbart arbeta i utlandet, samt om hur motsvarande stödinsatser ser ut i andra länder.
 - Att jämställdhet och tillgänglighet ska genomsyra arbetet hos både Teatercentrum, Danscentrum, Riksteatern och Resurscentrum. Medvetande om dessa frågor, samt ett jämställdhets- och ett tillgänglighetsperspektiv, ska vara närvarande i förhållande till allt det som diskuteras gällande verksamhet och insatser hos organisationerna.
 - Att en demokratisk linje bör vara bärande i utformning av stödinsatser och samverkan genom Resurscentrum; att någon vill uttrycka sig genom scenkonst ska kunna vara skäl nog för att ytor för detta möjliggörs med offentliga medel. Forum för det egna uttrycket bör vara en grund för konstens plats och samhällspeglande roll i en demokrati, och Resurscentrum befinner sig i detta sammanhang. Vägledning till utövare om för var och en lämpliga stödinsatser bör beredas plats i utvecklingen av ett resurscentrum.
-

1. Förstudien – uppdrag, syfte och mål

Under hösten 2011 genomfördes denna förstudie inför ett planerat resurscentrum för scenkonst i Skåne. Syftet med förstudien var att definiera produktionsledets behov och roll i förhållande till ett resurscentrum.

Region Skånes målsättning är att regionala resurser ska användas på ett ändamålsenligt sätt så att det kan skapas och arrangeras mer av kvalitativ scenkonst i regionen, och att medborgarna därigenom ges tillgång till mer kultur.

En konklusion i form av förslag till samverkan mellan Riksteatern, Teatercentrum och Danscentrum inom ramen för ett resurscentrum presenteras i förstudien utifrån de båda förstudierna *Breddat arrangörskap* och *Förstudie inför resurscentrum – produktionsledets roll och behov*. (Se avsnitt 6.)

Enligt projektbeskrivning formulerad av Kultur Skåne ska förstudien

- visa hur Teatercentrum och Danscentrum genom ett närmare samarbete kan bidra till ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt att producera scenkonst i regionen
- belysa vilka producenterna är samt synliggöra de särskilda stöd-, resurs- och utvecklingsbehov som finns hos respektive centrumbildnings producenter
- visa hur produktionsfrågorna på ett naturligt sätt ska kunna kopplas till arrangörsledet
- visa på hur samverkan mellan producenterna, arrangörerna och kommunerna kan bidra till att mer kvalitativ scenkonst når ut till fler medborgare i Skåne
- behandla ansvarsuppdelning och finansiering i relation till resurscentrum

Förstudien ska vidare behandla frågor gällande följande.

- Organisationernas nuläge: Vilka är Teatercentrum och Danscentrum idag?
- Verksamhetsutveckling: Vilka utvecklingsbehov finns inom Teatercentrum och Danscentrum?
- Roll och funktion: Hur kan Teatercentrums och Danscentrums roll i ett framtida resurscentrum se ut?
- Lokaler: Vilka är behoven gällande lokaler för administration, repetition och träning?
- Scener: Vilka scener i regionen kan kopplas till ett resurscentrum och hur kan samverkan mellan scen, arrangör och producerande aktör se ut?
- Teknik: Hur fungerar den befintliga teknikpoolen och hur ska teknisk resurs se ut i framtiden?
- Samverkan: Hur kan Teatercentrum, Danscentrum och Riksteatern samverka och kring vilka verksamhetsdelar?
- Produktionsstöd: Vilka behov har scenkonstproducenterna i regionen?
- Liknande verksamheter: Vilka liknande resursfunktioner finns på andra ställen i Norden?
- Internationellt: Vilken roll kan Resurscentrum spela sett till ett internationellt perspektiv?

1.1. Bakgrund och genomförande

Turnéverksamhet är ett av sex utvecklingsområden beskrivna i Region Skånes kulturnämnds utvecklingsplan för scenkonst. Som ett led i handlingsplanen för turnéutveckling i Skåne gjordes våren 2006 en kartläggning av befintliga resurser samt en plan för samordning av de regionala turnéresurserna i syfte att bidra till ett ökat samarbete mellan institutionerna. En huvudsaklig målsättning med kartläggningen var att beskriva och analysera möjligheter till ett bättre

resursutnyttjande genom större samarbete mellan institutioner, fria grupper och arrangörer. Syftet var att öka utbud och tillgänglighet till scenkonst av god kvalitet i hela Skåne.

Åtgärdsförslagen landade i att utöka kunskapen om publiken, arrangera dialogmöten i Kultur Skånes regi, införa bidrag för mörkläggning av gymnastiksalor och liknande samt stimulansbidrag för byggen, genomföra lokalinventering, upprätta manualer för ombyggnationer samt inrätta en turnerande institutionsfestival.

Kulturnämnden beslutade i december 2006 att ge nämndens arbetsgrupp för scenkonst i uppdrag att arbeta vidare med åtgärdsförslagen och återkomma till nämnden med förslag till praktiskt genomförande.

1.1.1. Beslut gällande resurscentrum

I december 2008 tog Region Skånes kulturnämnd beslut om att "tillsammans med stat och kommun medverka till att inrätta ett gemensamt resurscentrum för den fria scenkonsten" (Dnr 0802766). Beslutet togs i anslutning till beslut om uppbyggnad av en teknikpool samt inrättande av utrustningsstöd för fria dans- och teatergrupper med verksamhetsstöd. Av beslutsunderlaget framgår följande.

"Förutom att centret blir en scen för det fria kulturlivet i regionen kommer det att bli ett stöd för infrastrukturen med kontor, repetitionslokaler, scen, teknikpool, marknadsavdelning och ekonomisk kompetens. Här ska ges tillfälle till träning, vidareutbildning och konstnärliga möten samt möjlighet att sätta upp föreställningar. Resurscentret ska förmedla föreställningar, arrangera utbudsdagar samt arrangörs- och medlemsutbildningar och ge information om aktuella turnéer. Här ska också finnas ett gemensamt biljettförsäljningssystem, publikregister och kalendarium."

Region Skåne och Statens kulturråd ingick för perioden 2009-2010 en avsiktsförklaring för samverkan kring kulturverksamhet som bland annat omfattade skapandet av ett regionalt resurscentrum för scenkonst. I mars 2011 beslöt kulturnämnden att av egna medel avsätta två miljoner kronor till utvecklingen av ett resurscentrum. Riksteatern Skåne, Danscentrum Syd och Teatercentrum Södra Regionen flyttade i januari 2012 samman i Kulturhuset Mazetti i Malmö. Det är Region Skånes avsikt att dessa tre aktörer utgör stommen för den vidare utvecklingen av ett resurscentrum för scenkonst.

1.1.2. Avtal gällande arrangörscentrum

Våren 2010 ingicks ett trepartsavtal mellan Kultur Skåne, Riksteatern och Riksteatern Skåne av vilket framgår att parterna "har för avsikt att samverka kring ett arrangörscentrum som ska medverka till att ge medborgarna i hela Skåne en ökad tillgång till ett omfattande och varierat kulturutbud av hög kvalitet". Vidare framgår av avtalet: "Arrangörscentrum ska i förlängningen ingå i ett regionalt resurscentrum där producenter och arrangörer av scenkonst samarbetar för att få ut maximal effekt av de gemensamma insatserna." Ett av de övergripande målen för arrangörscentrum är enligt avtalet "att synliggöra vikten och betydelsen av arrangörskapet och ge det de förutsättningar som behövs för att kunna ingå som en aktiv part i ett resurscentrum för scenkonst". Ett annat mål är "att främja samverkan och dialog mellan kommunerna i Skåne, så att kommunernas kompetenser tillvaratas". Dessutom tydliggörs att "en förutsättning för ett framgångsrikt resurscentrum är att producenter och arrangörer av scenkonst kan delta på likvärdiga grunder. För att uppnå en bättre balans behöver stödet till de ideella arrangörerna utvecklas och förutsättningar för dialog mellan arrangörer, konstnärer och producenter förbättras."

I förstudien *Breddat arrangörskap* som genomfördes på uppdrag av Riksteatern under 2011 ges förslag på verktyg för att sätta formerna för att arbeta med breddat arrangörskap samt föreslås relevanta insatser. Arrangörscentrum går sedan hösten 2011 under namnet Breddat arrangörskap i

Skåne och betraktas av Riksteatern som en metod och ett arbetssätt för att nå en breddad arrangörsbas samt en vidgad syn på arrangörsrollen. Under 2012 ses möjligheterna till nationell tillämpning av Breddat arrangörskap över av Riksteatern.

1.1.3. Genomförande av förstudien om producentledets roll och behov

Arbetet med förstudien har pågått från september till december år 2011. Samtal har förts med Kultur Skåne, med Danscentrum, med Teatercentrum och med Riksteatern, med några kommuner i Skåne samt med några fria grupper och koreografer.

Samtliga kommuner i Skåne har kontaktats per e-post i syfte att dels ge en möjlighet till delaktighet för dem i processen, dels inhämta uppgifter om hur kommuners eventuella satsningar på scenkonstområdet kan samspela med Resurscentrum, samt eventuella hinder för detsamma. Genom förstudien har även skapats en dialog kring hur de skånska kommunerna kan ta del av ett resurscentrum samt vilken resurs de själva kan utgöra för ett ökat scenkonstutbud i regionen. Från kommunerna har även hämtats goda exempel på lyckade samverkansformer.

Samtliga medlemmar hos Danscentrum Syd och Teatercentrum Södra regionen har kontaktats per e-post och därigenom getts möjlighet att lämna synpunkter och behovsbeskrivningar per e-post, telefon eller i möten. Även några Malmöbaserade teatrar som *inte* är medlemmar i Teatercentrum har kontaktats.

Därtill har samtal förts med Kulturrådet gällande den översyn av bidragsgivningen som rådet genomförde hösten 2011, med Kulturcentralen (biljettförmedlare för fria grupper och arrangörer) gällande möjlig utveckling av verksamheten enligt regionala behov, samt med KulturKraft Syd (EU-finansierat projekt för kompetensutveckling) i syfte att undersöka samarbetsmöjligheter gällande kompetensutveckling.

(Regionens kulturnämnd beviljade i november 2008 Danscentrum Syd 100 000 kr och Teatercentrum Södra regionen 100 000 kr vardera i ett treårigt anslag för åren 2009, 2010 och 2011 för "skapandet av en regional teknikpool för turnerande dans- och teaterproducenter i Skåne". Enligt uppdragsbeskrivningen ska förstudien även se över hur teknikpoolen har fungerat. Eftersom slutlig redovisning och utvärdering av verksamheten ska göras senast den 2 maj 2012 har dock inte teknikpoolen, enligt överenskommelse med uppdragsgivaren, granskats närmare i förstudien. I och med att bildandet av ett resurscentrum redan har beslutats av den regionala kulturnämnden har förstudien heller inte beaktat huruvida ett resurscentrum för scenkonst ska etableras eller inte, utan istället fokuserat på behov, utveckling och verksamhet kopplat till satsningen.)

2. Teater- och Danscentrum – organisation och verksamhet

Centrumbildningarna inom dans och teater är intresse- och förmedlingsorganisationer för fria professionella utövare inom respektive konstområde.

2.1. Statligt bidrag till centrumbildningar

Staten fördelar genom Kulturrådet bidrag till tolv centrumbildningar inom olika konstområden, däribland Danscentrum och Teatercentrum. Bidrag ges för "arbetsförmedlande verksamhet samt till basresurser som behövs för att bedriva det arbetsförmedlande arbetet" (2011). Med arbetsförmedlande verksamhet avser Kulturrådet

- förmedling av uppdrag
- synliggörande av medlemmarnas konst och kunskaper
- åtgärder som ökar medlemmarnas möjligheter på arbetsmarknaden (till exempel kompetensutveckling inom det konstnärliga området eller företagande)

Med basresurser avses

- kostnader för exempelvis kanslilokaler, löner, resor och information som gör att den arbetsförmedlande verksamheten kan bedrivas
- samverkan med exempelvis andra centrumbildningar, konsulentverksamheter och institutioner

Som grund för bidragsgivningen gäller att organisationen

- ska bedriva professionell verksamhet av hög kvalitet
- ska främja konststartens ställning, förmedla och generera uppdrag från tredje part till medlemmarna samt arbeta aktivt för att bredda medlemmarnas arbetsmarknad
- ska ha god omvärldskunskap och att verksamheten ska anpassas efter rådande omständigheter på arbetsmarknaden
- bör samverka med övriga aktörer på kulturarbetsmarknaden, andra centrumbildningar samt verka för ökat samarbete med näringslivet och övriga relevanta aktörer inom konstområdet.

Medlemmarna ska vara professionella kulturaktörer och verksamheten ska kunna visa resultat och effekter av det arbetsförmedlande arbetet. Organisationen ska bedriva verksamhet som kommer hela landet till del, vilket till exempel Teatercentrum och Danscentrum möter genom regionala avdelningar/organisationer.

Parallellt med bidragsgivningen till Danscentrum kan nämnas att det i Kulturrådets strategi för att stärka den professionella dansen 2010 – 2014 (S 2010:21) finns långsiktiga målsättningar gällande förbättrade produktions- och arbetsvillkor, ökade internationella danssatsningar samt ökad tillgång till professionell dans, bland annat genom "genom att fler scener och platser presenterar professionell dans och att arrangörsutvecklingen fortgår". Vidare framgår av strategidokumentet att Kulturrådet "samverkar med regionerna kring Strategin för att stärka den professionella dansen och de regionala kulturplanerna samt de regionala dans- eller scenkonstplanerna". Kulturrådet ska även utveckla förutsättningarna för att "internationella utbyten och samarbeten inom dansområdet ska fortsätta att utvecklas i samverkan med bl.a. Konstnärsnämnden, regioner och kommuner".

2.1.1. Nya bidragskriterier från Kulturrådet år 2012

Under hösten 2011 har Kulturrådet presenterat en översyn av bidragsgivningen till centrumbildningarna på kulturområdet. Initiativet till översynen har tagits internt på Kulturrådet samt efterfrågats av centrumbildningarna själva. Syftet har varit dels att granska hur bidraget förhåller sig till organisationernas verksamhet och mål, dels att ta fram nya kriterier för Kulturrådets bidragsgivning till centrumbildningarna.

Kulturrådet konstaterar i sin rapport att mål och utgångspunkter för bedömning av centrumbildningarna hittills delvis har varit otillräckliga, och anser att ett ”förtydligande av mål och uppdrag samt återrapporteringskrav för bidragsgivningen är nödvändigt för att resultat och effekter av verksamheterna bättre ska kunna följas upp”. Mot den bakgrunden konstaterar Kulturrådet vidare att det har ”varit svårt att följa upp och utvärdera verksamheterna med kvantitativa och kvalitativa metoder”.

I rapporten lyfts även fram att centrumbildningarnas verksamheter drivs på olika sätt med olika fokus, att typen av insatser organisationerna gör skiljer sig åt även om grundläggande uppdrag är desamma. Även finansieringskällor, regionalt och internationellt arbete samt medlemstal, medlemsbasens sammansättning och rekryteringsstrategier varierar. Kulturrådet tydliggör att statligt bidrag ges till *arbetsförmedlande* verksamhet (se ovan) samt till de basresurser som behövs för att bedriva det arbetsförmedlande arbetet.

Enligt rapporten införs skärpta bidragskriterier för år 2012 där utvärdering och synlighet av resultat och effekter av det arbetsförmedlande arbetet är centralt, likaså kvalitet och professionalitet samt samverkan med andra aktörer på kulturarbetsmarknaden. **Organisationernas redovisningar till Kulturrådet ska visa hur många uppdrag samt vilken typ av uppdrag som förmedlats, samt visa statistik över organisationens medlemmar i fråga om antal, ålder och kön. De regionala verksamheterna ska i korthet redovisa vilken verksamhet de bedriver, antal förmedlade arbeten, medlemsstatistik och ekonomi.** Redovisningen ska vidare visa organisationens kostnader för den arbetsförmedlande verksamheten och basverksamheten.

2.2. Om Teatercentrum

Enligt Teatercentrum är organisationen en ideell förening som organiserar den fria teaterkonsten, inkluderat grupper, individer och konstellationer som utövar fri teaterkonst. Med fri teaterkonst avser Teatercentrum *yrkesmässigt bedriven teaterverksamhet där gruppen, individen eller konstellationen är sin egen huvudman*. Vidare beskrivs Teatercentrum som

- en samarbets-, intresse- och informationsorganisation för sina medlemmar
- ett forum för debatt om teaterkonsten och dess villkor
- en partipolitiskt och religiöst obunden organisation

som arbetar för den fria teaterkonstens oberoende och kontinuitet, för konstnärlig integritet, förnyelse och kvalitet samt för jämställdhet, tillgänglighet, demokrati och yttrandefrihet.

2.2.1. Styrdokument

Fundamentet i verksamheten är föreningens stadgar. Parallellt med stadgarna finns fyra styrdokument (2011) som ledning i verksamheten. I verksamhetsplanen 2011-2013 (1) kan läsas att Teatercentrum ska lyfta den fria teaterkonsten och medlemmarna genom att

- vara en mötesplats för den fria teaterkonsten
- synliggöra och marknadsföra sina medlemmar
- verka för att de ekonomiska förutsättningarna för medlemmarna förbättras
- bedriva kompetensutveckling
- arbeta med avtals- och arbetsgivarfrågor
- driva kulturpolitiska frågor
- bedriva förmedlingsverksamhet
- utveckla medlemskapets form och innehåll

Av det styrdokument som kallas "Plattform för Teatercentrum" (2) framgår att Kongressen är det högsta beslutande organet och att den hålls vart tredje år, däremellan hålls riksdeltagarmöten. Det framgår även att organisationens ändamål, verksamhet och utveckling diskuteras på regionala och nationella medlemsforum. Vidare står att det är styrelsen som ska planera och leda verksamheten, bevilja medlemskap och ansvara för ekonomin. Det finns även ett verkställande utskott som har till uppgift att mellan styrelsens sammanträden leda den löpande verksamheten. Varje teater/konstellation, tillika varje individuell medlem, har en röst på Kongress och Riksdeltagarmöte.

Teatercentrum har som ett tredje styrdokument tagit fram en checklista för teaternas arbete med prissättning (3). Dokumentet fungerar även som diskussionsunderlag i frågan. Medlemmar erbjuds enligt uppgift återkommande att diskutera prissättning samt värdering av teaterns arbete och konstnärliga verk med kollegor från andra teatrar i samband med regionala och nationella medlemsforum. Checklistan omfattar

- Avtalsenliga löner och anställningskontrakt för produktions- och spelperiod
- Upphovsrättsliga kostnader
- Produktionskostnader
- Turnékostnader
- Balanserad budget
- Marknads- och varumärkesanalys

Det fjärde styrdokumentet vägleder medlemmarna i tillgänglighetsfrågor (4) som kategoriseras enligt arkitektonisk tillgänglighet – anpassning av lokaler, och social tillgänglighet – människors attityder och bemötande. Dokumentet sammanfattar lagstiftning på området samt reder ut begrepp och termer.

2.2.2. Medlemskap

Medlemskap kan beviljas både individer och juridiska personer som yrkesmässigt utövat fri teaterkonst under minst ett år och tillämpar kollektivavtal inom teaterområdet, som har anknytning till den fria teaterkonsten samt har genomgått yrkesutbildning på teaterområdet eller har dokumenterad erfarenhet av arbete inom fri professionell teaterkonst.

Medlemsavgift för juridisk person (teater, konstellation) är år 2011 satt till 5 000 kronor/kalenderår, och för individuell medlem 1 500 kronor/kalenderår.

Vidare ska medlemmar

- ges tillgång till Teatercentrums kanslier och personal
- ges möjlighet till ett konstnärligt och kollegialt utbyte med Teatercentrums medlemmar
- ges möjlighet att utnyttja Teatercentrums regionala, nationella och internationella kontaktnät
- kunna ta del av och påverka Teatercentrums kultur- och arbetsmarknadspolitiska arbete, regionalt och nationellt, med målsättning att stärka den fria teaterkonsten

- kunna vara med och påverka kollektivavtalet för fri teaterkonst som Teatercentrum tecknar med Teaterförbundet
- få kontinuerlig information om Teatercentrums angelägenheter
- ha möjlighet att utforma och delta i Teatercentrums kurs-, fortbildnings- och seminarieverksamhet till subventionerad kostnad
- ha möjlighet att medverka vid biennaler, festivaler, utbudsdagar m.m. som arrangeras av Teatercentrum såväl regionalt som nationellt

För teatergrupp/konstellation innebär medlemskap dessutom att teatern och teaterns föreställningar ska synliggöras i Teatercentrums marknadsföring regionalt och nationellt.

Enligt årsberättelse för 2010 var medlemsantalet över hela landet 69 teatrar och 93 individuella medlemmar, varav 15 teatrar och 23 individuella medlemmar i Södra regionen. År 2011 fanns 17 medlemsteatrar varav 10 verkade i Malmö. Teatercentrum uppger även regelbunden kontakt med ytterligare sex teatrar (2011) som har valt att inte vara medlem, samtliga baserade i Malmö.

2.2.3. Regionkontor – Teatercentrum Södra Regionen

År 2001 startade Teatercentrums regionala etablering med ett kansli i Göteborg som sedan följdes av kanslier i Malmö, Stockholm och Umeå. Syftet med regionkontor är att finnas närmare medlemmarna samt att vara förberedd för och delaktig i den regionaliseringsprocess som nu sker över landet. Genom regionkontoren ges också större möjligheter att samverka med andra regionala aktörer för att skapa bra villkor för medlemmarna.

Teatercentrum Södra regionen sammanfattar sin verksamhet i följande aktiviteter (2011):

- Skånsk Teaterdag – utbudsdag för barn- och ungdomsteater i samarbete med Riksteatern Skåne
- Skånsk Scenkonstdag – utbuds-/seminariedag för vuxna arrangerad av Riksteatern Skåne i samarbete med Teatercentrum, Danscentrum och Malmö Kulturstöd
- Utveckling av Resurscentrum för scenkonst – flytt till Kulturhuset Mazetti, samarbete med Danscentrum Syd och Riksteatern Skåne
- Uppbyggnad av teknikpool – pågår 2010-2012 i samarbete med Danscentrum
- [spik] – samtalsforum på Malmö Stadsbibliotek, tre arrangemang/säsong sedan 2007, samt ny samtalsserie "forum" under utformning
- Fortbildning – produktion och inköp av kurser och liknande
- Kulturpolitiskt engagemang – samtal med regionens politiker, kulturutvecklare med flera för att vara med och förbättra villkor för fri scenkonst
- Representation i styrgruppen för Kulturkraft Syd (EU-finansierad kompetensutveckling för kultursektorn)
- Representation i styrelsen för bibu.se – scenkonstbiennial för barn och unga
- Medverkande i KING – kulturorienterat informatörsnätverk i Malmö
- Teaterns Dag – öppet hus på Malmös teater- och dansscener
- Månatligt nyhetsbrev till medlemmar samt nyheter på teatercentrum.se
- Åtta medlemsträffar per år, utöver riksdeltagarmöte.

Teatercentrum uppger sig vara tillfreds med nuvarande planer på kontorsutrymmen i Mazetti-huset, men vill se öppna utrymmen för medlemmar, bibu, eventuella samarbetsparter eller för andra parter med relevans för ett resurscentrum att ta del av för ömsesidiga vinster.

2.2.4 Internationellt

Teatercentrum deltar aktivt i internationella nätverk och samarbetsprojekt. Den internationella verksamheten syftar främst till att "skapa förutsättningar för så väl organisationen som våra

medlemmar att vara delaktiga i vad som sker på teaterområdet ur ett internationellt perspektiv, konstnärligt så väl som kulturpolitiskt." Verksamheten ska också kunna främja en internationell arbetsmarknad för medlemmarna.

Följande samarbeten/nätverk kan nämnas:

- Assitej – plattform för scenkonst för barn och unga
- bibu.se – scenkonstbiennal för barn och unga
- Danse- og teatersentrum i Norge
- EON – European OFF Network for Independent Theatre Makers
- IETM – International Network for Contemporary Performing Arts
- Nordiskt nätverk för fri scenkonst
- Produforum – nätverk för konst- och kulturaktörer i Svenskfinland
- Sjálvstæðu Leikhúsi – svensk-isländska samarbetsfonden
- Svensk Teaterunion/Svenska iTi – mötesplats för den svenska scenkonsten
- Teatterikeskus – Teatercentrum i Finland
- Uafhængige scenekunstnerer – medlemsforum för professionella samtidskonstnärer i Danmark

2.2.5. Behov och planerade insatser

Teatercentrum konstaterar att fria teatergrupper som producerar för barn och ungdom redan turnerar i stor utsträckning i regionen samt att de håller hög kvalitet och kostnadseffektivitet. Teatrar som producerar för en vuxen publik konstaterar man däremot att *inte* turnerar i större omfattning, men att de erbjuder ett starkt utbud av nationell betydelse som skulle kunna nå en bredare publik i hela regionen samt i landet i övrigt. Insatser behöver således utformas särskilt för vuxenteater. Angående området Malmö/Lund som "produktionsnav" för dessa aktörer noterar Teatercentrum följande.

"Malmö med sina över femhundra kulturombud och de flesta producenterna och föreställningarna, lägger redan stora resurser på att kanalisera information, samordna inköp, stötta arrangörer och skapa goda förutsättningar för producenterna. Lund likaså. I detta klimat frodas kreativitet och utbud. Detta är ett utgångsläge och en bra position att starta ifrån, för att kunna sprida detta rika utbud av bra scenkonst ut i hela regionen Skåne."

Teatercentrum ser att organisationen har en till viss del ännu utforskad funktion för medlemmarna i relation till

- Öresundsregionen som tillväxtregion och "en motor för den svenska fria scenkonsten" – medlemmarna ska ges förutsättningar att kunna vara del av ett starkt kulturliv som genererar attraktionskraft för regionen
- den regionala kulturplanen – medlemmarna ska ges möjlighet att liksom institutionerna utveckla samarbetet med Skånes kommuner och bidra till större bredd och kvalitet i utbudet
- andra arrangörsutvecklingsinsatser – medlemmarna bör kunna gynnas av och samverka med t ex Malmö Operas turnéprojekt, Musik i Syds arrangörsprojekt samt Skånes Dansteaters dialogprojekt

Under 2011 har Teatercentrum påbörjat en omvärldsanalys som ska vara klar år 2013. Här ska djuplodas bland annat i vilka medlemmarna är och vad de representerar, vilka intressenter och berörda parter som ingår/bör ingå i Teatercentrums verksamhet, vilken medias syn på Teatercentrum och teaterområdet är samt frågor kring statistik.

Tillsammans med Teaterrepubliken (teater i Malmö sedan 2008) drivs ett nationellt projekt som undersöker produktionssamarbete på ett tidigt produktionsstadium.

2.2.6. Tankar hos Teatercentrum Södra regionen inför ett resurscentrum

Dialogen mellan Teatercentrum och Riksteatern Skåne uppges ha varit frekvent och givande sedan många år. Man har velat skapa en plattform för möten och kunskapsöverföring mellan producenter och arrangörer, vilket man ser som en av de grundläggande och viktigaste funktionerna med ett kommande resurscentrum. I samtal mellan Teatercentrum och Danscentrum har den fria scenkonsten stått i centrum och det har formulerats behov och idéer utifrån skillnader och likheter, medlemmars intressen och rådande strukturer.

I ett resurscentrum ser Teatercentrum att "producenterna ges möjlighet inte bara att utveckla sig själva, sin organisation och föreställningarnas kvalitet, utan också att kunna kommunicera detta bättre, i högre utsträckning och i bättre samarbete med arrangörerna och vidare till publik". Man vill gärna se att gemensamma resurser kan omfatta både arrangörer och producenter. Inför samverkan i ett resurscentrum ser Teatercentrum en rad frågeställningar att ta tag i för att kunna möta medlemmars behov.

Lokaler och scener:

- vilka redan befintliga scener i regionen som kan ingå nära samarbete med resurscentrum och hur ett samarbete i så fall kan vara konstruerat
- vilka av dessa scener som ses som attraktiva och/eller möjliga att använda av medlemmarna ur praktiskt, publikt och geografiskt hänseende
- hur stort behovet av daglig träning är
- hur en teaterstudio behöver vara beskaffad för att uppfylla behoven
- var en teaterstudio ska vara placerad
- i vilken utsträckning skådespelare och dansare kan använda samma lokaler
- om Teatercentrum kan ta ut avgifter för träning
- hur man löser det praktiskt och ekonomiskt med lärare/pedagoger
- m.m.

Kommunikation:

- hur man optimerar informations- och kommunikationsflöden
- hur organisationen ska arbeta med målgrupps- och publikarbete
- vilka medier som ska användas för vilka syften
- hur de digitala kommunikationsvägarna kan utvecklas
- hur möjligheter för medlemmarnas visuella framställningar kan utvecklas och tillgängliggöras
- hur en gemensam informations- och PR-funktion kan vara utformad
- m.m.

Angående kompetenshöjande insatser för producenter samt gemensamma producenttjänster diskuterar Teatercentrum

- hur resurscentrum eventuellt kan erbjuda en producentfunktion
- om och hur detta kan leda till bättre kostnadseffektivitet under produktions- och spelperiod, bättre ansökningar, generera mer resurser och fler sålda föreställningar

Man vill även erbjuda medlemmarna vägar till mer långsiktig ekonomisk planering och god ekonomisk uppföljning för att nå "konkurrenskraftiga priser på föreställningar och bättre vinstmarginaller" samt för att underlätta kontakter med bidragsgivare och myndigheter. Det finns ett behov av att ta reda på

- vilka behov som föreligger hos medlemmarna i förhållande till ekonomisk planering

- vilka kompetenser som finns respektive saknas och på vilken nivå
- vad redan befintliga funktioner i kommande resurscentrum kan bidra med
- vilken extern kompetens som behövs
- hur Kulturkraft Syd kan vara till nytta

2.3. Om Danscentrum

Danscentrum bildades som en rikstäckande konstnärlig centrumbildning (1971) och har utvecklats till branschorganisation för det fria dansområdet. Danscentrum är också arbetsgivarorganisation för arbetsgivare inom den fria danskonsten och har slutit ett kollektivavtal med Teaterförbundet. Danscentrum är en av stiftarna till Dansens Hus samt en av ägarna till Dansalliansen (vilket inte Musik- och Teatercentrum är för Musik- respektive Teaterallianserna).

Danscentrum tillhandahåller en handbok för producenter respektive arrangörer inom dansområdet. Handboken har tagits fram med stöd från Statens Kulturråd och Stiftelsen Framtidens kultur.

2.3.1. Styrdokument för Danscentrum

Enligt föreningens stadgar (2007) är Danscentrum

- en riksorganisation för den professionella samtida danskonsten i Sverige
- en rikstäckande konstnärlig centrumbildning
- arbetsgivarorganisation för frilanskoreograferna
- en demokratisk organisation präglad av öppenhet och insyn

Av stadgarna framgår även att föreningen tecknar kollektivavtal med Teaterförbundet avseende dansare och koreografer anställda vid fria dansgrupper eller av fria koreografer inom Danscentrum.

Föreningens ändamål är enligt stadgarna att Danscentrum ska

- verka för den professionella samtida danskonsten
- verka för att förbättra danskonstnärernas villkor
- verka för att danskonsten ses som en självklar del i hela Sveriges kulturliv
- verka kulturpolitiskt och bevaka arbetsmarknadspolitiska frågor
- skapa mötesplatser för danskonstnärer
- verka för internationella kontakter
- verka för att danskonstens infrastruktur förbättras
- verka för att organisationens alla nivåer är starka företrädare för danskonsten
- verka för ett ökat synliggörande av organisationens alla delar och dess ändamål
- arbeta med övergripande och rikstäckande frågor

Kongressen är Danscentrums högsta beslutande organ och där emellan årsmötet. De regionala organisationerna ska utse kongress- och årsmötesombud. Motioner till kongressen kan väckas av regional organisation eller av medlem. Styrelsen är Danscentrums beslutande och verkställande organ och beslutar om hur organisationens operativa arbete organiseras och utförs. Styrelsen verkställer även fördelning av medel till de regionala organisationerna i enlighet med verksamhetsplanen.

2.3.2. Medlemskap i Danscentrum Syd

Om medlemskap ansöks hos den regionala organisationen som ansvarar för att alla medlemmar rapporteras in till Danscentrums riksorganisation där medlemsregister upprätthålls. Medlem som har

arbetsgivaransvar ska enligt stadgarna följa de kollektivavtal Danscentrum tecknar, samt är berättigad till rådgivning och stöd rörande kollektivavtal.

För enskild medlem krävs "minst tre års yrkesutbildning inom dans, mim, nycirkus, performance", eller att personen kan styrka "professionell verksamhet inom dans eller konstnärligt angränsande scenuttryck med fokus på scenkonst" under de senaste två åren. Medlemskap kan också sökas av juridisk person som har som "huvudsyssla att producera dans eller konstnärligt angränsande scenuttryck om den konstnärliga ledningen uppfyller kriterierna för enskilt medlemskap". Därtill finns möjlighet att ansöka om stödmedlemskap av enskilda och juridiska personer som "vill bidra till Danscentrums målsättning och dess förverkligande". Stödmedlem betalar årsavgift och har rätt att "få information om föreningens verksamhet och har yttranderätt men inte rösträtt vid föreningens möten", såvida medlemmen inte är förtroendevald då rösträtt inträder.

Årsavgiften för medlemskap är 350 kr/år för enskilda medlemmar och 1500 kr/år för juridiska medlemmar (2011). Medlemsantalet hos Danscentrum Syd uppgick år 2011 till 78 medlemmar varav åtta är juridiska medlemmar i form av grupper/kompanier. Antalet enskilda medlemmar, dansare och koreografer, är således 70. Hur många av dessa som har enskild firma eller eget bolag är oklart.

Antalet enskilda medlemmar har den senaste tiden sjunkit. Danscentrum avser analysera detta och vidta lämpliga åtgärder.

2.3.3. Regionkontor – Danscentrum Syd

Organisationen har enligt stadgarna sitt säte i Stockholm med "regionala kanslier" i Göteborg, Malmö, Stockholm och Umeå. Danscentrum består således av en riksorganisation och fyra regionala organisationer: Danscentrum Stockholm, Danscentrum Väst, Danscentrum Syd och Danscentrum Norr. Det verksamhetsbidrag som Danscentrum erhåller från Kulturrådet för arbetsförmedlande verksamhet fördelas till de regionala organisationerna. Väst och Syd bildades 1990 som regionala avdelningar till Danscentrum. År 2000 blev Danscentrum Syd en fristående organisation enligt initiativ från Kulturrådet, och två år senare skrivs samverkansavtal mellan riksorganisationen och de regionala enheterna.

Danscentrum Syd definierar sin verksamhet i tre huvuddelar:

- 1) Att organisera daglig träning på professionell nivå och till låg kostnad för regionens dansare, balett såväl som modernt.
- 2) Att erbjuda studior till låg kostnad att arbeta i för de danskonstnärer som vill producera egna föreställningar.
- 3) Att utveckla kontakter mellan utövare och publik (arbetsförmedlande uppdrag).

Enligt Danscentrum Syd möter delarna gällande daglig träning och studior väl de behov som finns idag (2011). Intresset för daglig träning är dock stort och balettklasserna uppges snart vara för stora för de lokaler som idag finns tillgängliga. I uppdraget att organisera daglig träning inkluderas workshops och annan kompetensutveckling.

Vad det gäller det arbetsförmedlande uppdraget för vilket bidrag erhålls från Kulturrådet finns utrymme för tolkningar hos Danscentrum. Man ser att det kan vara till exempel att arrangera utbudsdagar och turnéslingor, hjälp till medlemmarna med marknadsföring eller stödinsatser vid framtagandet av nya produktioner, men ser också att uppdraget tolkas på olika sätt i de olika regionerna beroende på "vilken aktivitetsnivå den fria dansen befinner sig på". Syd likställer sina förutsättningar med de i region Väst i det att det finns få aktiva koreografer och en svag arrangörsbas vad det gäller dans. Detta, menar Danscentrum, gör att insatserna riktas mer mot produktion och marknadsföring för att få fram fler nya föreställningar medan man till exempel i Stockholm kan ägna

sig mer åt att utveckla kontakter mellan producenter och arrangörer. I det arbetsförmedlande uppdraget inbegrips även att informera medlemmarna om auditions och andra jobbomöjligheter.

2.3.4. Danscentrum Syd – internationellt

Inom dansområdet sker ett naturligt och ständigt flöde av dansare, koreografer och pedagoger över landsgränserna. Genom en positiv utveckling av dansverksamheten i regionen, med fler produktioner och fler arbetstillfällen, ser Danscentrum att internationellt utbyte inom konstområdet kommer att öka. Skånes danskollegium (Dansstationen, Skånes Dansteater, Rörelsen, Memory Wax och Danscentrum Syd) samarbetar sedan 2009 med Konstnärsnämndens internationella dansprogram kring internationella koreografvister i Malmö. I samarbete med Kulturkraft Syd – plattform för kompetensutveckling och samverkan inom kultursektorn i Skåne/Blekinge – arrangerar Danscentrum Syd åtta till tio workshops/träningsveckor per år med internationella koreografer/pedagoger. Planer finns på att i mån av ekonomiska resurser engagera en förmedlare med internationellt arbetsfält.

2.3.5. Behov och planerade insatser enligt Danscentrum Syd

Under 2004 antog Region Skåne ett " Handlingsprogram för den professionella dansen i Skåne". Danscentrum Syd framhåller att vissa av de behov som då formulerades kvarstår och att formerna för åtgärder bör diskuteras i relation till ett kommande resurscentrum.

"För att ett rikt dansliv skall kunna utvecklas och frodas i Skåne är det viktigt att det finns en infrastruktur som ger förutsättningar att producera "skånska" dansföreställningar. Det som framför allt behövs är praktiska produktionsmöjligheter i form av tillgång till repetitionslokaler, administrativ hjälp, producenttjänster, fullt utbyggd daglig träning och dylikt, tillgång till produktionsmedel samt en utveckling av de olika bidragssystemen. Idag måste danskonstnärerna använda allt för mycket av sin tid till att lösa praktiska och administrativa problem i stället för att utveckla sitt eget skapande."

I samband med Region Skånes kulturstrategi "Öppna landskap" uttryckte Danscentrum tillsammans med andra parter förslag på åtgärder för utveckling av danskonsten i Skåne. Dessa samlades i skrivelsen "Den fria danskonstens utveckling i Skåne" (2008) som riktades till regionens kulturnämnd.

"Skåne lider akut brist på kvalificerade dansproducenter. Tekniska producenter och ekonomiadministratörer behövs också. Anställning av dansproducenter prioriteras bort av koreograferna av ekonomiska skäl och brist på långsiktigt stöd. Koreografen måste själv göra producentarbetet, vilket resulterar i en orimlig arbetsbelastning."

Läget 2011 är enligt Danscentrum nästintill oförändrat.

Danscentrum definierar sina utvecklingsbehov enligt tre områden – lokaler, produktion och publik.

Lokaler

Lokalsituationen för Danscentrum Syd beskrivs som god, men man saknar

- en stor studio i storleksordningen 200-250 kvm för daglig träning, workshops och liknande för att möta det växande intresset t ex för baletträning
- en produktionsstudio i mellanstorlek med scenteknisk utrustning där medlemmar kan repetera en produktion fram till premiär
- en mindre studio som kan ha funktionen av ett "dans-lab", där kan man arbeta med ljud och videoteknik samt repetera.

Danscentrum beskriver att behovet av specifika scener för dans främst handlar om att undvika skador på dansarna; främst gäller det att golvet är ändamålsenligt och att temperaturen i lokalen inte ska vara för låg. En annan aspekt av scenbehovet är att Danscentrums medlemmar idag saknar

”hemmascener”. Önskvärt är att bygga en relation med Inkonst – ”mångdisciplinärt kulturhus” i Mazetti-huset i Malmö – kring ett sådant samarbete. En tredje aspekt uppger Danscentrum vara att de platser som dagens koreografer och dansare söker sig till ofta är av annat slag än traditionella scener, t ex konstgallerier, konsthallar, gator, torg, parker, köpcentra, osv. Att tillsammans med andra aktörer i ett resurscentrum bygga upp ett arrangörsnätverk med nya spelplatser/arrangörer ligger högt på prioriteringslistan.

Produktion och etablering

Danscentrum vill även se utökade stödinsatser, ekonomiska som praktiska, till medlemmarna i deras arbete med att producera nya föreställningar för att öka urvalet av scenkonst till regionens arrangörer. Behovet är stort av att kunna arbeta nära en danskonsulent med god överblick för kontaktskapande i olika led. Man vill, med stöd från Skånes danskollegium, gärna se att konsulentfunktionen åtminstone till delar placeras hos Danscentrum Syd och utökas till heltid.

Publik

Danscentrum Syd har med nuvarande administration valt att rikta in sig på redan etablerade mötesplatser (t ex Teaterns dag, Dansens dag, Malmöfestivalen, Skånsk scenkonstdag och IETM - International Network for Contemporary Performing Arts) för att synliggöra medlemmarna. Man uttrycker ett behov av utökade ekonomiska resurser till kansliet för att kunna stärka de arbetsförmedlande insatserna samt att kunna arbeta på nya arenor för ökade arbetsmöjligheter för medlemmarna.

Danscentrum konstaterar att det idag saknas fungerande kanaler för att föra ut den fria danskonsten i regionen. Orsakerna sägs vara dansovan publik, små eller inga resurser hos producenterna för marknadsföring samt organiserat publikarbete.

I dag erbjuds studiolokaler och teknisk utrustning att hyra. I nästa steg vill Danscentrum kunna hjälpa medlemmarna med marknadsföring och ekonomisk hantering. Man tittar på ändamålsenliga former för sådana stödinsatser, möjligen en service-/produktionsenhet med ett tydligt fokus på produktionsstöd och eventuellt försäljning.

Danscentrum vill även skapa möjligheter att ”identifiera och bygga upp relationer med dansarrangörer i regionen”. Här finns stora förväntningar från föreningen att det arbetet ska kunna göras i samverkan med Riksteatern som idag gör ett omfattande relationsbyggande arbete på teaterområdet.

Utvecklingsinsatser 2012

En rad konkreta utvecklingsinsatser planeras för 2012. Bland annat avser Danscentrum Syd att

- utöka föreningens stöd åt juridiska medlemmar bland annat vad gäller ekonomi och marknadsföring
- koppla fler förmåner till det enskilda medlemskapet
- höja standard och funktionsenlighet i studiolokalerna
- utveckla internationella kontakter för att på så sätt skapa fler arbetstillfällen, i första hand med fokus på Danmark och Tyskland, samt höja kvaliteten på workshops och daglig träning
- samarbeta med flera lokala balettpedagoger, se över inriktningen av de moderna klasserna för att skapa större kontinuitet samt undersöka förutsättningarna för att arrangera jazzklasser
- anordna workshops för att tillgodose specifika behov av kompetensutveckling som inte kan täckas av nuvarande morgonklasser
- göra studiorna mer synliga för politiker, tjänstemän och arrangörer för att påvisa dansens behov och förutsättningar
- utveckla en av studiolokalerna till att kunna fungera för visning av enklare produktioner

- förtydliga rollen som arbetsgivarorganisation
- fördjupa diskussionen i Danskollegiet om relationen mellan de fria grupperna och institutionerna
- utveckla verksamheten med internationella residens
- se över och utveckla det interna och externa informationsflödet, bl.a. utveckla ny hemsida som ett skyltfönster för medlemmarnas produktioner
- arrangera interna medlemsträffar för att uppmuntra samtal och samarbeten

2.3.6. Tankar hos Danscentrum Syd inför ett resurscentrum

Danscentrum ser att lokalanvändningen i ett resurscentrum med fördel ska kunna samordnas, t ex gällande träningsrum, omklädningsrum, tekniklager, kontor, mötesrum, förråd, m.m. Genom lokalsamordning kan nya kontaktytor och nätverk växa fram. Detsamma gäller gemensam användning av teknisk utrustning samt samordning av vissa administrativa funktioner, såsom bokföring och revision. Utveckling av administrativt stöd till frilansande koreografer är högst prioriterat. Ett tredelat kompetensbehov beskrivs:

- Resurs för förprojektering – ekonomiskt stöd i samband med koreografisk idéutformning fram till ett utarbetat projektförslag (särskilt gällande större samverkansprojekt och/eller med internationell inriktning).
- Resurs för produktion i form av producent/produktionsledare – ekonomi, marknadsföring, planering och samordning.
- Resurs för löpande verksamhet såsom bokslut och personaladministration, hemsida och marknadsföringsmaterial.

Vad det gäller publika aspekter vill Danscentrum Syd se ett nära samarbete med Riksteatern för att kartlägga danspublik och utforma relevanta publikfrämjande insatser specifikt för dansområdet, gärna samlat i en handlingsplan för publikutveckling. Lättast i övrigt att definiera från Danscentrums horisont är samverkan med Riksteatern gällande distribution. Man ser samverkansmöjligheter även med Teatercentrum, framför allt vad det gäller produktionsrelaterade frågor samt administrativt arbete, men har inte definierat dessa närmare. Danscentrum vill även att ett resurscentrum ska ha funktionen av en inkubator för nya konstnärer och grupper.

Hos Danscentrum diskuteras bilden av att dans och teater har liknande behov av stöd och resurser eftersom konstarterna förenas i ett scenkonstbegrepp. Man vill tydliggöra de konstspecifika behoven i förhållande till ett resurscentrum och lyfter särskilt fram vikten av relevant kompetens hos producenter inom de olika konstarterna. Trots olika områdesspecifika behov på producentsidan ser man att ett gemensamt grepp kan tas för att dels knyta till sig kompetenta producenter, dels utforma handledning och kompetensutveckling för producenter.

Om resurscentrum kan tydliggöra "särarterna" hos de samverkande konstformerna finns det goda möjligheter att gemensamt konstruera effektiva stödfunktioner anser man, och lyfter som exempel bl.a. Kreator – agentur för kreatörer i Umeå, ProjektCentret vid Dansens hus i Köpenhamn – administrativ resurs för koreografer, SITE Sweden – produktionsplattform för samtida scenkonst i Stockholm och Dansevaerket – kraftcenter för dans för både barn, unge och vuxna i Århus och Östjylland.

Vidare vill Danscentrum stimulera *tillväxten* av dansproducenter i regionen. Man ser vinster i att hålla sig med en liten fast personalstyrka och att knyta till sig resurspersoner enligt behov (jfr producentkollektivet Dansbyrån i Göteborg, Scenkonstproduktion & Kommunikation samt Loco motion i Stockholm som verkar både som agentur och produktionskontor i Sverige och internationellt). Danscentrum bedömer marknaden för den sydsvenska fria dansen än så länge vara för liten för en motsvarande verksamhet i Skåne, men vill sträva dithän.

Danscentrum Syd ser sin roll i ett resurscentrum som att vara ”pådrivande i frågor som rör den fria dansen”. Parallellt med att driva dansspecifika frågor vill Danscentrum, i linje med regionens ambitioner, ”identifiera och utveckla synergier” tillsammans med Teatercentrum och Riksteatern Skåne. Man vill även ta ansvar för en konsulentfunktion för dansområdet, och uppfattar att det finns höga förväntningar från danslivet på en konsulent.

Till skillnad från Teatercentrum Södra regionen har Danscentrum Syd en regional styrelse. Från styrelsen uttrycks viss oro inför de nya samverkansformerna, vilken bottnar i att man uppfattar sin situation som väldigt annorlunda jämfört med teaterområdet, att man har kommit in i planeringsarbetet senare än de andra organisationerna samt att man tycker sig uppfatta en bristande förståelse för dansaktörers specifika behov och hur ”apart” dansområdet faktiskt är. Dansaktörernas etableringsgrad är en fråga som särskilt måste uppmärksammas i ett resurscentrum då teater- och dansområdena skiljer sig väldigt åt i det avseendet; av Danscentrums medlemmar är det enligt styrelsen endast *en* som har förutsättningar att på heltid verka som etablerad dansaktör i Skåne. Tre medlemmar har utlandet som enda eller främsta arbetsfält i Schweiz, London respektive Korea. Däremot finns mindre koreografer som ännu inte haft möjlighet till etablering på samma sätt som teatern. Samarbete med utlandet är essentiellt för Danscentrum Syd, och man vill gärna se en förmedlingstjänst som kan omfatta åtminstone Nordeuropa. (Samarbete relaterat till Örescenen – projekt med syfte att utgöra en mötesplats för svenska och danska professionella kulturutövare, arrangörer och publik – är inte prioriterat i dagsläget enligt styrelsen.) Man vill även medverka till att skapa kanaler för att mer och större andel av produktionsmedel ska ”komma ner på golvet”.

3. Medlemmar hos TC och DC – deras synpunkter och behov

Inom ramen för förstudien har kontakter tagits med medlemmar hos Teatercentrum Södra regionen och Danscentrum Syd. Även grupper som inte är medlemmar har kontaktats. Syftet med kontaktskapandet har varit dels att upprätthålla en dialog om behov och idéer i förhållande till ett resurscentrum, dels att få en bild av hur produktionsledet ser på respektive centrumbildning.

3.1. Behov hos fria teatergrupper

Utifrån följande frågeställningar (via e-post) samt fria diskussioner har synpunkter framkommit.

- *Vilken nytta har ni idag av att vara medlem i Teatercentrum?*
- *Vilka resursbehov har ni som fri teatergrupp som ni inte får tillgodosedda idag när det gäller t ex produktion, repetitionsmöjligheter, föreställningar och turnéer, publikmöten, kontaktytor, marknadsföring, administration eller annat?*
- *Är medlemskap en bra form för att ha nytta av Teatercentrums tjänster, eller skulle ni hellre nyttja Teatercentrum/Resurscentrum på annat sätt?*
- *Har ni verksamhet som berör en internationell scen, internationellt utbyte eller gästspel? Finns det specifika resursbehov kopplat till det?*
- *Hur vill ni att ett resurscentrum för scenkonst ska fungera, och vad bör man prioritera när det gäller att tillgodose de fria gruppernas behov?*
- *På vilket sätt samverkar ni med musikområdet? Finns det specifika resursbehov kopplat till det?*
- *Övriga kommentarer?*

Till grupper som inte är medlemmar har även ställts följande frågor.

- *Har ni varit medlemmar hos Teatercentrum tidigare? Varför har ni gått ur, eller varför är ni inte medlemmar?*
- *Vad säger ni om formen för medlemskap hos Teatercentrum, och hur vill ni att er eventuella koppling till ett resurscentrum ska se ut?*
- *Vill ni öka ert turnerande i regionen? Är detta möjligt? Vad behövs i så fall?*
- *Hur samverkar ni med andra scenkonstaktörer idag? Vilka eventuella hinder finns för samverkan och hur kan dessa avhjälpas?*

3.1.1. Sammanställning av behov – fria teatergrupper

Följande behov uttrycks av medlemmar, samt grupper som *inte* är medlemmar, i Teatercentrum Södra regionen.

- utökade produktionsmedel
- tillgång till fler kvalitativa scener
- tillgång till repetitionslokaler under längre sammanhängande perioder
- stöd från kommunen (Malmö) för att restaurera egna lokaler och därigenom göra dem tillgängliga för andra grupper
- tillgång till verkstad, syateljé, förråd och lager
- tillgång till bil/transport i samband med turné
- goda inspelningsmöjligheter, både ljud och bild
- professionell hjälp med teknik, IT och film
- program/mjukvara för bild- och videoredigering

- möjlighet att köpa in egen teknisk utrustning, eller möjlighet att hyra under längre period än vad som genom teknikpoolen är möjligt idag
- tillgång till professionell tekniker i samband med turné
- gemensamma resurser för ekonomisk hantering, redovisning, sammanställning av statistik, marknadsföring m.m.
- tillgång till förmånliga tjänster hos tryckeri
- uppdaterade kontaktregister och liknande
- tillgång till subventionerad hälsovård/behandlingsmöjligheter för att undvika frilansrelaterad stress och förslitningsskador
- reseersättning i samband med utbudsdagar och liknande
- informationstillfällen för särskilda satsningar såsom Skapande skola, Kulturbryggan m.m.

Teatrarna vill även se

- ett större engagemang från TC angående teater producerad för vuxna, samt för unga vuxna som publik
- att medlemsavgiften tydligt blir en investering för grupperna
- mera av värdefulla kontaktytor och mötesplatser
- ett utökat engagemang och kunskap hos TC gällande det internationella och interkulturella arbete som sker hos grupperna

3.1.2. Medlemskap i Teatercentrum Södra regionen

Medlemmar uppger följande orsaker till medlemskap. Man är medlem

- av solidariska skäl
- för att stödja TC som lobbyorganisation
- av avtalsmässiga skäl för att vara en attraktiv arbetsgivare
- för att få och hålla kontakt med andra fria grupper och aktörer
- för att få information om teater i Sydsverige

Medlemskap uppges av flera vara en bra form för att ta del av de tjänster TC erbjuder. En grupp uppger att de har

"(...) så pass liten budget att det inte varit aktuellt att vara med i Teatercentrum. Vi har dock haft kontakt och skulle kunna överväga ett medlemskap, om kostnaden blir en konkret investering för oss."

Av de teatrar med vilka Resurscentrum diskuterats men som inte är medlemmar i TC uppges bland annat att TC ses som en "barnteaterorganisation" och att den service organisationen erbjuder inte uppfattas gälla teater för vuxna, samt att medlemsavgiften idag inte ger tillräcklig utdelning. Vissa aktörer som har internationellt och interkulturellt utbyte som profil finner sig inte heller till rätta i TC.

Någon medlem uppger att tillhörigheten är viktig av avtalsmässiga skäl då det gör teatern/gruppen till en attraktiv arbetsgivare. Någon ser TC som en lobbyorganisation och är medlem av solidariska skäl.

Kontakten med andra grupper samt information från kansliet om frågor gällande fri teater i Sydsverige ses som värdefulla tjänster. Kontaktytor och mötesplatser bör värderas högre anser vissa.

"Sedan några år tillbaka känns det som TC har kommit längre ifrån medlemsgrupperna med mer av en egen agenda där de fria gruppernas vardag och gemenskap hamnar i bakgrunden liksom gemenskapen mellan grupperna."

"Att man diskuterar utifrån de fria gruppernas situation och verklighet när man träffas, och har ett gemensamt perspektiv i flera sammanhang. Utifrån detta kan man samlas runt olika frågor. Hur man kan driva olika frågor och samlas till ett gemensamt engagemang har mycket att göra med hur verksamheten leds. Att få de olika grupperna att känna sig delaktiga."

"Vi uppfattar det som att det är de fria grupperna som är TC, dvs vår intresseorganisation som ska arbeta för bättre arbetsvillkor och underlätta vår vardag. Det bygger på att grupperna känner sig delaktiga och för relevanta diskussioner. Det är också bra att uppleva konstnärliga saker tillsammans t.ex föreställningar eller seminarium som man kan tala om."

3.1.3. Behov av lokaler, scener, utrustning och teknik (TC)

Flera anger att de vill öka sitt turnerande i regionen men att bristen på bra scener gör det svårt.

"Bygdegårdar och folkets hus går sällan att mörklägga eller ljussätta tillräckligt bra."

Repetitionslokaler uppges finnas, men behovet av lokaler att använda under längre perioder är stort.

"Vi är i stort behov av en replokal som vi kan hyra flera månader i stöten. Vi har under hösten hyrt lokal av studiefrämjandet men är begränsade att använda den 9-5 och kan inte lämna saker där. Detta gör att mycket tid går åt till att frakta fram och tillbaka och i en frigrupp är såklart varje sekund viktig för våra produktioner."

"(...) en lokal där man skulle kunna lämna sin dekor stående ett par veckor vore fantastiskt. Nu minskas vår reptid nästan dagligen av att vi måste bygga och riva allt vi håller på att jobba med."

Även de som har egna lokaler/scener nämner ett behov av att, för någon produktion emellanåt, kunna repetera och spela på en större yta. Stödbehov finns även för att hålla den egna scenen i skick samt att göra vissa ombyggnationer så att flera aktörer kan använda lokalerna, till exempel så att repetitioner dagtid av kommande produktion eller annan grupps produktion kan ske parallellt med att föreställning spelas kvällstid. Även för annan grupp att kunna använda lokalerna då teaterns egna föreställningar går på turné, speciellt om Resurscentrum kan bidra till ökade turnémöjligheter.

Flera uttrycker avsaknad av gemensam verkstad, syateljé och lager/förvaring. (En av teaterns förvarar dekor under scengolvet som måste brytas upp med jämna mellanrum för tillgång till dekoren.)

"Att sakna redskapen som behövs för att göra ens den enklaste dekor leder till dumma lösningar, kortsiktiga omkostnader och en massa slöseri med tid, samt förstås inte så sällan också ett kvalitativt sämre slutresultat."

Någon nämner även behovet av musikstudio/inspelningsmöjligheter i anslutning till repetitionslokal för t ex dokumentation och webbpublicering.

Tillgång till större bil för turné önskas av flera. Teknikpoolen nämns men tillsammans med synpunkten att den inte är tillräcklig för sådan professionell verksamhet där man behöver tillgång till teknik under hela produktionsperioder. Man helst vill äga den tekniska utrustningen själv eller kunna hyra under längre perioder. Tidsåtgången i samband med rigga och riva, hämta och lämna osv. upplevs som slitsam.

"Teknikpoolen, med både basutrustning såsom lampor, stativ, truss, ridåskena, ljudutrustning m m som man kan låna vid behov, samt mer avancerade utrustning med möjligheter till att projicera scenografi."

"En tekniker som man kan rådgöra med, och eventuellt anlita för ljus & ljud. Tekniker som följde med på turnéer som bärhjälp och byggde ljus- och ljud och kunde sköta det. (En dröm!?)"

Professionell hjälp med IT-frågor, teknik och filmarbete önskas. En resurs som kan filma, bearbeta material och lägga ut på webben, sammanställa presentationsmaterial och dokumentation, samt en resurs att finnas stand-by för att tillhandahålla teknisk support i film- och IT-frågor.

"Att ha en filmare som kan filma, klippa och använda de sociala medierna. Det vill säga vi behöver ofta dokumentera, skicka trailers och hela föreställningar som film."

"Även mjukvarufrågan är problematisk för oss. Program för bildredigering, videoredigering, löneutbetalningar osv är så kostsamma att vi inte har råd. Detta innebär också det att massor av tid går åt till att för varje affisch hitta en ny kringelkroksväg att gå för att låna eller ladda hem testversioner av programvaror."

3.1.4. Behov gällande ekonomi, samordning och gemensamma administrativa tjänster (TC)

Produktionsmedel i större omfattning än idag efterfrågas främst. Även gemensam revisorsresurs samt att medlemmarnas uppgifter samlas in för sammanställning av statistik.

"Det skulle även underlätta vansinnigt med administrativa tjänster, som bokföring, löneutbetalning osv."

Gemensam resurs samt kanaler för marknadsföring önskas. Likaså samordning av adressregister för kulturombud och liknande, samt att adressregister uppdateras och moderniseras. Möjligheter att själv göra bra trycksaker alternativt bra avtal med tryckeri efterfrågas också.

Några vill särskilt ha hjälp med att marknadsföra och nå ut med sådant som kan vara obekant för publiken, t ex internationella gästspel på egna scener, samt hjälp med att hitta gästspelsmöjligheter för den egna teatergruppen utomlands, främst i Danmark.

"Utbyte är också tänkbart. Detta hinner vi sällan arbeta mot."

Samordning av turnéer mellan Skånes kommuner ses som önskvärt samt att utveckla metoder för att hitta nya publikgrupper.

Hälsofrämjande insatser motsvarande företagshälsovård efterfrågas i form av avtal med sjukgymnaster, behandlingskliniker m.m., samt möjlighet till subventionerat träningskort eller liknande. Detta för att balansera slitsamma arbetsförutsättningar som frilans.

Kontaktytor

Vad gäller Teatercentrums möjlighet att skapa kontaktytor och mötesplatser lyfter flera grupper fram att just det är en viktig funktion hos TC, men att kontaktytorna gott kunde bli fler, uppdaterade och "mer strukturerade". Bland svaren märks ett behov av att träffas och diskutera bransch-, yrkes-, behovs- och områdesspecifika frågor. Nämns även ett behov av guidning till särskilda satsningar såsom Skapande skola, Kulturbryggan m.m.

"Vart tog kultursekreterarna vägen och vem ska man vända sig till gällande skapande skola i olika kommuner? De strukturer som ändå finns kvar efter år av demonteringar och nedrustning känns rätt förlegade och ibland rent av helt inadekvata."

Förslag har inkommit om att reseersättning bör utgå i samband med utbudsdagar så att fler har möjlighet att delta.

3.1.5. Resurscentrum – förväntningar och risker enligt fria teatergrupper

Vad det gäller regionens satsning på ett resurscentrum märks både en entusiasm och en reserverad hållning. Det finns en oro att resurscentrum ska "sluka pengar" så att mindre medel når grupperna. Man inte vill se flera mellanhänder som "går i vägen" för kontakten med publiken, däremot gärna ett "smörjmedel".

(...) "att det ska underlätta för de fria teatergrupperna att producera och spela sina föreställningar och nå sin publik".

(...) "vi vill inte att ett resurscentrum slukar anslag som bör gå till den konstnärliga verksamheten i de fria grupperna i första hand".

"Det är något lite krystat och av nöden tvunget över det här "resurscentret" tycker jag. Det vore roligt att med ledning av denna din enkät bli föra ett förutsättningslöst samtal med kulturdirektör och region om hur en idealisk organisation för detta skulle se ut egentligen."

"Viktigast av allt i denna omorganisation är såklart bra kommunikation med de som ska ta del av resurscentrumet."

Bland svaren märks hos grupperna en skepsis gentemot Riksteatern och organisationens roll i ett resurscentrum, men detta parallellt med förväntningar på en förmedlingsfunktion vad det gäller de fria grupperna i Skåne. Någon uttrycker bristande förtroende för KBU – enheten för Kultur och barn vid Malmö stad som har i uppdrag att se till så att "alla barn och unga får möjlighet att ta del av ett brett och kvalitativt kulturutbud inom många olika konstformer".

3.2. Behov hos fria dansgrupper, dansare och koreografer

Utifrån följande frågeställningar (via e-post) samt fria diskussioner har synpunkter lämnats.

- Varför är du/ni medlemmar i Danscentrum? Vad får du/ni ut av att vara medlem?
- Vilka resursbehov har du/ni som inte tillgodoses idag när det gäller t ex produktion, repetitionsmöjligheter, föreställningar och turnéer, publikmöten, kontaktytor, marknadsföring, administration eller annat?
- Är medlemskap en bra form för att ta del av Danscentrums tjänster, eller skulle du/ni hellre dra nytta av Danscentrum/resurscentrum på annat sätt?
- Har du/ni verksamhet som berör en internationell scen, internationellt utbyte eller gästspel? Finns det specifika resursbehov kopplat till det?
- Hur vill du/ni att ett resurscentrum för scenkonst ska fungera, och vad bör man prioritera när det gäller att tillgodose fria gruppers och koreografers behov?
- Finns det specifika resursbehov kopplat till samverkan med musikområdet?
- Övriga kommentarer?

Ett par av de svarande uppger att de inte är professionellt verksamma och att de därför inte kan svara på alla frågor.

3.2.1. Sammanfattning av behov – fria dansgrupper

Följande behov uttrycks av medlemmar i Danscentrum Syd.

- större studio (10-12 m takhöjd) för vertikal dans samt för mer "scenliknande" förhållanden
- förbättringar av nuvarande studior
- internetuppkoppling i studior
- att kunna hyra studio för längre period
- sänkta hyreskostnader
- bättre ljudisolering mellan studior
- tillgång till mindre rum för röstträning m.m.
- tillgång till anpassade utomhusutrymmen
- tillgång till stor vägg att arbeta hängande på
- tillgång till dansscen/teater i Malmö till rimlig hyra
- verkstäder för scenografiuppbyggnad samt förvaring/lager
- kontorsplatser (i lugn miljö)
- jazzklasser i daglig träning

Vidare uttrycks att man önskar

- hjälp med att administrera ansökningar och återrapporteringar
- administrativ avlastning av kunnig personal
- hjälp att hitta kompetenta och språkkunniga producenter
- en aktiv danskonsulent
- hjälp med olika former av marknadsföring samt relationer med media
- rekommendationer av sakkunniga för specifika tjänster (illustratörer, grafiker etc.)
- rekommendationer av samarbetspartners regionalt, nationellt och internationellt
- tillgång till juridisk kompetens, speciellt för utländska frågor
- turnéstöd och ökade produktionsmedel
- information om arbetsmöjligheter utomlands, speciellt Danmark
- ökat samarbete med musikområdet
- ökat samarbete med institutionerna kring marknadsföring
- levande musik till lektioner
- fler möten med vuxen publik, möjligheter att utveckla danskonsten i publika forum

Man vill också gärna se

- tydligare beskrivning av DC:s uppdrag samt möjliga tjänster och medlemsförmåner
- tätare och moderniserade nyhetsflöden
- utveckling av gemensamma plattformar för dansare och koreografer
- kulturpolitiskt stöd samt dialog kring danskonstens varande

Medlemmarna vill i ett resurscentrum se

- att teknikpoolen flyttas till Malmö
- ökade turnémöjligheter
- alternativ till Salto! för skolturnéer (särskilt för de som arbetar till största delen utomlands)
- kunna ta del av tjänster genom inköp som ett alternativ till medlemskap
- former för kunskaps- och erfarenhetsutbyten mellan medlemmar
- tillämpning av lyckade utländska modeller, t ex ta del av tjänster enligt ProjektCentret i Köpenhamn, turnéer med kortare produktioner som Holland, m.m.
- hjälp med kontaktytor till näringslivet
- hjälp med dialog med "kulturchefer"
- turnésamarbeten
- tillgång till starka nätverk av arrangörer (med kunnig personal)
- konstnärliga experimentmöjligheter
- en öppen attityd, inkluderande arbetsätt och insatser
- tillvaratagande av kompetens och erfarenhet hos medlemmar
- relevant kompetens på kanslifunktioner
- residenslösningar, produktionsrelaterade samt geografiska
- större internationellt utbyte, utveckla Skåne som konkurrenskraftig arena för koreografer

3.2.2. Medlemskap hos Danscentrum Syd

Medlemmar har uppgivit följande orsaker till medlemskap, främst att medlemskap ger en möjlighet att

- hyra studio
- repetera och producera scenkonst
- få kontakt med Malmös dansare och koreografer för konstnärliga utbyten och samarbeten
- producera kvalitativa trycksaker för bl.a. informations-, sälj- och ansökningsmaterial

- ta del av gemensamt forum och plattform för det fria danskonstlivet
- diskutera dans, danspolitik och annat
- ta del av information om dansrelaterade nyheter
- träffa andra att diskutera och samarbeta med
- nyttja DC som arbetsgivarorganisation
- få hjälp med ansökningar
som frilanskoreograf inte behöva bilda en organisation och därmed mista rätten till a-kassa
- hoppas få stöd i kulturpolitiska och strukturella frågor som rör dans- och scenkonstsektorn i stort
- för den som är ny som utövare ta del av erfarenheter

Genom medlemskap ser medlemmar att de även får tillgång till

- teknisk utrustning att hyra eller låna till produktion och repetitioner
- repetitionsstudios speciellt anpassat för dans i professionella termer (vilket annars är svårt att få tag på till rimliga kostnader)
- professionell och bra träning och workshops
- administrativa resurser
- daglig träning vilket är en nödvändighet att kunna erbjuda sina anställda dansare i samband med produktion
- daglig träning i anslutning till replokaler vilket möjliggör en effektiv tidsplanering vid produktion
- workshops som fungerar både kunskapshöjande och nätverkande
- material och testprojekt för forskning
- sakkunskap och rådgivning av verksamhetsledare, koreografer och dansare
- daglig träning samt ge stöd till daglig träning

Andra syften med medlemskap uppges vara för

- nätverkande
- informationsresurs där aktuella händelser kommer till kännedom samt sprids av medlemmarna
- råd och expertis
- att stödja dansen i Skåne, speciellt den utanför institutionerna
- att medverka till att arbetsgivarrollen utvecklas
- att ge DC stöd, för att det är en förening man anser finns behov av i Skåne

Uppges vidare att DC är den enda organisationen som erbjuder kvalitativ träning på professionell nivå samt att det är viktigt att erbjuda medlemmarna stöd i samband med produktion. Subventionerad lokalhyra sägs vara en "förutsättning för medlemskap".

"DC kan företräda danskonstnärers kulturpolitiska intressen och ge en röst åt mer konstnärliga sakfrågor – verka som remissinstans (fungerar inte alltid) som representerar den fria danskonsten och de aktivt producerande fria danskonstnärerna - oerhört viktigt!"

"(...) har inte fått så mycket hjälp."

"(...) man kanske får ut mer än vad man utnyttjar?"

Bland medlemmarna märks med ett par undantag stort förtroende för DC. En del svar signalerar att medlemmar uppfattar vissa *andra* medlemmar som "inaktiva och mindre seriösa", och att detta kan vara bra att uppmärksamma och eventuellt åtgärda hos DC. (Förstudien har inte haft möjlighet att följa upp och tolka den här typen av kommentarer.)

De flesta verkar nöjda med formen för medlemskap. Dock nämns att DC:s ”uppdrag” uppfattas som otydligt, och att de möjligheter som följer med ett medlemskap bör tydliggöras. Varianter där tjänster istället kan köpas till ett förmånligt pris föreslås. Man vill även ha tätare nyhetsflöden.

”Medlemsformen är en bra form då det säkerställer att alla kommer till tals. Den är deltagande i sin karaktär och en demokratisk ordning är garanterad för alla medlemmar. Däremot kanske en ekonomisk förening kan öppna nya möjligheter i verksamheten. Då skulle DC kunna ha tjänster för medlemmarna men öppna upp för externa tjänster för de som inte önskar ett medlemskap och driva sin verksamhet mer som näringsverksamhet.”

”Danscentrums tjänster för juridiska medlemmar återstår ännu att definiera, det finns inget formulerat uppdrag, funktion eller lista över medlemsförmåner el. dyl. I varje fall inte som vi fått ta del av.”

”Hade gärna sett att nyhetsbrev kom ut oftare, 1 gg/vecka och extra vid brådsökande nyheter/information.”

Att erbjuda mötesplatser av olika slag ses av medlemmar som ett centralt uppdrag för DC, samt att vara stödgivande gällande kulturpolitisk positionering.

”Det är stärkande med gemensamma plattformar för Malmös koreografer och dansare och det skulle kunna utvecklas.”

”Stöd, solidaritet och dialog i denna politiska kamp är något vi som juridiska medlemmar verkligen skulle behöva från en förening som danscentrum.”

3.2.3. Behov av lokaler, scener, utrustning och teknik (DC)

Studiolokaler för repetition och daglig träning är ett gemensamt behov för de flesta medlemmar. Inom detta framkommer specialönskemål av varierande grad.

En lokal med 10-12 m höjd ”för vertikal dans” efterfrågas, likaså en större studio motsvarande ”dubbelt så stor” som den största som finns idag. Nämns att det idag inte finns någon studio att tillgå genom DC som motsvarar en normalstor scen.

”De vi har nu motsvarar inte en scen av normalstorlek vilket omöjliggör att repetera koreografier fullt ut, vilket får negativa kvalitativa konsekvenser vid instuderingar.”

”Det hade varit en vinst att inte bara ha möjlighet att träna förberedande utan att också kunna arbeta fram en dansproduktion nästan ända till färdig föreställning. Detta är knappast möjligt i de nuvarande lokalerna, proportioner, storlek, ljus osv är alltför olika de förhållanden som råder på scenerna som kommer att visa den färdiga produktionen.”

Det påpekas brister i nuvarande studiolokaler, bland annat dålig ljudisolering mellan de tre studiorna.

”försä åtminstone en studio med särskilt effektiv isolering, så att arbetet inte lamsläs i kringliggande studior.”

Studiornas lågt hängande ventilationstrummor uppges utgöra en skaderisk för dansarna. Begränsat vertikalt utrymme försvårar även möjligheterna att filma arbete som pågår i studiolokalerna för dokumentation, forskning eller för produktion av scenisk dans för film eller crossmedia.

”Som framgår finns det inte någon lämplig lokal i DC för detta. Däremot erbjuds en hyfsad lösning i Inter Arts Center högst upp i Mazettihuset. Där finns sedan mer än ett år en black box som kan användas för filminspelning men också utställningar osv (...)”

”Långa dansare måste undvika höga hopp, eftersom de riskerar att slå i plåttummorna. Och man kan knappast i bild dokumentera övningar i dessa studior (...)”

Även kvalitetsmässiga brister i studiolokalerna anges, såsom materialval, och att detta inte går i linje med den professionella verksamhet som bedrivs.

"Skrovliga väggar är snabbt överslammade. Har inga praktiska konsekvenser utom nedfallande färg, men ger fel signaler."

Några saknar mindre rum för till exempel röstträning och sångövningar, stort anpassat utomhusutrymme, samt stor vägg att "arbeta hängande på".

Flera medlemmar saknar internetuppkoppling i studiolokalerna då mycket av både det konstnärliga och det administrativa arbetet sker med hjälp av webben. Smidig höghastighetsuppkoppling skulle också möjliggöra mer effektiv arbetstid för de som utnyttjar studiolokalerna då pauser i träning och repetitioner kan utnyttjas till annat arbete och kontaktskapande över internet.

Några saknar en dansscen/teater i Malmö till lägre hyra än vad som finns tillgängligt idag för att "öka möjligheterna att få ut mycket dans". Svårigheter att få "plats på en scen" med dansproduktioner i Malmö beskrivs av medlemmar. Att det är Malmö som är rådande som produktionsort för medlemmarna är tydligt.

"Jag jobbar i Malmö och vill skapa möjligheter här."

Liksom på teatersidan efterfrågas verkstäder för scenografiuppbyggnad samt lagerlokaler för förvaring. Uppges även ett behov av kontorsplatser för administrativt produktionsarbete. Någon anser att sådana bör vara i lugn miljö.

Att teknikpoolen har flyttats till Lund från Malmö nämner någon att är negativt; tillgängligheten minskar då de flesta har sin bas i Malmö. Utöver den utrustning som finns tillgänglig genom teknikpoolen idag finns behov av viss mjukvara och ytterligare utrustning som anses "för kostsamt att köpas in" till den egna gruppen. Vidare efterfrågas ett mobilt uppriggat PA-system för repetitioner i dansstudio då det kräver mycket tid och logistik för musiker att ta med sig egen utrustning. Även utrustning för experimentverksamhet, t ex kontaktmikrofoner och liknande, vill man ha tillgång till.

Tekniska förutsättningar för framställning av trycksaker lyfts fram som ett behov. Någon konstaterar att det delvis finns idag, men att utrustningen måste kompletteras.

Studiohyra

Flera kommentarer gäller nivån på studiohyrorna och att priserna är för höga.

"Vad som inte tillgodoses är studiohyra till lågpris, såsom tidigare fanns vid bokning med kort varsel."

"(...) priserna måste sänkas."

"Saknar en plats dit man kan gå gratis eller för en symbolisk summa för anspråklös studiotid, utan klar målsättning och budget för sin studiotid."

För nuvarande hyreskostnad för dansstudios önskas från medlemmar bättre möjligheter att förlägga heldagsrepetitioner i studio under en produktionsperiod om ca åtta veckor. Önskas även att DC kunde ha en prissättning per vecka eller månad, eller titta på hur hyreskostnad eventuellt kan korrespondera med beviljat produktionsstöd (enligt modell från Dansens hus i Köpenhamn).

Flera nämner att de vill se möjligheter för DC att inte behöva hyra ut till externa aktörer för att finansiera verksamheten, vilket enligt några medlemmar minskar tillgängligheten. Man vill bl.a.

"inte behöva tvingas utesluta kvällsrepetitioner pga att externa aktörer hyr alla studios (framförhållning en lyxvara för de fria utövarna då beslut av bidragsansökningar ofta meddelas nära inpå produktionsstart)."

Daglig träning

Synpunkter kring den dagliga träningen gäller främst behov av lokaler och utrustning (enligt ovan), men från dansare uttrycks även önskemål om att den dagliga träningen ska kunna vara mer inriktad på att dansaren får hjälp med att "öka sin fysiska kapacitet och mentala inställning till yrket", detta för att optimera kvaliteten och öka attraktionskraften kring professionella dansföreställningar.

Efterfrågas klasser i jazzdans och musikalinriktning i den dagliga träningen. Även levande musik för dynamik, genreanpassning och kvalitet.

"Hade varit kul med live-musik på morgonklasserna!"

"Ja! Pianist på lektionerna!! Ett måste för att öka kvalitét på undervisningen och vår standard. Så även på moderna klasser, en del vill ju ha trummor tex."

Samarbete med musikområdet

De flesta medlemmar har sina personliga nätverk och kontakter till musiker och tonsättare, men det finns även ett behov av nya kontaktytor, skaparriktningar samt ekonomiska resurser kopplat till musikområdet. Någon nämner även önskat samarbete med Musikhögskolan i Malmö för forskningsrelaterade projekt.

"Det som ofta skärs ned på när ett projekt genomförs med kraftigt reducerad budget, är just musiker, kompositör, förutom att produktionstiden kortas (färre och kortare repetitioner). Dålig finansiering försvårar generellt samarbetet mellan danskonstnärer och musiker."

"Klart att om man samarbetar med musiker så blir ju upplevelsen på en föreställning ... djupare och det är ju bra då en konstnär vill beröra (...)"

"Personligen har jag behov av kontakter som kan innebära tankeutbyte och information om aspekter av musik. I vissa delar av mitt projekt spelar jämförelser med musik en roll (främst vad gäller skapande- och minnesprocesser)."

"Sedan arbetar jag i dansvideor hellre med en "musikalisk" användning av kroppens naturliga ljud än med komponerad instrumentalmusik."

"Resursbehov (ekonomiska) finns alltid men dessutom alltså gärna kontakter."

3.2.4. Behov gällande ekonomi, samordning och gemensamma administrativa tjänster (DC)

En stor del av det administrativa arbetet kring medlemmars produktioner utförs enligt uppgift oavlönat då medelstillgången inte bedöms som tillräcklig. I de fall där man har haft möjlighet att anställa någon för administrativt arbete har det varit svårt att hitta kompetent personal, uppger flera medlemmar.

"De vi hittar som är anställningsbara har svårt att sätta sig in i och förstå vår verksamhet och saknar grundläggande kompetens på området. Det vi behöver är erfarna administratörer och producenter, som är bra på kommunikation i text och tal och med goda språkkunskaper i engelska och minst ett språk till. De finns men är för få, det är nästan aldrig någon med rätt kompetens är tillgänglig för anställning."

Hjälp med att administrera ansökningar och redovisningar efterfrågas, främst gällande verksamhetsbidrag men även att ställa samman statistik, svara på enkäter, etc. – arbete som idag utförs till allra största delen oavlönat, om det ens utförs. Enligt uppgift från medlemmar som tar del av verksamhetsstöd är beviljade bidragsbelopp för små för att prioritera en sådan tjänst. Medlemmar som arbetat länge i branschen uppger att detta med en "professionalisering av dansen i Sverige", och att det kräver skarpa administrativa insatser, är en fråga som har diskuterats och drivits länge. Man uttrycker besvikelse över att den ännu inte har gått att lösa – "att ge koreografer som organiserar sig möjlighet att anställa administratörer så att tid frigörs till att arbeta med produktion av föreställningar m.m."

"För en mer högkvalitativ danskonst måste vi som dansproducenter kunna lägga större del av vår finansiering i dansproduktion än på administration."

Eftersom så mycket arbete utförs på ideell basis, långt över 50 % uppger några medlemmar, syns dessa insatser inte heller i redovisning och bokslut. Bland inkomna svar märks kritik gentemot offentliga bidragsgivare gällande på vilket sätt det samlas in uppgifter om genomförda produktioner, till exempel genom åiterrapporteringar. Man är orolig för att detta ger en felaktig bild av behoven för området.

"De sätt på vilka de offentliga bidragsgivarna samlar in information om de genomförda verksamheterna gör det också svårt att redovisa den reella kostnaden för ett projekt - icke fakturerade tjänster, sponsring i form av varor och tjänster, ideellt arbete, samarr. är former av värden som nästan alltid omsätts i våra projekt men som det saknas klara riktlinjer för hur man ska redovisa. Detta leder på kort sikt till att de kulturpolitiska stödsystemen får en falsk bild av vad frilansar-danskonst/scenkonst kostar och på längre sikt till att de ekonomiska anslagen till vår sektor inte växer."

Flera medlemmar uppger att man har behov av producenttjänster, även kompetensutveckling gällande produktion. Vad det gäller att anlita producenter uppges motsvarande svårighet som vid anlitaandet av administrativ personal, att det är svårt att hitta personer med relevant kompetens, även med breda språkkunskaper.

"Jag skulle vilja lära mig tillvägagångssätt, så att jag kan ta mig an olika projekt jag har idéer till."

"Vi behöver utbildade, drivande och kompetenta producenter som framför allt kan uttrycka sig väl i tal och skrift och som kan tala och skriva professionellt på flera språk (främst engelska, franska och spanska/portugisiska). Det är stort brist på sådan personal."

Marknadsföring

Medlemmarna lyfter fram behovet av olika typer av marknadsföring, bland annat

- marknadsföring som är kopplad till arbetet kring publikmöten
- ren marknadsföring av föreställningar
- marknadsföring av samtidsdans som konstform "vilket ligger närmare ett opinionsbildningsarbete"
- marknadsföringsplaner och -strategier

Grupperna anser också att de behöver hjälp med att bygga relationer med media och press för att kunna få *både* förhandsutrymme i media samt kvalitativa recensioner.

"(...) nu händer att den skånska pressen skriver mycket inför föreställningar, uteblir recensionerna vilket är en katastrofal situation för de fria grupperna när vi ska söka nya pengar till nya projekt (...)"

Av de produktionsmedel eller verksamhetsstöd som kommer grupperna till del kan inte marknadsföringstjänster prioriteras, uppger flertalet. Sociala medier är räddningen, anser flera, i och med att publicering är gratis, men insatser och synlighet motsvarande det som institutionsdansen har att röra sig med är önskvärt.

"Som fri grupp har vi för lite resurser för att kunna syssla med traditionell marknadsföring i press och medier, även om vi vill, utan vi har utvecklat m-föringsrutiner genom sociala medier som är någorlunda adekvata. Men vi anser att den frilansande danskonsten måste ha tillgång till samma markn.föringsmöjligheter som institutionsdansen."

Man vill gärna se ett utökat samarbete mellan institutioner och det fria danslivet på marknadsföringsområdet, med stöd i institutioners och mer resursstarka organisationers regionala uppdrag.

"Bl.a. därför behöver det offentliga stödet till frilansande dans öka. Det är t.ex. här (på marknadsföringsområdet) som institutioner som Skånes Dansteater och Dansstationen skulle kunna utöka det samarbete med det fria danslivet som formuleras i uppdraget från Kultur Skåne. Kan utföras genom konstn.samarbeten med lokala artister, samarr. med organisationer som Rörelsen och Danscentrum och andra former av utbyten."

I övrigt önskas av medlemmarna att från DC kunna få rekommendationer av till exempel bra illustratörer, grafiska formgivare eller andra relevanta sakkunniga inom marknadsföring.

3.2.5. Behov gällande föreställningar, turnéer och publikmöten (DC)

Dansproduktion för vuxna

Flera medlemmar vill ha flera möten med vuxen publik. Man saknar publika forum "där man på allvar och mer professionellt kan låta den fria danskonsten få ta plats".

"(...) uppåtgående trend är att den fria dansen i Malmö blir mer och mer förpassad till att kommunicera med barn och ungdomsspråk istället för att erjudas möjlighet till att ett förfina och mejsla ut ett språk på en högre nivå – ska inte den fria dansen även kunna existera när barn och ungdomar blir vuxna??? Just nu sker urvattning och infantilisering av danskonsten."

Turnémöjligheter

Vad gäller turnémöjligheter lyfts fram att turnerande genom arrangörsnätverket Dansnät Sverige fungerar bra, men att fler borde få chansen till sådana turnéer. Påpekas av medlemmar med utländsk bakgrund att få av inflyttade danskonstnärer samt internationellt verksamma har kännedom vilka vägar de ska gå för att skapa turnéer, och att DC bör vara en starkare resurs i det avseendet. Man vill också se att DC "guidar koreograferna" till att inkludera turnékostnader i budget redan vid produktionsstart – i samband med vilken en plan för turné bör utarbetas.

Turnéstöd och subventioner anses absolut nödvändigt för ökad turnéverksamhet, och vissa uppger att ett mer stabilt och "ansenligt verksamhetsstöd" är en förutsättning för turnéer. Att verka vid sidan av Skånes Dansteater ses som en svår konkurrenssituation. Gruppen Memory Wax lyfts av flera fram som enda aktör som ekonomiskt klarar detta idag.

Förslag som lämnats gällande turnémöjligheter är bl.a.

"en turnéslinga som arrangeras i Danscentrums regi, subventioneras av region Skåne och andra bidragsgivare samt är till för de skånska fria utövarna vore en alldeles ypperlig väg och nödvändig väg att pröva"

"vore bra med en danskonstfestival där Danscentrum kan stå som arrangör och som de producerande juridiska medlemmarna kunde använda som plattform – en festival som inte är bunden till Rörelsen el likn, flera dagar, visa det senaste inom skånsk dans, kombinerad festival för en publik samt för uppköpare och arrangörer"

Kritik har inkommit gällande satsningarna i samband med Dansens dag och Malmöfestivalen, vilka upplevs amatörmässiga, som "två små jippon" som snarare än höjer dansens status "cementerar fördomar om dans". En mer seriös festival efterfrågas i anslutning till kritiken.

Flera nämner hur arbetsdrygt det är att arrangera regionala turnéer, särskilt skolturnéer. Alternativ till Salto! efterfrågas särskilt för dem som arbetar/turnerar mycket utomlands.

"I dagsläget är det mycket svårt och arbetskrävande (=dyrt) för oss att sätta upp turnéer i regionen, framförallt skolturnéer är nästan omöjligt att organisera. Det behövs alternativ till Salto. De som turnerar mycket internationellt kan ofta inte vara med på Salto, te.x."

Som exempel på ”välutvecklad verksamhet för publikmöten” nämns projektet Artist Talk av Rörelsen – koreografer i Skåne.

Man vill gärna se att DC i större utsträckning kan rekommendera samarbetspartners, regionalt och internationellt.

3.2.6. Behov gällande internationell verksamhet samt internationella utbyten (DC)

För de professionella koreografer som verkar på en internationell arbetsmarknad ses inte Skåne som en tillräcklig arbetsyta, dels på grund av begränsade repetitionsmöjligheter i ändamålsenliga lokaler samt för få speltillfällen, dels då konstformen inte sägs mötas med nödvändigt förtroende i det svenska kulturklimatet. Här ser man inte att DC som organisation i dagsläget är kapabel att hjälpa till med full relevans.

”Min virksomhed beror udelukkende af mobilitet. Vores job kan næsten ikke gøres på samme plads, hvis den skal være i niveau. Det er vigtigt hele tiden at være i kontakt og vide hvad som sker i andre lande, hovedsageligt Europa.”

”Som frilansande musikalartist arbetar jag mycket utomlands, men det är inget danscentrum kan hjälpa till med.”

Juridisk kompetens önskas hos DC, särskilt som stöd i frågor som rör det internationella området. Enligt uppgift från medlemmar är sådan kompetens inte tillgänglig idag.

”(...) vid flera tillfällen bett dc om hjälp i olika frågor främst av juridisk art, men då inte kunnat få den pga att den kompetensen inte finns inom dc (det gällde främst internationella frågor: internat, handelsrätt och upphovsmannarätt) (...)”

Rådgivning önskas vad gäller uppbyggnad av egna nätverk för ökat internationellt utbyte, även information om arbetsmöjligheter i Danmark.

”Vi håller på att bygga upp ett nationellt kontaktnät och möjlighet till internationella gästspel. I så fall skulle vi behöva information eller rådgivning”

Avsaknaden av dansarutbildning i Sydsverige, parallellt med att danskompanier till sin sammansättning oftast är internationella, gör att koreografer verksamma i Sverige naturligt hämtar dansare från andra länder. DC, andra koreografer samt Teaterförbundet har enligt uppgift bidragit till att få till dessa sammanhang, men ekonomiskt stöd anges behövas för koreograferna att möjliggöra detta på egen hand.

”Jag har de senaste åren kommit att till stor del arbeta med norska dansare vilket jag uppskattat mycket. Och i det projekt som jag inledde i början av det här året ville jag ha dansare med olika ursprung, utbildning och läggning, och fann mig plötsligt ha en grupp med en danska, en norska, en tyska och en israeliska. Det är inte mera kostsamt än att engagera svenska dansare. (...) Men jag har inte möjlighet att göra något sådant fler gånger utan särskilt ekonomiskt stöd.”

Föreningen Rörelsens medlemmar uppger att de bedriver största delen av sin individuella konstnärliga verksamhet internationellt i form av gästspel, workshops, residens, utbyten och undervisningsuppdrag.

”Kooperativet har också en betydande del av sin gemensamma verksamhet internationellt: samproduktioner, konstnärliga och pedagogiska samarbeten, samarrangemang och utbyten av konstnärsresidens med våra fasta samarbetspartners.”

För att öka flödet av internationella utbyten med och i Skåne behövs utökade resurser från både kommun, region och stat, uppger medlemmarna, så att fler ansökningar kan beviljas.

3.2.7. Resurscentrum – förväntningar och risker enligt fria dansgrupper

Goda erfarenheter av den danska modellen hos ProjektCentret vid Dansens hus i Köpenhamn lyfts fram. Genom av grupperna avvarar 5 % av beviljat stöd/bidrag hjälper ProjektCentret till med utbetalning av löner, kontraktsskrivning med arrangörer, ekonomisk redovisning m.m.

Större utbyte av kunskap och erfarenhet mellan dansare och scenartister i Skåne önskas av vissa, samt uppbyggnad av en kunskapsbank, så att sakkunskap som finns hos olika personer kan tillämpas i större utsträckning.

”Ge och ta av varandra och jobba mer tillsammans även om vi alla har egna produktioner.”

Kontaktytor till näringslivet efterfrågas. Därtill föreslås insatser i form av ”påtryckningar och opinion gentemot kulturchefer”.

Utöver lokalbehoven är behov av promotion, rådgivning, kontaktinformation, administration och bokföringstjänster frekvent förekommande bland svaren. Dessutom hjälp med ansökningar, uppföljningar och återrapportering.

”(...) resurscentrum stå för kostnader motsvarande repetitioner, marknadsföring, ekonomiska redovisningar, teknikhyra så att produktionspengarna verkligen används till konstnärers löner”

”Vi ser ett stort behov att samarbeta med andra organisationer som t.ex. danscentrum men även detta eventuellt nya resurscentrum kring framtagandet av alternativa redovisningsmetoder som med tydlighet redovisar de faktiska kostnaderna för att genomföra ett projekt, baserat på de värden som omsätts (...)”

”Att få till stånd en verkligt kompromissfri studio i ett samverkande Danscentrum, Teatercentrum och Riksteatern Skåne tycker jag bör ha högsta prioritet.”

I förhållande till en resurscentrumkontext finns förhoppningar om turnésamarbeten. Dessa handlar bland annat om att hämta in utländska modeller för turnéer med kortare verk, men också att sätta särskilt fokus på turnéer utomlands och hur dessa kan samspela med regionala turnéer där alternativ till Salto! efterfrågas.

Särskilt för turnéer i regionen hoppas medlemmarna att genom ett resurscentrum få direkt tillgång nätverk av arrangörer – skolor, föreningar, konsthallar etc. – och att nätverken ska bestå av erfaren och kompetent personal som ser dansens värde.

”Jeg ville håbe at nu når Danscentrum skal dele kontor med Riksteatern, at man kan börja at kigge på mulighederne for at samarbejde omkring turne og evt. kigge på den Hollandske model DansClick! Her udvælger man 1-2 gange om året 2 yngre koreografer der turnerer kortere værk som en dubbelbill (...)”

”Nätverkens personal saknar ofta (fortfarande) kunskap om dansföreställningars specifika behov (temperatur, golv, etc.).”

För vissa medlemmar ses kretsen av professionella dansaktörer som ”snäv” och att ett resurscentrum borde öppna upp sig som en experimentverkstad även för andra dansare, detta för att närma sig det dansklimat som finns på andra platser i Europa där konstformen växer.

”Jag tror att det är viktigt att börja erbjuda kvalitativa workshops, kurser, med mera även till dansare/dansintresserade/m fl som inte är professionella/examinerade. Jag upplever en jätteklyfta i Malmö mellan hobbydansen (i princip begränsat till traditionella studios med jazz och street på schemat) och de professionellas plattformar. Detta avstånd känns inte lika påtagligt på andra platser där nutida konstnärlig dans frodas, som Bryssel, Amsterdam, Berlin.”

Det finns förväntningar på DC:s roll i ett resurscentrum att se till att nyckelpersoner inom sydsvenskt dansliv idag ska kunna bidra till, *men inte hindra*, uppdragsmöjligheter och utveckling för

koreografer. Detta så att fler kan ta del av uppdrag och delta i, för den enskilda koreografen, utvecklande forum.

Ytterligare förväntningar på ett resurscentrum är att vara "en levande plattform för nätverkande mellan scenkonstnärer och tvärkonstnärliga möten". Viktigt för vissa medlemmar i DC är att i ett medlemskap kunna vara fri, obunden och mobil. Man är även mån om att unga koreografer inte ska behöva bilda förening eller företag, vilket till exempel tvingar dem att gå ur a-kassa osv., för att vara en del av sydsvenskt dansliv och kunna ta del av bidrag.

"Det ska bli enormt spännande att få ta del av den kommande utvecklingen av DC och ett resurscentrum. Det är med spänning och förhoppning jag ser fram emot det!"

3.2.8. Synpunkter från Rörelsen – koreografer i Skåne gällande Resurscentrum

Erfarna röster varnar för samarbeten som är "beordrade uppifrån", där "ekonomiskt trötta enheter riskerar att dra med sig andra i fallet". Man vill heller inte se att en centrumbildning ska påverka riktningen för en annan centrumbildning, utan ser hellre att respektive konstform stärks med kompetent personal.

Föreningen påminner om att Rörelsen skapades just som ett resurscentrum för frilansande danskonstnärer att verka i regionen, utvecklades i samarbete med Region Skåne, och ser därför som organisation inget behov av att bilda ett *nytt* resurscentrum. Dock är man positiva till det resurscentrum som nu planeras, förutsatt att befintligt kunskapskapital kan tas tillvara.

"Vi servar de som vänder sig till oss för hjälp, efter våra möjligheter, med bl.a. lokaler, kontakter, konstnärlig rådgivning, ekonomisk rådgivning, utbildning, mentorsprogram, bokföring, fakturering, administration, internationell kontaktförmedling, m.m. och det gör vi oavsett om de är medlemmar eller inte."

"Våra medlemmar skulle ge initiativet sitt fulla stöd om Rörelsen bjöds in att utveckla ett resurscentrum för scenkonsten, tillsammans med de övriga organisationer som hittills förts på tal, som jämbördig part. Det som behövs är att utveckla det som redan finns, fullfölja tidigare fattade beslut och tänka mer långsiktigt."

Man hoppas att den samlade erfarenhet och kompetens som finns bland Rörelsens medlemmar tas tillvara i utvecklingen av ett resurscentrum, och att de medel som regionen har investerat i föreningen hittills därigenom kan komma till nytta på lång sikt. Rörelsen anser att de inom den egna organisationen har behövliga resurser i form av kompetens, kontakter, samarbetsorganisationer i andra länder m.m., men att förstärkning behövs på det ekonomiska planet både vad det gäller produktionsmedel samt ekonomisk hantering/administration.

"Rörelsens medlemmar har mer att bidra med i ett resurscentrum (kunskap, kontakter, erfarenhet) än vi egentligen har reella behov av ett (ytterligare) sådant - Rörelsen är redan ett fungerande resurscentrum och en inkubator för frilansande koreografer. Det startade utifrån våra behov av att gemensamt bygga upp resurser för och kunskap om dans i Skåne. Det har vi förverkligat och vi vill gärna dela med oss av det vi byggt upp."

Vidare uttrycks från Rörelsen en önskan att eventuella tillfälliga tjänster, knutna till Danscentrum Syds kansli, tillsätts med i Skåne verksamma konstnärer, då man ser detta som grundläggande för Danscentrums och verksamhetens trovärdighet.

"Vi hoppas, av kulturpolitiska skäl, att ev. tjänster tillsätts lokalt, och att aktiva konstnärer anställs i nyckelpositioner, så att vi inte får ett resurscentrum med enbart administratörer, utan där aktiva konstnärer är med (som anställda - inte ideellt) och får det tongivande inflytandet över verksamheten. Detta anser vi fundamentalt för ett trovärdigt resurscentrum, samt att vi slipper se rekrytering från andra landsändar eller från andra sektorer."

Parallellt med detta framhålls från föreningens medlemmar att olika kanslifunktioner, respektive produktions- och förmedlingsfunktioner, givetvis kräver olika typer av kompetens, och att danslivet har ett gemensamt ansvar att se till att relevanta kunskaper knyts till respektive funktion.

Från Rörelsen betonas att man vill se "lokala resurser", personer, som basen i ett resurscentrum då man ser sina medlemmar som de mest erfarna yrkesutövarna i regionen inom scenisk dans, särskilt vad det gäller internationellt arbete. Som samarbetspart till, eller i, ett resurscentrum vill man även dela med sig av sina kontaktnät inkluderat olika kulturcentra, festivaler, residens, scener och event inom performance, osv. Föreslås även att medlemmar kan ges tidsbegränsade anställningar/uppdrag i form av till exempel producenter, konsulenter eller i residens hos Resurscentrum.

Det "anställningsförhållande" som medlemskoreografer har hos Rörelsen lyfts av medlemmar fram som positivt och värdefullt. (Förstudien går inte närmare in på vad anställningsförhållandet innebär, men konstaterar det vara regelmässigt tveksamt.) Förändrade ekonomiska villkor gör det dock svårt att ta in nya medlemmar. Några har även lämnat Rörelsen för andra verksamhetsformer, vilket inte ses som negativt; dansområdet är levande och ständigt föränderligt kreativt, anser Rörelsen.

Avslutningsvis uttrycks ett behov av skarp dialog kring konstform och kulturpolitik. Man vill också föra en diskussion om hur Resurscentrum kan vara ett "koreografiskt center". Därtill önskas kreativa residenslösningar, möjligheter att representera Sverige internationellt, samt en diskussion som Dansstationens ledande ställning i sydsvenskt dansliv.

3.2.9. Synpunkter från Dansstationen och Salto! gällande Resurscentrum

Dansstationen tillsammans med Salto! beskriver sig som både producenter, arrangörer och förmedlare och ser sig av den anledningen som en kraftfull aktör i ett resurscentrum. Vad det gäller förmedling av dansproduktioner för barn ser man sig ta ett stort ansvar genom Salto!. Samarbete sker med både Skånes Dansteater och med Riksteatern i olika led vad det gäller förmedlingsavtal.

Gällande Salto! vill man gärna se en reformerad fördelning av de regionala arrangörssubventionerna i förhållande till ett resurscentrum så att man inte tvingas säga nej till kommuner som önskar köpa in föreställningar. Att även internationella gästspel kan omfattas av regionala subventioner ses som positivt. Från kommunalt håll uppfattar Salto! en osäkerhet kring skatteintäkter, vilket lyfts fram av organisationen som ett hinder för kommunernas insatser för scenkonstområdet, och möjligheten för dansgrupper att öka turnerandet i regionen.

Organisationen vill inspirera scenkonstlivet genom sin spetskunskap kring danskonsten och den "nya scenkonstscenen". Man vill även, parallellt med förmedling, arbeta med kontinuitet, arbeta uppsökande, och ser att viss förmedling bör ligga på riksnivå, för vilken man också gärna kan ta ett delansvar beroende på resurser. Efterfrågas ekonomiska medel för stora internationella gästspel för barn och unga.

Det internationella perspektivet är starkt för Dansstationen som gästspelsscen, och man ser sin funktion som oerhört viktig i det avseendet – att "ta in sådant som inte finns i Sverige". Dansstationen som svensk projektdeltagare i internationella satsningar såsom t ex EU-projektet "Fresh Tracks Europe" (2011-2013) involverar professionella koreografer i Skåne. En koreograf representerar Sverige i samband med de koreografiska möten som arrangeras inom ramen för projektet där tolv koreografer träffas, tar fram produktioner och sedan turnerar. Projektet är ett samarbete mellan Holland, Belgien, Österrike och Tyskland med deltagande även från Sverige genom Dansstationen, Danmark, Estland och Skottland.

4. Kommunernas roll och funktion i scenkonstlivet

Som villkor för att landsting och regioner ska få ingå i samverkansmodellen för fördelning av statliga kulturmedel är att den regionala kulturplanen ska tas fram i samverkan med länets kommuner. Samråd ska även ske med företrädare för det civila samhället och det professionella kulturlivet.

För att förankra en regional satsning på ökad spridning av scenkonst är det viktigt att så många kommuner som möjligt är delaktiga och kan relatera till scenkonstlivets utveckling i respektive kommun. I samband med planeringen av ett resurscentrum bör därför tas del av kommunala ambitioner, visioner, utvecklingsmöjligheter, förändringsarbeten samt eventuella svårigheter som kan påverka möjligheterna till ett ökat scenkonstutbud. Det kan vara värdefullt för Region Skåne få fatt på hur ett resurscentrum kan fungera ur kommunalt perspektiv samt på vilka sätt kommunerna själva kan utgöra en resurs för ett ökat scenkonstflöde.

4.1. Kommuner i Skåne – resurs och resursbehov

I samband med förstudien har samtliga kommuner i Skåne kontaktats i syfte att dels lägga en grund till framtida dialog kring utvecklingen av resurscentrum, dels inhämta behov och synpunkter.

4.1.1. Mindre kommuner

Till de mindre kommunerna i Skåne har ställts frågor om på vilka sätt förvaltningarna ser att kommunen kan ha nytta av ett resurscentrum, om det finns behov av stöd, hjälp eller resurser för ett ökat och kvalitativt scenkonstutbud och vilka behoven i så fall är. Följande frågor har riktats till kommunernas kulturchefer eller motsvarande.

- *Hur ser stödmöjligheterna ut i kommunen för scenkonstproduktion och -arrangemang?*
- *Görs det några insatser under 2011 och/eller 2012 för att förbättra möjligheterna för professionell scenkonst?*
- *Hur ser ni på tillgången till lämpliga scener i kommunen eller i grannkommunerna?*
- *Vilken typ av samverkan, om någon, sker idag på scenkonstområdet i kommunen eller regionen, och hur skulle ni vilja utveckla samverkansmöjligheterna? Finns det hinder för samverkan och i så fall vilka?*
- *På vilka sätt ser ni att er kommun skulle kunna ha nytta av ett resurscentrum? Finns det behov av stöd, hjälp eller resurser för ett ökat och kvalitativt scenkonstutbud? Vilka är i så fall dessa behov?*
- *På vilka sätt ser ni att er kommun skulle kunna utgöra en resurs för scenkonstlivet i Skåne? (Det kan handla om kunskap, mötesplatser, ekonomi, politisk handlingskraft, konstnärliga insatser m.m.)*
- *Övriga synpunkter, åsikter, förslag eller kritik?*

Flertalet kommuner vill

- att scenkonstutbudet samordnas
- att subventionssystemet för musik, dans och teater samordnas och/eller tydliggörs
- att regionen tar ansvar för produktionsstöd och att kommunen upprätthåller visningsmöjligheter
- att samverkan med ett resurscentrum kan få växa fram

Därtill kommuniceras behov av bl.a.

- specialistkompetens/kunskapsbank gällande scenkonstområdet

- nätverk
- arrangörsutbildningar
- dialoger och mötesplatser

Utdrag ur svar nedan visar på behov enligt ovan.

"Har inte funderat kring detta utan tycker att det får växa fram i en dialog mellan de olika parterna. För visst finns det behov. Det kan handla om arrangörsutbildningar, nätverksbygge, specialistkompetens kring olika frågor och säkert mycket, mycket mer."

"Ett resurscenter skulle kunna samordna både utbud av teater, dans och musik men även samla subventionerna i en hög. Dvs att subventionerna är lika oavsett om man väljer teater, dans eller musik. I dag har dessa tre konstformer tre olika slags subventionssystem."

"Det blir alltid lättare för oss att finna allt under samma hatt, dessutom underlättas samordningen för såväl er som oss."

"Ett resurscentrum skulle vara värdefullt när det gäller att på ett enkelt sätt kunna få tillgång till god kunskap om olika former av scenkonst, teknisk information, bra lokaler, nätverksbyggande, ökad samverkan vid inköp av föreställningar m m."

"Bra att ha någonstans att fråga, hitta lämpliga scenkonstarrangemang, kanske få tips om möjliga samarrangemang m m."

"Vi kan inte producera egen scenkonst varför vi är beroende av att det finns tillgång på annat håll som vi kan köpa in. Det bästa för oss är om regionen kan stödja produktion."

Vidare frågades på vilka sätt kommunen skulle kunna utgöra en resurs för scenkonstlivet i Skåne. Enligt kommunernas svar kan t ex följande parametrar ses som kommunala resurser:

- stort publikunderlag
- erfarenheter av att producera och att arrangera
- kulturhus för utbudsdagar och produktioner
- erfarenhet kring specifika projekt
- aktiva kulturarbetare

Utdrag ur svar nedan visar på sagd resurskapacitet enligt ovan.

"ett stort publikunderlag (ca 2 milj besökare i kommunen/år) som gör att det finns möjligheter att nå ut till en ny publik"

"erfarna arrangörer och producenter"

"i ett kommande kulturhus kunna erbjuda en arena för utbudsdagar och för produktioner som även andra närliggande kommuner skulle kunna ta del av"

"referens för hur samarbete med näringsliv och andra externa parter kan fungera"

"en mycket fin scen som skulle kunna användas än mer"

"många aktiva kulturarbetare"

"kulturörening som håller i scenskola för barn från 6 år - 9 år"

"bra scen för mindre uppsättningar"

"aktiv teaterörening som planerar nysatsningar"

Flera uppger att de *inte* kan se sig själva som resurs i sammanhanget, mest av ekonomiska skäl. Detta lyfts även fram som ett hinder för *samverkan*, parallellt med hindrande faktorer såsom kommungränser och konkurrens mellan kulturaktörer *inom* kommunen.

4.1.2. Exempel: Ängelholms kommun

I Ängelholm ger kommunen stöd till Riksteaterföreningen Ängelholm för att presentera ett professionellt utbud, samt till två amatörteaterföreningar för barn och unga. Under 2011 tog årskurserna 6-8 del av professionell teater och årskurserna 6-7 såg en dansföreställning. Årskurs tre erbjöds en amatörteaterföreställning av den lokala föreningen.

Ängelholm är en av de kommuner som ingår i försöket med regionala scenkonstsubventioner för busstransport. Man uppger att detta gör att hela subventionen kan utnyttjas på ett bra sätt. Kommunstyrelsen har under 2011 gett ledningen för förvaltningen Kultur & Fritid i uppdrag att utreda frågan om kommunens kulturlokaler. Behovet av ett kulturhus med en professionell scen är en väsentlig fråga. Man lyfter särskilt fram att teaterscen och konsertsal för professionell scenkonst finns tillgängliga i Helsingborg, och att framför allt Helsingborgs stadsteater är intressant för Ängelholm då där produceras för barn och unga. I övrigt ser man inte grannkommunernas scener som intressanta komplement till de egna lokalerna.

Kommunen ser positivt på Skånsk scenkonstdag samt samverkan inom ramen för Salto! där de skånska kommunerna delar på kostnader för tillresande ensembler från övriga landet. Eventuella hinder som kan uppstå är främst av ekonomisk art; busstransporter är kostsamma, och då man inte anser att det finns bra scener i grannkommunerna, med undantag för Stadsteatern i Helsingborg, blir det heller inte intressant med kommunsamverkan kring föreställningar. Åsikten är att **”så länge det finns separata kommuner med egen budget och intresseområde kan det vara svårt att få till stånd en utökat samarbete i meningen att kommunerna faktiskt satsar medel i varandras kulturarenor”**.

På frågan om vilka behov som finns i kommunen i förhållande till etableringen av ett regionalt resurscentrum svarar man att svårigheterna idag utgörs av de begränsade ekonomiska förutsättningarna för inköp. Utbudsdagar underlättar enligt uppgift för val av produktioner, men kommunen ser gärna att ett resurscentrum samordnar både teater-, dans- och musikutbud och subventioner, d.v.s. ”att subventionerna är lika oavsett om man väljer teater, dans eller musik”. Man ser det som problematiskt att dessa tre konstformer idag erbjuds enligt vad man uppfattar som tre olika subventionssystem.

Med tanke på det nya kulturhus som planeras ser kommunen att man på sikt skulle kunna erbjuda en arena för både utbudsdagar och produktioner som även närliggande kommuner skulle kunna ta del av. I dagsläget kan man dock inte se sig som en resurs för scenkonstlivet i Skåne.

4.1.3. Större kommuner

Till de större kommunerna har följande frågor ställs inom fyra kategorier: 1) stöd och planerade insatser, 2) scener, 3) samverkan och 4) övrigt.

- *Görs det några insatser hos kommunen under 2011 och/eller 2012 för att förbättra möjligheterna för professionell scenkonst?*
- *Utgår projekt- och/eller verksamhetsstöd till arrangörer, och är stödet öppet även för nya och unga arrangörer?*
- *Har fria grupper eller enskilda personer möjlighet till kommunalt stöd för scenkonstproduktion?*
- *Pågår något förändringsarbete gällande stödordningar och hur ser det i så fall ut?*
- *Vilka scener i kommunen ser ni att eventuellt skulle kunna kopplas till ett resurscentrum för scenkonst, på ett eller annat sätt?*
- *Är dessa scener idag rustade för professionellt bruk?*

- Hur ser det kommunala ansvaret för detta ut?
- Finns det intresse för fortsatt eller ökad samverkan med scenkonstproducenter/fria grupper och dess förmedlare?
- Hur skulle ni i så fall vilja att samverkan utformades/förbättrades för att nå ett bredare och större utbud för kommunens invånare?
- Finns det hinder eller svårigheter för samverkan internt i kommunen, i regionen, med institutioner, med det fria scenkonstledet, med arrangörer, m.m., och vilka är i så fall dessa?
- På vilka sätt ser ni att er kommun skulle kunna ha nytta av ett resurscentrum?
- På vilka sätt ser ni att er kommun skulle kunna utgöra en resurs för scenkonstlivet i regionen?
- Vänligen förmedla fritt sådant som rör området - åsikter, förslag, kritik osv.

Malmö stad har informerats om arbetet inför kommande resurscentrum och uttryckt intresse för fortsatt dialog kring Malmö som produktionsplattform för scenkonst.

Möten har hållits även med kulturförvaltningarna i Lund, Landskrona och Kristianstad. Nedan redovisas dessa kommuners synpunkter och förväntningar samt möjligheter och svårigheter i förhållande till ett regionalt resurscentrum för scenkonst, samt lyfts exempel som underlag för vidare dialog mellan Resurscentrum, region och kommuner.

4.1.4. Exempel: Lunds kommun – utvecklingsarbete och förslag

I Lunds kommun avser man att under 2012 revidera stödformerna för scenkonstområdet. Idag utgår mindre belopp som verksamhetsstöd till många små föreningar. Systemet uppges vara föråldrat och begränsade möjligheter finns till rotation. Det professionella fria kulturlivet sägs inte vara speciellt omfattande, och just nu uppges förutsättningarna för kommunen att locka nya professionella kulturaktörer och fria grupper till Lund inte vara gynnsamma. Bland befintliga i Lund baserade grupper är åsikterna om kommunens bidragsfördelning och prioriteringar starka, uppger förvaltningen. Kultur- och fritidsförvaltningen ser flera bra projektidéer bland inkomna ansökningar, men anser inte att det i nuläget (2011) finns ekonomiskt utrymme att bevilja nödvändiga medel, inte heller möjlighet att bidra till att göra projekten hållbara på sikt genom t ex fleråriga beviljningar, kommunsamverkan, turnéläggning etc.

Tillräckliga möjligheter att bevilja produktionsmedel saknas. Därför vill förvaltningen starta ett utvecklingsarbete där kommunens insatser tydliggörs, och där produktionsledet ska uppmuntras att bättre definiera och motivera sina projekt. Fokus på kompetens i kulturfrågor prioriteras enligt uppgift inte i Kultur- och fritidsnämnden. Kulturchefen tar beslut om bidragsfördelning på delegationsbeslut från nämnden, som därigenom får begränsad insyn i bidragsärenden.

Exempel på utvecklingsarbete i Lund

Under 2011 har beviljats kraftigt höjda verksamhetsbidrag till fria teatergrupper. I samverkan med Malmö sker residensproduktion med ett externt danskompani, och ytterligare residensproduktioner planeras framöver. Särskilda projektmedel för åldersgruppen 12-24 år fördelas av kommunens ungdomsombud inom ramen för programmet "Kulturcash". I övrigt stramas regelverk och rutiner åt och tydliggörs steg för steg. Kommunen har också infört rådgivning som ett stöd för sökande att utforma ansökningar, budget och att hitta kompletterande bidragsformer.

I mars 2011 startade projektet "Lunds Innovator för Kultur och Kreativitet". Projektet drivs i samverkan med Näringslivskontoret och ska aktivt uppmuntra till nya sätt att arbeta för att föra samman den akademiska världen, näringslivet, kultursektorn och kreativ näring. Satsningen möter stor uppmärksamhet bland andra från Ideon Innovation – inkubator som utvecklar entreprenörer, idéer och företag.

"Framtidens Lund" är en ny finansieringsform för konst- och kulturprojekt som prioriterar hög kvalitet, experimentlusta och nyskapande. Satsningen är en försöksverksamhet i vilken prioriteras gränsöverskridande samverkan mellan kultur, forskning och näringsliv, mellan olika länder, städer

och regioner, samt uppmuntrar till att pröva nya former för delaktighet. Stiftelsen Framtidens Kultur och Lunds Kommun bidrar med en miljon vardera per år under perioden 2011-2013. Satsningen har lockat många nya sökande och bidrar till att vidga scenkonstbegreppet mot crossmedia och liknande uttryck, liksom mot "upplevelsen" som sådan.

Under hösten 2011 förbereddes skapandet av en kulturgaranti för Lunds skolbarn. Kulturutvecklaren är den funktion på kommunen som i samråd med kulturchef, verksamhetsutvecklare, kollegor och skola ska ha huvudansvaret för att skapa specifika lösningar för Lund. Genom arbetet med kulturgarantin sker kontinuerliga kontakter med kulturliv och skola. Syftet med satsningen är att alla barn ska kunna ta del av kultur, innovation och hållbarhet.

För scenkonstområdet arbetas det också med att bättre nyttja befintliga nätverk, samt att utveckla ombudsverksamheten för att göra det mer attraktivt att vara kulturombud.

Synpunkter och förslag från Lund gällande Resurscentrum

Från Lunds kommun vill man gärna se att Resurscentrum kan ta ett särskilt ansvar för en "utforskande fas" i relation till scenkonstproduktion. Vad det gäller regionala projekt ser man att dessa kan utformas på regional nivå, t ex i ett resurscentrum, och att det därefter inbjuds till dialog med relevanta kommuner samt inleds finansieringsplanering. Man understryker att kommunikation mellan region och kommun inte bara bör vara på regionens premisser; idag upplevs dialogen i många fall som en ensidig "avrapporering" där det inte finns en öppenhet för konstruktiva samtal kring vad kommunen vill satsa på.

Många synpunkter lyfts kring Riksteaterns funktion i ett resurscentrum; "om Riksteatern ska lyckas bli en stark aktör i Skåne måste det produktionsrelaterade arbetet tänkas igenom ordentligt". Nuvarande system med teaterföreningar som arrangörer är "gammalt och förlegat" och fungerar inte längre, anser Kultur- och fritidsförvaltningen som har hjälpt teaterföreningar med ett frågebatteri som ett led i verksamhetsutveckling.

Man vill också veta mer om Riksteaterns "regionala varumärke", och hoppas att organisationen i egenskap av eventuell förmedlare av scenkonst inte förmedlar i eget namn. I Lund ses Riksteatern stå för bredd snarare än kvalitet, enligt förvaltningen. Dessutom upplevs produktionerna som "färdigförpackade", vilket gör att mötet och utbytet med den lokala arrangören uteblir; "det personliga bemötandet bör vara a och o". Bilden hos förvaltningen är även att de grupper som behöver stöd för scenkonstproduktion inte producerar det som Riksteaterföreningarna i Lund vill ha. Hos Lunds kommun tror man inte att den skånska publiken är attraherad av det varumärke som man uppfattar har byggts upp hos Riksteatern i Hallunda; "**Lundaborna vill ha utmaningar, vill ha nytt, vill vara del av världen**", och uppfattar inte att det är det som Riksteatern förmedlar. Dessutom tycker förvaltningen att grupper från huvudstadsregionen är kostsamma att turnélägga i Skåne. Man anser vidare dels att Riksteatern ofta är för sent ute gällande sin programläggning i förhållande till Lunds kommuns planering, dels att föreställningarna sedan spelas för kort tid, vilket gör att ryktet kring en föreställning inte hinner fungera som den marknadsföringskanal det borde kunna göra. Man vill hellre se att en efterfrågan på föreställningar byggs upp över tid och att de ska finnas på repertoaren åtminstone under ett par år. Vidare anser kommunen att Salto! fungerar bra och vill gärna se att Riksteatern kan verka på motsvarande sätt. **Som framgångsfaktorer lyfts kvalitet, lättillgänglighet för kommuner för inköp, samt att "satsa på de som vill"**. I relation till ett resurscentrum tror kulturförvaltningens ledning att nyckeln är att "våga välja bort det som inte är kvalitet".

En fråga som väcks i förhållande till ett resurscentrum är vad som är Lunds roll i det regionala samspelet och hur kommunen ska förhålla sig till de regionala subventionerna. Man vill gärna se mer heltäckande subventioner, även för förskola och gymnasium, så att inte kommunen behöver "krångla till systemet" genom att skapa egna subventionssystem.

Man konstaterar vidare att det mesta av professionell scenkonst sker i centrala Lund, och påminner om att Lund, till exempel jämfört med Malmö, har en landsbygd. Hos kulturförvaltningen vill man aktivt arbeta för ett balanserat scenkonstutbud i kommunen. En idé som lyfts fram är en kommunal turnéslinga, där kommunen garanterar att ett tiotal föreställningar köps in för unga och unga vuxna, som ett exempel.

Lunds kommun ser ett behov av att tillföras, samt själv tillföra, resurser för scenkonstutveckling, och vill gärna jobba aktivt ihop med regionen/regionala parter genom ett "modellbygge" för turné i syfte att öka utbudet; **om kommunerna vill kunna ta emot det som produceras i regionen behöver kommunerna själva utgöra en koordinerande part samt rusta scenerna och kvalitetssäkra visningsmöjligheterna snarare än produktionerna.**

Man konstaterar också att kommungränser utgör ett hinder för kommunal samverkan och bidragsgivning. Enligt förvaltningen är ett hinder för samverkan med regionen, och som kan ligga till grund för vidare diskussion, det ansvar kommunen har att ta vara på det lokala och att fördela verksamhetsbidrag till grupper som verkar och spelar i Lund, samtidigt som stöd från regionen till samma grupper uppfattas uppmuntra till regional rörlighet. Exempel finns på grupp som med regionalt stöd *etablerar* sig även på annan ort. Ska eventuellt ansvaret i sådana fall flyttas från kommun till region vad gäller verksamhetsbidrag, och kommunen hellre bevilja endast projekt- och produktionsstöd? frågar man sig, och vill diskutera detta även med Kulturrådet i förhållande till samverkansmodellen. Palladium i Malmö – gästspelsscenen för dans – lyfts som ett exempel på en platsspecifik regional satsning.

En annan utmaning för Lund är att arbeta upp en kultur där publiken vill betala för föreställningar och konserter som arrangeras genom regionala aktörer.

Slutligen vill man i Lund se ett ökat flöde av internationella utbyten, att de ska kunna subventioneras i högre grad, och att ett resurscentrum kan utgöra den "hub" som hämtar in ett kvalitetsutbud från utlandet.

4.1.5. Exempel: Kristianstad kommun

Kristianstad är i flera avseenden ett gott exempel på hur nära samarbete inom kommunen ger mervärden och möjligheter till utveckling. I diskussionen kring kommunens förhållande till ett kommande resurscentrum deltog kultur- och fritidsförvaltningen, Kulturhuset Barbacka, Kristianstads teater och Kristianstads teaterförning.

Framgång genom samverkan mellan aktörer och konstformer i Kristianstad

I kommunen samverkar man mycket för att utveckla projekt, mötespunkter och kontaktytor över hela scenkonstområdet. Man vill se ett flöde av arrangörer och tycker att ett fungerande föreningsliv är viktigt i kommunen. Samverkan mellan konstformer ses som ett framgångskoncept för att utveckla nya former för arrangemang och för att nå ny och större delaktighet hos publik. Att teaterföreningen har anställd personal lyfts fram som en förutsättning för att kunna arbeta integrerat med andra aktörer i kommun och region, samt för att upprätthålla ett högt medlemsantal. (Däremot saknas amatörteater för vuxna. Initiativ finns för teaterverksamhet för barn.)

Genom Barbacka, som är kommunens kulturhus för unga, kan ansökas om "Snabb slant" för den som är mellan 13 och 25 år. Arrangemanget måste vara offentligt, genomföras i Kristianstad och rikta sig till andra unga. Syftet är att bidra med en enkel stödform för snabbhet mellan idé och genomförande. Maxbelopp är 7000 kronor och pengarna kan inte användas till skolprojekt. Även enskilda personer kan ansöka om Snabb slant samt projektstöd för t ex scenkonstproduktion från kommunen, som även fördelar arrangörsstöd. Genom Barbacka startas även upp Kulturgaranti för flera årskullar än tidigare för att nå varje barn med konst och kultur i alla åldersgrupper uppdelat

enligt konstform och år. I samarbete med teaterföreningen genomförs projekt för rullstolsburen ungdom.

Ett nätverk av fyra till fem kommuner har informationsutbyte om scenkonstaktiviteter för att dels eventuellt kunna dela på kostnader, dels erbjuda invånarna ett bredare utbud än vad som är möjligt i den egna kommunen. Man hoppas kunna byta ut en del av den busstransport som nu sker mellan kommuner till tågresor. De kommunala satsningarna på musikteater ses som en god inkomstkälla genom den stora publiktillströmningen samt förenar professionella och amatörer i två produktioner per år á 30 föreställningar.

Intresset för att utöva modern dans växer. Danslinjen på Christian 4:es gymnasium sägs vara en av grunderna för dansintresset, och flera andra dansklasser arrangeras för unga. Från Kulturhuset Barbacka konstateras att de lokaliteter som används för detta eventuellt inte är ändamålsenliga för de pedagoger som ska "arbeta åtta timmar om dagen på golvet", och att detta bör ses över. Kommunen tar del av professionella dansföreställningar genom Salto! samt en föreställning per säsong från Skånes Dansteater, men anser att utbudet i kommunen inte är tillräckligt, och lyfter även fram att dansteater har en bättre ingång.

Utvecklingsinsatser hos Kristianstad kommun

Teknisk upprustning sker på teatern. Idag finns tre huvudscener och man genomför ca 150 föreställningar per år. "Kulturkvarteret" är under utformning där en hopbyggnad görs av bibliotek och två konsertsalar.

Ett regionalt utvecklingscentrum – Musik & barn och unga, är under utveckling i Kristianstad som ett samarbete mellan kommunen och Musik i Syd med regional uppbackning. Enligt det avtal som tecknats parterna emellan kan verksamheten komma att omfatta allt ifrån kompetensutveckling för pedagoger till samarbete mellan t ex pedagoger, musiker och tonsättare i workshops för barn och unga.

För musiker, tonsättare och producenter kan olika typer av kompetensutveckling beredas, t ex i samarbete med Musikhögskolan i Malmö. En ambition är att fokusera på vilka effekter kulturen kan ge i skolarbetet. Utvecklingscentrat ger också möjligheter att arbeta med olika modellprojekt för att finna arbetssätt och strukturer för kultur för barn och unga. Med det upparbetade samverkansklimate som finns i Kristianstad blir kommunen en attraktiv plats för etablering av den här typen av initiativ (även om Musik i Syd redan finns på plats i kommunen).

Som hinder för scenkonstutveckling noteras hos kommunen bland annat

- brister i samspelet mellan det offentliga och det privata (ex: samarbete med privat traktör på teatern där öppettider inte matchar tider för föreställning)
- bristande informationsutbyte (ex: i Kristianstad kände man inte till den teknikpool som Danscentrum och Teatercentrum byggt upp)
- bristande hjälpinsatser från andra kommuner samt institutioner (ex: dansgästspel från Ryssland bokades in men varken Skånes Dansteater eller Hässleholm som äger dansmattor kunde låna/hyra ut, och Danscentrum kontaktades ej)

Synpunkter och förslag från Kristianstad gällande Resurscentrum

Kristianstad vill se att Resurscentrum har en samordnande roll för nationella gästspel, och att Riksteatern Skåne får en bredare funktion i den bemärkelsen. **Man anser att det är viktigt för arrangörer våga göra något nytt tillsammans med produktionsledet, och att regionen kan stå för "riskkapitalet".**

Arrangörnätet erbjuder scener, och en "Teaterslinga" efterfrågas där fler teatergrupper får visa upp sig, vilket ses som viktigt. Föreslås även "Öppen scen" för både barn- och vuxenproduktioner, till exempel i samarbete med Barbacka och Kulturkvarteret.

Ökat samarbete gällande marknadsföring önskas, både lokalt samt i förhållande till ett resurscentrum. Därtill hoppas man på Kristianstad Teater att med hjälp från ett resurscentrum kunna fylla de luckor som nu finns i bokningsschemat med relevanta aktiviteter.

Man vill gärna se att en danskonsulent placeras i Kristianstad. Därtill **odla möjligheterna för residens så att invånarna kan följa framväxten av en produktion. Lokalteter finns för professionella dansgrupper att förlägga repetitionsperiod samt premiär i Kristianstad.**

4.1.6. Exempel: Landskrona kommun

Kulturförvaltningen i Landskrona kommer idag mest i kontakt med fria grupper inom dans och teater genom personliga nätverk. Att kommunen fungerar som samordnande part på området hänförs mycket till att Skånska Teatern verkat som fri grupp i Landskrona under ca 30 år.

Sverigedemokraternas inträde i Landskrona sägs ha förändrat kulturklimatet, men har inte påverkat medelstillsdelningen (2011). Förvaltningen ser att kulturella möten behövs för att balansera den stora segregation som finns i kommunen. Man har även att förhålla sig till att många unga flyttar bort för studier och arbete, och att närmare hälften av invånarna arbetar utanför kommunen.

Landskrona vill som ett gott exempel synliggöra det lyckade samarbete man har haft med Cirkus Cirkör i samband med flerårigt residens i kommunen. Samarbetet finansierades till stor del av Centrala arvsfonden vid sidan av kommunala medel. Uppges att det i kommunen fanns ett stort intresse för nycirkus som nu har ersatts (troligen då den skara unga som tog del av nycirkusvägen flyttat bort) av ett utbrett intresse för samtidsdans. Kommunen bidrar till att tillföra kompetens och professionella insatser till den lokala dansgruppen "Landskrona dansstudio".

Ett 20-tal kulturföreningar och 150 fritidsföreningar samlas i allaktivitetshuset Plantan. Här vill kommunen bidra till både kreativitet och konstnärliga kopplingar för både kultur- och fritidsföreningar. Man konstaterar skillnaden i hur fritids- och idrottsföreningar ofta "tas om hand" av ett stort nätverk av vuxna, medan kulturföreningarna i högre grad får klara sig själva. (I samband med Cirkus Cirkörs residensperioder arbetade de professionella cirkusartisterna även med fritidsföreningarnas ungdomar, där t ex den lokala innebandyklubben fick lära sig tricks och träningsmetoder).

Utvecklingsinsatser hos Landskrona kommun

Samarbetet med Cirkus Cirkör har inspirerat till etableringen av en Konstnärswerkstad i vilken man planerar tvååriga residens för konstnärer. Satsningen gäller främst bildkonstnärer men kan även vara till för scenkonstrelaterade yrken såsom dekormålare, dockmakare, scenografer osv. En projektledare finns anställd, en tjänst vilken man för närvarande (2011) delar med SELF MADE i Malmö.

Som ett led i att inspirera till ungt arrangörskap för scenkonst och bidra till en god värdegrund stödjer kommunen en ungdomsledarutbildning inom kultur- och fritid. **Utexaminerade ungdomar blir "kulturvärdar" som t ex får arbeta i garderoben på teatern. Utbildningen ska framöver ha sin bas på Landskrona teater i syfte att "stärka arrangemangskulturen".**

Av kommunala medel avsätts en särskild pott för samarbete mellan föreningar. Till exempel samverkar jazzklubb och kammarmusikförening. Medelåldern uppges vara hög.

Vidare har man tagit initiativ till konstområdesspecifika kompetensgrupper med politiker för att skapa förståelse för respektive konstområde samt för att scenkonstarrangemang också har ett värde som näring och ger mervärden åt stad och kommun.

Synpunkter och förslag från Landskrona gällande Resurscentrum

Kommunen har ett tvåårigt avtal med den lokala riksteaterföreningen förbundet med ett verksamhetsbidrag samt förmånlig hemvist på Landskrona teater. Konstateras från kommunen att föreningen är en av de snabbast växande i Sverige, men att den knappt köper in några produktioner via Riksteatern. Från kommunen saknar man en mångfald av talteater medan det arrangeras mycket musikteater, och där samarbetet med t ex Malmö opera är gott. **Frågan är om bidragsgivningen kan vara ett verktyg för mer dynamik i repertoarval eller ej, och man vill se konkurrerande arrangörer för att kunna erbjuda medborgarna en bredare repertoar.**

Kommunen vill gärna erbjuda möjligheter för kreativa krafter att verka i Landskrona. Som kommunal resurs i förhållande till ett resurscentrum vill Landskrona vara med och erbjuda lokaler och repetitionsmöjligheter, detta försett med snickeri och snickare som kan skapa turnébygge. Teknisk utrustning för experimentverksamhet finns i Landskrona, varefter grupperna enligt förslag sedan kan hyra motsvarande utrustning från teknikpoolen för turné. **Anställd teknisk personal har erfarenhet och kompetens gällande både produktion och arrangemang, vilket ses som en stor tillgång.** Former för utbyte kan diskuteras.

Man ser förståelse för scenkonstuttrycket som något centralt och som man i kommunen måste vara med och bidra till, dels genom bidragsgivning och andra stödinsatser, men också genom att förhålla sig till specifik repertoar viktig för kommunens samhällseliga position (t ex pjäsen "Landskronapågen" om att vara främling var man än är).

Fler mötesplatser och kommunsamarbeten kring scenkonstområdet önskas. Ett exempel på befintligt nätverk är aktörer involverade i återkommande sommartheater.

5. FÖRSTUDIENS FÖRSLAG: Centrumbildningar

Förstudien konstaterar att mycket av det som framkommer från dans- och teatergrupper vad det gäller behov och förväntningar i förhållande till ett resurscentrum redan är under utveckling enligt centrumbildningarnas verksamhetsplaner. Av det som framkommer i behovsbeskrivningarna ovan kan tre kategorier brytas ut – sådant som

- **är direkt realiserbart** i förhållande till ekonomiska resurser – frågor gällande lokaler, teknik etc.
- **bör diskuteras vidare med medlemmar och samarbetsparter** för att utarbeta relevanta åtgärder inom ramen för Resurscentrum – samordning av administrativa tjänster och marknadsföring, arbetsförmedlande insatser, turnéverksamhet etc.
- **bör diskuteras vidare med region och kommuner** för långsiktiga lösningar – utveckling av stödformer, dialog med kommuner, kompetensutveckling etc.

Förstudien anser att behovsbeskrivningarna ovan kan ligga till grund för utformning av relevanta insatser för centrumbildningarnas utvecklingsarbete inom den egna organisationen samt inom Resurscentrum. Vidare föreslås att utrymme skapas hos Danscentrum Syd och Teatercentrum Södra regionen för följande övergripande och omedelbara insatser/åtgärder:

- Att del av Kulturrådets översyn (2011) gällande bidragsgivningen till centrumbildningar och se över hur verksamheten under 2012 kan motsvara villkoren för det statliga bidraget. Notera den *regionala* prioriteringen i bidragsgivningen och se över hur den korresponderar med medlemmarnas arbetsmarknad.
- Att djuplod i vad den regionala satsningen på ett resurscentrum faktiskt innebär vad det gäller arbetsförmedlande insatser, och hur den samspelar med ett nationellt och internationellt perspektiv. Skapa ökad tydlighet i kommunikation med regionala företrädare och bidragsgivare. Från det egna perspektivet definiera skillnaderna mellan nationellt, regionalt och kommunalt ansvar i förhållande till medlemmarnas verksamhet.
- Att analysera begreppet "arbetsförmedlande" så att verksamheten inte byggs enbart kring en "indirekt" förmedling som lika gärna kan jämföras med marknadsföring, synlighet eller en portal, utan resulterar i faktiska jobb tillfällen.
- Att gemensamt med andra relevanta parter utarbeta verktyg och metoder för uppföljning, utvärdering och analys av verksamhet och arbetsförmedlande insatser. Detta i syfte att kunna redovisa resultat av användningen av mottagna resurser, samt för områdets utveckling i stort.
- Att vara proaktiv gällande verksamhetens utveckling både för egen del samt som inspiration för medlemmar; i ett förändrat kulturklimat med större regionalt ansvar över fördelning av kulturmedel måste var och en av kulturaktörer ta ansvar för sin existens och sitt verksamhetsområde för att vara stödberättigad.
- Att se över hur organisationen förhåller sig till sakkunskap – medlemmars specifika sakkunskap, kunskap i kanslifunktioner samt i samarbetsformer och nätverk. Behövs särskilda arbetsbeskrivningar, klagörande av funktioner samt kunskapsinventeringar i organisationen?
- Att tydliggöra organisationens uppdrag för medlemmar, likaså medlemmars möjligheter gällande tjänster och eventuella förmåner.

- Att synliggöra och profilera organisationen på den sydsvenska scenkonstarenan.
- Att definiera hur organisationen, och det konstområde man representerar, ska förhålla sig till en resurscentrumkontext.
- Att inte låsa samverkansmöjligheterna till endast ett trepartssamarbete (TC, DC och Riksteatern) utan att se varandra som tillgångar; utöver det kan sökas andra relevanta samarbeten för den egna centrubildningen respektive för Resurscentrum. Definiera vilka dessa kan vara – specifika aktörer, målgrupper, kategorier eller territorier.
- Att arbeta med metoder för ömsesidig förståelse för konstformer, uttryck, position, historia, arbetsfält och villkor.

För Danscentrum särskilt noteras behövliga insatser gällande

- modernisering och tillgängliggörande av nyhetsflöden – mer lättillgänglig, icke utrymmeskrävande information bl.a. via webbsida
- nationella studioutbyten – ifall de egna lokalerna inte räcker till samt för att stärka regionen i ett nationellt perspektiv
- medlemsstruktur och etableringsgrad – vilka är medlemmarna och vad ha de för nätverk
- hur många medlemmar är näringsidkare – statistik behövs för att stärka företagandet inom kulturområdet

och för Teatercentrum bl.a.

- översyn gällande barn- och vuxenfokus
- tydligare profilering
- dialog med kommun om upprustning av medlemmars egna lokaler så att de kan upplåtas till flera aktörer
- göra organisationen attraktiv för flera medlemmar

6. FÖRSTUDIER INFÖR RESURSCENTRUM: Analys och förslag

Under 2011 genomfördes två förstudier inför regionens planerade satsning på ett Resurscentrum för scenkonst i Skåne: "Breddat arrangörskap" på uppdrag av Riksteatern Skåne, samt "Produktionsledets roll och behov" på uppdrag av Kultur Skåne. De båda förstudierna landar nedan i analys, förslag och underlag för vidare diskussion och utformning av Resurscentrum.

En del av analysen är att det efter en flerårig process mot ett resurscentrum för scenkonst i Skåne inte finns någon samlad bild av vad ett resurscentrum ska vara och representera. Med utgångspunkt i synliga behov, diskussioner, sakkunskapsbaserade bedömningar på respektive kansli samt den regionala kulturnämndens beslut finns förvisso några gemensamma målbilder hos de tre huvudaktörerna Danscentrum Syd, Teatercentrum Södra regionen och Riksteatern Skåne, men i relation till frågorna

- Vad är Resurscentrum?
- Vad ska vi göra?
- Hur ska vi forma verksamheten?
- Hur ska vi avgränsa verksamheten?
- Förstår vi varandras förutsättningar?
- Vilken är ansvarsfördelningen?

verkar de tre organisationerna fortfarande vara relativt långt ifrån varandra. Förstudien ser dock inte detta som ett hinder för fortsatt utveckling, men vill lyfta några fundamentala frågor för parterna att samlas kring.

Förstudien konstaterar att förtroende och förståelse konstområdena emellan inte är på plats, och anser det vara viktigt att konstområdesspecifika behov får ta plats i arbetet, både sett ur utövar- och arrangörsperspektiv.

Dock **noteras hos de tre organisationerna en gemensam nämnare och kärna i konstens betydelse**. Konstens förutsättningar och funktion är enligt förstudien en viktig utgångspunkt för samarbete, vilket föranleder nästa avsnitt.

6.1. Varför en satsning på scenkonst?

En gemensam utgångspunkt för stöd och samverkan inom scenkonstområdet i Skåne bör enligt förstudien springa ur rådande nationella kulturpolitiska mål (prop. Tid för kultur 2009/10:3):

- Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund
- Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling
- Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet

Med dessa mål som grund bör en demokratisk linje vara bärande i utformning av stödinsatser och samverkan genom Resurscentrum; att någon vill uttrycka sig genom scenkonst ska kunna vara skäl nog för att ytor för detta möjliggörs med offentliga medel. Forum för det egna uttrycket bör vara en grund för konstens plats och samhällspeglande roll i en demokrati, och Resurscentrum befinner sig i detta sammanhang. Denna grund kan gälla både för unga och erfarna, amatörer och professionella,

yrkesliv och civilsamhälle, och i forum där dessa förenas. Vägledning till utövare om, för var och en, lämpliga stödinsatser bör beredas plats i utvecklingen av ett resurscentrum.

Förstudien behandlar dock särskilt det *professionella* scenkonstlivet – de medel som avsatts för Resurscentrum, och medel som finansierar centrumbildningarnas verksamhet, gäller också *professionell* verksamhet – men om regionen genom ett resurscentrum vill nå ut brett med scenkonstproduktion, vinna mervärden och öka intresset för att skapa och arrangera krävs ett engagemang bland fler medborgare; det egna skapandet som ung eller vuxen kan vara en faktor för engagemang.

Förstudien anser att de som försörjer sig på sin konst bör erbjudas goda arbetsförutsättningar för att nå hög kvalitet i sina produktioner, både i upphovsprocess, produktion, repetitionsarbete och framförande. Till det ska givetvis läggas att professionella scenkonstaktörer har ett eget ansvar för sin del av ekonomisk bäring, nödvändigt engagemang, relevant kompetens och samhällsnyttiga aspekter.

6.1.1. Region Skånes prioriteringar för teater, dans och musik

Målet med Region Skånes satsning på ett resurscentrum för scenkonst är att fler medborgare i Skåne ska få tillgång till mer scenkonst av hög kvalitet; vad är då *högkvalitativ* scenkonst? Vilka förutsättningar behövs för att skapa och producera scenkonst och hur kan produktionerna dels nå betraktaren och lyssnaren, dels stimulera till delaktighet och eget skapande hos professionella, amatörer och unga? Bör Resurscentrums ansvarsområde avgränsas eller kan insatser relateras till de regionala målen i sin helhet?

I den regionala kulturplanen för Skåne 2011-2012 (reviderad i oktober 2011) har följande gemensamma kulturpolitiska prioriteringar identifierats utifrån nationell, regionalt och lokalt perspektiv:

- förbättrade villkor för konstnärligt skapande
- ökat deltagande i kulturlivet
- ökad tillgänglighet
- stärkt dialog inom kultursektorn

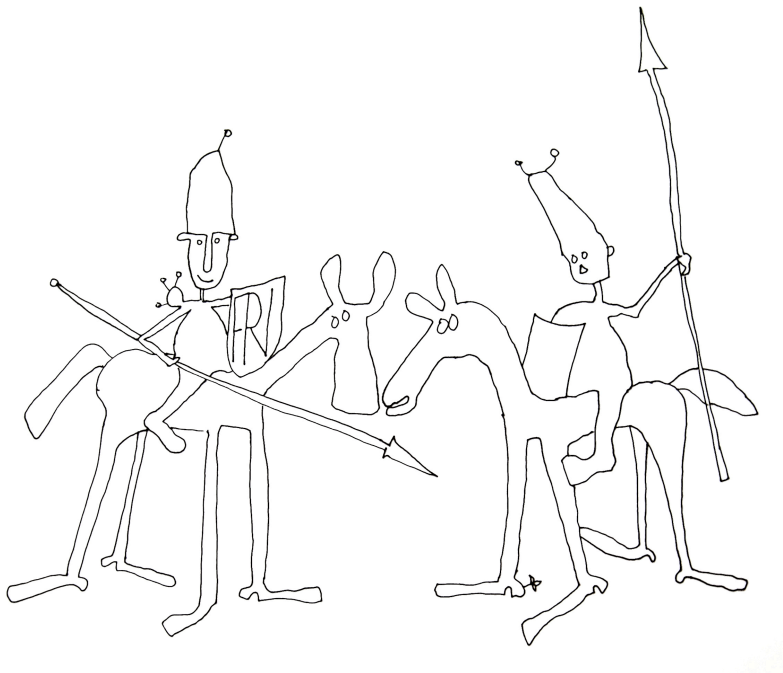
Inom teater, dans och musik vill Region Skåne särskilt

- öka tillgängligheten till institutionernas och den fria scenkonstens verksamheter
- utveckla samverkan mellan institutioner, den fria scenkonsten och kommunerna
- stimulera konstnärlig utveckling
- öka internationell samverkan och internationellt utbyte
- utveckla dialogen med befintliga och nya publikgrupper
- öka kunskapen om och intresset för de olika konstområdena
- stärka arrangörsleden
- utveckla ett regionalt resurscentrum för scenkonstens arrangörer och producenter

Dessa ambitioner ser förstudien som ett fundament i utvecklingen av ett resurscentrum då samtliga delar berörs i det som ska vara resurscentrums huvuduppgift – att stärka kopplingen mellan produktions- och arrangörsled.

Regionens fokusområden i planeringsarbetet inför ett resurscentrum är teater och dans; det är behoven hos de fria aktörerna inom dessa konstformer som särskilt har undersökts i den här förstudien, utifrån medlemmarna hos Teatercentrum och Danscentrum, samt hos respektive centrumbildning. Dock anser förstudien att Resurscentrum bör ta fasta på scenkonstbegreppet i det

att bevaka **konstområdesspecifika förutsättningar i en bred scenkonstkontext**, så att även relevanta **digitala arenors funktion**, experimentverksamhet, musikområdets naturliga plats i det mesta av scenkonst, m.m., beaktas. Ovanstående regionala målsättningar gäller enligt kulturplanen även musikområdet, varför ett naturligt steg för regionen torde vara att även **beakta centrumbildningarna inom musikområdet, Musik i Syd samt det fria musikkivet i en resurscentrumkontext**.

6.2. Resurscentrum i en regional struktur av aktörer

Riksteatern, Dans- och Teatercentrum ska enligt tanken med Resurscentrum tillsammans skapa resursfunktioner för scenkonstområdet men bör enligt förstudien inte *själva* se sig som ett avgränsat resursforum utan som en del i ett större system av aktörer och resursfunktioner.

För att närma sig de regionala målen gällande "att medborgarna ska ges tillgång till mer kultur genom att de regionala resurserna används på ett ändamålsenligt sätt till att skapa och arrangera mer av kvalitativ scenkonst i regionen", hur organisationerna kan "bidra till effektivare stöd och utveckling för producenter i Skåne inom dans och teater" samt att det fria scenkonstområdets möjligheter att producera teater och dans i regionen ska främjas, måste systemet av aktörer och dess nuvarande funktioner synliggöras på ett tydligt sätt. Förstudien anser att detta är viktigt för att **inte bygga helt nya resurssystem, utan istället växla upp befintliga funktioner**.

Resurscentrum för scenkonst bör ses ingå i ett nätverk av aktörer som representerar olika delar av scenkonstfältet och har olika kunskaps- och ansvarsområden i regionen. Ett sätt att närma sig nätverkets struktur är att åskådliggöra dess beståndsdelar. **Eftersom det är offentliga medel som ska utgöra grunden för ett resurscentrum anser förstudien att det är medborgaren som står i fokus** (se nästa sida) – vad får medborgaren ut av satsningen på Resurscentrum.

Förstudien anser, som Resurscentrum nu är konstruerat, att de närmaste aktörerna att komplettera Resurscentrums insatser är de regionala verksamheterna Musik i Syd, Malmö Opera och Skånes Dansteater, samt kommunala förvaltningar och/eller kulturverksamheter. Hos dessa finns **redan regionalt finansierade resursfunktioner som kan synliggöras och genom Resurscentrum**, t ex producenter, arrangörsutvecklingsinsatser, festivalproduktion, internationella nätverk, m.m.

MEDBORGARE	<ul style="list-style-type: none"> • Lyssnare och betraktare, tänkare, producenter, konstnärer, arrangörer, kulturskapare, civilsamhälle, föreningsaktiva...
Fria professionella scenutövare och producerande aktörer	<ul style="list-style-type: none"> • Skådespelare, dansare, musiker, artister, fria grupper, teatrar, danskompanier, ensembler, band...
Konstnärlig ledning samt upphovspersoner	<ul style="list-style-type: none"> • Regissörer, dirigenter, repetitörer, manusförfattare, dramatiker, koreografer, tonsättare/komponister, filmskapare...
Teknisk sakkunskap	<ul style="list-style-type: none"> • Tekniker, scenbyggare, support, IT-expertis...
Administrativ sakkunskap	<ul style="list-style-type: none"> • Producenter, bokare, projektledare, marknadsförare, konsulter, konsulenter...
Arrangörer/Scener	<ul style="list-style-type: none"> • Teaterföreningar, musikföreningar, kulturföreningar, enskilda personer, enskilda konstutövare, produktionsbolag, eventbolag, kulturförvaltningar, kommunala scener, fria grupper, klubbar, restauranger...
Regionala centrumbildningar	<ul style="list-style-type: none"> • Samlar och stödjer fria grupper i samband med produktion, förmedlar produktion till arrangör och publik...
Riksteatern Skåne	<ul style="list-style-type: none"> • Regional riksteaterförening samt serviceorgan för det skånska scenkonstlivet, förmedlare av produktioner...
Kommuner	<ul style="list-style-type: none"> • Scener, arrangörer, bidrag till fria grupper, bidrag till arrangörer, scenkonst för barn och unga, skolan...
Kommunala institutioner	<ul style="list-style-type: none"> • Stadsteatrar, orkestrar, konserthus, kulturhus, bibliotek, scener...
Regional musikverksamhet	<ul style="list-style-type: none"> • Musik i Syd säkerställer ett professionellt musikliv i Skåne, Kronoberg och övriga delar av Sydsverige...
Regionala institutioner	<ul style="list-style-type: none"> • Malmö opera och Skånes dansteater ska verka för en utveckling av scenkonsten och bidra till arrangörsutveckling...
Region Skåne	<ul style="list-style-type: none"> • Bidrar med regional överblick, kontakt mellan kommunal och nationell nivå, stöder med ekonomiska medel aktörer involverade i produktion och arrangemang av scenkonst...
Bidragsgivare nationell nivå	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturrådet, Konstnärsnämnden, Statens musikverk, Kulturbryggan m.fl...
Nationella stödorgan	<ul style="list-style-type: none"> • Teater-, musik, och dansalliansen ska verka för frilansande skådespelares, dansares och musikers trygghet samt stimulera till utveckling och rörlighet inom respektive konstområde. Därtill Statens musikverk, riksförbund, fackförbund, myndigheten för kulturanalys...
Distributionsnätverk	<ul style="list-style-type: none"> • Dansnät Sverige, Riksteatern, arrangörsförbund, nätverk, slingor...
(m.fl.)	

Alla dessa aktörer är länkar i kedjan eller ekrar i hjulet när scenkonst skapas och möter medborgaren. Medborgare är självklart också de som skapar och arrangerar scenkonst, de som bidrar med idéer och speglingar samt medverkar i marknadsföring av scenkonst genom ryktesspridning och sociala medier.

I uppbyggnaden av Resurscentrum kan ansvarsfördelning med andra aktörer tydliggöras, möjligheter för samverkan öppnas upp, samt villkor för bidrag och subventioner ses över så att ekosystemet blir funktionellt.

6.3. Ansvarsuppdelning med utgångspunkt från Resurscentrum

6.3.1. Produktion – Kompetens – Forskning

Ett sätt för Resurscentrum att definiera sin roll, samt att hitta samverkansformer med andra aktörer, kan enligt förstudiens förslag vara att själva ta ett särskilt ansvar för *scenkonstproduktion och publikmöten*, i linje med regionens målsättning att mer ska nå fler samt i samverkan med kommuner och andra aktörer på scenkonstfältet. Resurscentrum kan sedan i samverkan låta andra aktörer ansvara för andra insatser som är relevanta för arrangörs- och produktionsled, t ex *kompetenshöjande insatser samt forskning, ny teknik och nya vägar för scenkonsten*.

Följande är ett exempel på uppdelning.

<i>Scenkonstproduktion och publikmöten</i>	<i>Kompetenshöjande insatser</i>	<i>Forskning, ny teknik och nya vägar för scenkonsten</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Resurscentrum för scenkonst – för samman produktions- och arrangörsled samt verkar för spridning av scenkonst i Skåne. • Kommuner – bidrar ekonomiskt genom verksamhets- och/eller produktionsbidrag samt ansvarar för kvalitativa visningsmöjligheter. • Konst- och kulturaktörer i regionen - andra regionala institutioner, grupper, arrangörsnätverk, nyckelpersoner m.fl. • M.fl. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturkraft Syd – erbjuder professionellt yrkesverksamma personer inom teater, dans, musik, film och tv kompetenshöjande aktiviteter enligt behov. • Dansalliansen och Teateralliansen – arrangerar kompetensutveckling för yrkesverksamma dansare och skådespelare samt bidrar till att konstnärers kunskaper tas tillvara. • Privata aktörer/konsulter – erbjuder verktyg för genomlysning och utveckling hos organisationer, fria grupper och institutioner. • M.fl. 	<ul style="list-style-type: none"> • MEDEA – centrumbildning för kollaborativa medier på Malmö högskola, arrangerar samproduktion mellan högskola, företag, organisationer, institutioner, konstnärer och medborgare med fokus på nya gemenskaper, offentligheter och gestaltungsformer. • Mediaevolution – stärker banden mellan idéer och entreprenörskap. • Andra konstområden – erbjuder expertis kring konst och nya medier, experimentmöjligheter, utvecklar digitala plattformar, bidrar till nya kontaktytor. • M.fl.

Resurscentrum kan enligt förstudiens förslag ta initiativ till strukturell uppdelning enligt ovan (eller motsvarande) och därmed **stärka förutsättningar för både produktion och arrangemang på ett bredare plan än vad som ryms som ansvarsområde i den egna verksamheten**. Ett jämställdhets- och ett tillgänglighetsperspektiv bör tillämpas och bevakas i relation till samtliga samarbeten.

6.4. Samverkansmöjligheter mellan produktions- och arrangörsled

I detta avsnitt klargörs begreppen produktions- och arrangörsled samt analyseras förutsättningar för samverkan.

6.4.1. Vad är produktionsled och arrangörsled?

I förstudien används begreppen "produktionsled" och "arrangörsled". Ordet "producent" har i regel undvikits då det kan representera en rad olika funktioner beroende på område och referenser. Med produktionsled avses i förstudien aktörer som på olika sätt står för produktion av scenkonst; i denna studie står det *fria* produktionsledet står i fokus. Med arrangörsled avses i förstudien aktörer som står för arrangemang av scenkonstproduktioner, kontinuerligt eller tillfälligt. Ordet "arrangör" syftar i förstudien främst på de aktörer som bedriver regelbunden arrangörsverksamhet, men i arrangörsledet kan ingå även andra aktörer som har annan huvudverksamhet men som även förestår scenkonstarrangemang.

Under arbetet med förstudien har noterats att begreppen är självklara för vissa involverade aktörer, men förvirrande för andra. Därför finns skäl att klargöra, angående *produktionsledet*

- att Danscentrum Syd och Teatercentrum Södra regionen inte är att betrakta som *producerer* av scenkonst. Däremot har centrumbildningarna en tydlig funktion av att möjliggöra goda förutsättningar för skapande och produktion av dans och teater. Därtill har centrumbildningarna en arbetsförmedlande funktion att se till att produktion presenteras för och möter arrangör och publik. I de fall centrumbildningarna är *arrangörer* i publik bemärkelse kan det handla om mötesforum, debatter, utbudsdagar och liknande som på olika sätt främjar förutsättningarna för fria dans- och teatergrupper.

Samt angående *arrangörsledet*

- att Riksteatern Skåne inte är att betrakta som *arrangör* av scenkonst. Däremot är de lokala riksteaterföreningarna arrangörer, och den regionala föreningen Riksteatern Skåne har en tydlig funktion av att främja möjligheterna för arrangörerna att skapa goda förutsättningar för att presentera scenkonstproduktioner på ett så kvalitativt sätt som möjligt, och som möter det professionella produktionsledets behov och krav. I de fall Riksteatern är *producerande* handlar det i regel inte om den regionala riksteaterföreningen utan om Riksteaterns producerande enhet i Hallunda. I de fall Riksteatern Skåne är arrangör handlar det om mötesforum, debatter, utbudsdagar och liknande som på olika sätt främjar arrangörernas villkor.

Både centrumbildningarna och Riksteatern kan fungera som arbetsgivare för fria grupper i samband med vissa arbetsförmedlande insatser såsom presentation av utbud, deltagande i festivaler m.m.

I ett resurscentrum knyts produktions- och arrangörsled enligt ovan samman. **En förutsättning för samverkan är att specifik kunskap om vad det innebär att producera och att arrangera lyfts fram och används.** Centralt är yrkesmässighet och professionalitet, inte att sammanblanda med att ideella arrangörsföreningar fortfarande verkar på ideell basis med ett intresse och engagemang för konsten och det sociala sammanhanget som grund. De bör dock få relevant stöd från Resurscentrum och andra parter. Vissa ideella arrangörsföreningar har anställd personal för att knyta professionell kunskap till sig och yrkesmässigt hantera föreningens verksamhet, men *det* ska inte enligt förstudien vara en förutsättning i sig för att kunna arrangera professionella scenkonstproduktioner.

6.4.2. Kvalitetsbegreppet

Flertalet kommuner och arrangörer uttrycker att man genom Resurscentrum vill se en kvalitetssäkring av de *produktioner* som erbjuds kommun eller arrangör. Likaledes vill produktionsled, inklusive scenkonstinstitutioner, se en kvalitetssäkring av de *arrangörsförutsättningar* som finns på tänkta spelplatser. Kvalitetsbegreppet är föremål för en levande diskussion i olika sammanhang, och i den här kontexten bör begreppet diskuteras i syfte att klargöra att *Resurscentrum* enligt förstudien inte ska vara den part som avgör vad som är kvalitet eller inte, däremot **verka för goda villkor och förutsättningar för produktionsled att nå sina egna kvalitetskrav samt för arrangörsledet att erbjuda kvalitativa visningsmöjligheter**. Detta sammantaget medför indirekt, förhoppningsvis, kvalitet i alla led.

Följande kvalitetsfrämjande insatser kan definieras kring Resurscentrum, som exempel.

Regionen bidrar ekonomiskt till möjligheter för både produktionsled och arrangörsled att nå kvalitet (t ex genom Resurscentrum, genom bidrag till regionala institutioner, utvecklingsbidrag, arrangörssubventioner m.m.).

Kommuner bidrar ekonomiskt främst till möjligheter för arrangörsledet att nå kvalitet (genom arrangörsbidrag och ändamålsenligt rustade lokaler och scener).

Produktionsledet skapar föreställningar av hög kvalitet (genom sin yrkesmässighet, genom tillgång till tjänster och kompetensutveckling samt genom egna insatser).

Arrangörsledet skapar arrangemang och publikmöten av hög kvalitet (genom sitt engagemang för konsten och mötesplatsen, genom tillgång till utvecklingsinsatser samt med stöd från produktionsled och resurscentrum).

Vad det gäller *produktionsledet* bör kvalitetsbegreppet sättas i relation till flera aspekter, t ex Kulturrådets villkor för statligt bidrag till centrumbildningar, vilka kräver att medlemmar ska vara yrkesutövande. Men också i relation till att konsten bör få vara levande, experimenterande, och att kvalitet i vissa fall kan vara subjektiv och inte alltid behöver vara det som berör betraktaren mest.

Vad det gäller *arrangörsledet* bör kvalitativa aspekter inte sättas i ett motsatsförhållande till det som många arrangörer, och också scenkonstutövare, ser som den största behållningen, nämligen mötet människor emellan, och arrangemanget som en arena för känslomässiga utbyten.

6.4.3. Scenkonstbegreppet

Fokus i förstudien har enligt Region Skånes uppdragsbeskrivning, och som beskrivs ovan, lagts på dans och teater. (Musik och musikteater som konstformer har en naturlig koppling till Resurscentrum och kan anslutas på olika sätt under uppbyggnaden.) Därutöver kan man tala om ett vidare scenkonstbegrepp där all rörlig konst som framförs direkt inför publik i det offentliga rummet är att betrakta som scenkonst. Med bibehållen respekt för respektive konstuttrycks särskilda behov och förutsättningar bör ett resurscentrum enligt förstudiens förslag verka *inkluderande* i förhållande till scenkonstbegreppet, så att inte varken traditionella eller nyskapande initiativ stängs ute.

Förstudien konstaterar att kulturpolitiken i regel måste skapa skarpa stödstrukturer och beslutsprocesser för att kunna utvärdera sina insatser och tydligt se utfall. I det sammanhanget värderas ofta t ex organisationsformer, institutionsbyggen och statistiska underlag högt på förvaltningarna, medan mer fria konstbegrepp, verksamhet i lösa former och nyskapande initiativ utanför de traditionella konstformerna ses som grumligt och ogreppbart, även om det finns en politisk *vilja* att stödja det fria. **Det finns dock en risk att med offentliga medel vilja stödja en utveckling inom scenkonstområdet genom särskilda satsningar (t ex såsom Resurscentrum), därtill att samla och därigenom effektivera resurserna, alltmedan det mest nyskapande ändå sker i gränslanden, och i många fall därmed utanför det offentliga.**

I nuvarande upplägg inför Resurscentrum ska dans- och teaterområdet samverka. Just dessa två konstformer är nödvändigtvis inte alltid de mest samspelande, vilket bör beaktas i vidare utformning. Beröringspunkterna mellan t ex musik och film, dans och ljudkonst, bildkonst och teater, film och teater osv. kan ibland vara mer lättillgängliga då man inte traditionellt rör sig i samma typ av scenrum. Den djupa förståelsen för varandras uttryck, fysiska förutsättningar och konstnärlig process ska inte ses som självklar. **Avsaknaden av ömsesidig förståelse, eller upplevelser och uppfattningar om att den saknas, bör beaktas med respekt i utveckling av samverkansformer, anser förstudien.**

Förstudien föreslår att parterna utifrån ovanstående resonemang noggrant tänker igenom vilka insatser som bör vara konstområdesspecifika och genomföras utifrån den egna organisationen, och vilka som kan utformas gemensamt med ömsesidig förståelse. Föreslås vidare att Region Skåne i sin bidragsgivning särskilt tittar på hur medelstildelning till Resurscentrum samspelar med nyskapande insatser inom andra konstområden, och detta utifrån den redan utarbetade målsättningen för Resurscentrum med mer högkvalitativ scenkonst till fler medborgare.

6.4.4. Behov av att stärka legitimitet och förtroende

Ämnet organisationers legitimitet kan vara känsligt. Dock har frågan kommit upp många gånger under samtalen i samband med förstudierna inför ett resurscentrum, varför den ändå är värd att lyfta in i förslagen för vidare utformning.

Det har framkommit att varken Riksteatern och centrumbildningarna har fullt förtroende hos scenkonstliv, potentiella samverkansparter och finansiärer. Riksteatern känner de flesta till, men uppdrag, verksamhet, regional funktion, genretillhörighet och varumärke verkar uppfattas som diffust bland vissa scenkonstaktörer, vilket i sin tur verkar skapa osäkerhet gentemot organisationen. Centrumbildningarna är anonyma organisationer för de flesta som *inte* är verksamma inom scenkonstområdet, och även bland verksamma känner man inte alltid till organisationerna och deras funktion, således heller inte den kompetens som där finns samlad.

I den strävan regionen har till en mer ändamålsenlig bidragsgivning anser förstudien att förtroende och sakkunskap, alternativt synliggörande av sakkunskap, bör arbetas upp hos Resurscentrums organisationer. Detta är även nödvändigt för att nå bredare intresse, förståelse och spridning av scenkonst. Följande kategorisering föreslår förstudien som *ett* sätt för Resurscentrum att närma problematiken.

1) Konstformerna – dans och teater

Förstudien definierar som exempel tre läger av aktörer (individer/organisationer) inom scenkonstområdet i förhållande till den egna konstformen:

- De som främst ser konkurrens mellan konstformer (i det här fallet dans och teater).
- De som inte bryr sig om konstform utan ser "uttrycket" som det väsentliga.
- De som bryr sig om konstformens bevarande men är öppna för utveckling och korsbefruktnings.

2) Organisationerna – Danscentrum, Teatercentrum och Riksteatern

Centrumbildningarna konstateras av förstudien vara rätt så anonyma organisationer för andra än organisationen själv, medlemmar och finansiärer. Detta kan enligt förstudien eventuellt bero bl.a. på att man arbetar med det fria kulturlivet som är mer mångfaldsbetonat och svårgreppbart än institutionernas profilstarka verksamhet.

Teatercentrum konstateras inte ha full legitimitet inom teater- och scenkonstområdet, eventuellt p.g.a. ett starkt barn- och ungdomsfokus. Danscentrum likaså, men här eventuellt p.g.a. bristande

förståelse för samtidsdans hos samverkande parter. Det breda medlemsspektret kan också vara en orsak. Riksteaterns profil anses diffus inom scenkonstområdet, eventuellt p.g.a. att aktörer utanför organisationen uppfattar att Riksteatern ska ägna sig åt *teater* men ser annat presenteras i utbud och profilering (t ex musik), vilket kan bli hotfullt för andra genrens utövare också med anledning av Riksteaterns starka nationella nätverk av arrangörer. Röster gör sig även hörda om att Riksteatern är en kunnig organisation inom teaterområdet, men att den skulle ha svagare sakkunskap gällande scenkonstområdet i övrigt (dans, musik, performance osv.).

Utifrån ovanstående reflektion föreslår förstudien att frågan om hur organisationerna tillsammans kan stärka bilden av ett sakkunnigt forum diskuteras vidare hos Resurscentrum, och visa på hur insatser kan främja det sceniska konstområdet som helhet.

6.4.5. Framgångsfaktorer för spridning av scenkonst

Några faktorer för framgångsrik verksamhet inom scenkonstområdet har uttryckts av kommunrepresentanter och några av centrumbildningarnas medlemmar under arbetet med förstudien. Förstudien lyfter fram dessa som *exempel*, men med en medvetenhet om att det finns nyanser i sammanhanget.

- Prestigelös samverkan mellan olika aktörer med konstens relevans som grund.
- Konstområdesövergripande samarbete.
- Anställd personal som kan jobba långsiktigt för lokal utveckling med regionala kontaktytor och nationell överblick.
- Residenslösningar för att ge tid till enskilda initiativ och idéer.
- Projektbaserad sakkunskap för produktion samt skräddarsydda arrangemang, marknadsföringsinsatser etc.
- Låta vuxna, barn och unga, professionella och amatörer, verka samman i publikarbete, arrangörskap och produktion.
- Kunskap om produktion och arrangemang samlad i förenat arbete.
- Ständigt söka och finna lösningar med konstnärlig höjd och med medborgarna i fokus.
- Se över tillhörighet, medlemskap, kretsar etc. – vilka är med, vilka är utanför, hur ser andra kretsar ut, och hur kan man sedan arbeta med det.

Förstudien föreslår att parterna inom Resurscentrum diskuterar hur man förhåller sig till ovanstående faktorer för framgångsrik scenkonstsamverkan.

6.4.6. Den enskilda aktören – ekonomi och hälsa

Trots att centrumbildningarna organiserar *grupper* handlar medlemskap mycket om den enskilda personen, detta av inkomna kommentarer att döma. I förstudien har det framkommit särskilt inom dansområdet då många koreografer arbetar ensamma, men finns även på teaterområdet gällande individens roll och funktion i teaterns verksamhet. Både inom dans och teater sker enskild övning och träning av stora mått. Under upphovsprocesser samt i arbete som t ex verksamhetsledare eller producent förekommer också mycket jobb på egen hand. Likaså kan ensamarbetet märkas t ex i arrangörsföreningarnas styrelser där vissa poster tidvis kan bli betungande eller utsatta för individen. Gemensamt är en stor del oavlönat/ideellt arbete. Centrumbildningarnas och Riksteaterns arbete ses därför i förstudien vara en viktig parameter i gruppens, således också individens, möjlighet till försörjning och ekonomisk balans. Därmed är även hälsoaspekten viktig och värd att beakta.

Fokus i uppbyggnaden av Resurscentrum är att mer av *högkvalitativ* scenkonst ska nå fler medborgare än tidigare. Viktigt är en medvetenhet om hur den målsättningen samspelar med rådande arbetsvillkor för scenkonstaktörer, ekonomiska möjligheter för arrangörer, och hur ansvarsfördelningen ser ut mellan kulturpolitik, utförare och stödorgan, samt tillgången till socialt

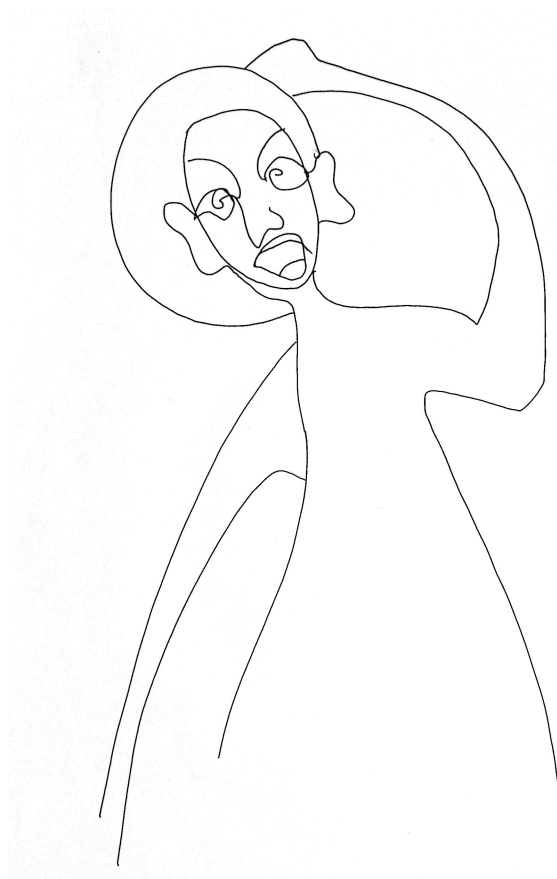
skyddsnet. Resurscentrums verksamhetsområde omfattar produktionsarbete, föreställningar, finansiering, turné, arrangemang och publikmöte, men centrat har inget särskilt ansvar för individen i detta – konstnärlig ledare, skådespelare, dansare, tekniker, styrelsemedlem, verksamhetsledare osv.

Bland inkomna enkätsvar efterfrågas hälsofrämjande insatser för frilansaktörer, liknande Teater- och Dansalliansernas anställdas tillgång till förmåner, för att balansera slitsamma förhållanden. Noteras att flera av de organisationer som bör ingå i Resurscentrums nätverk inte gör någon skillnad på enskild och juridisk person vad det gäller stödinsatser, t ex alliansernas och Kulturkraft Syds insatser för kompetensutveckling, men att grunden för t ex alliansernas skyddsnet bygger på en anställning av *personerna* i fråga.

Förstudien föreslår att frågan om den enskildes arbetssituation diskuteras för att möta oro gällande den belastning som vissa medlemmar ger uttryck för, och hur Resurscentrum kan ta hänsyn till detta i samband med utformning av tjänster och insatser.

En annan aspekt av individens funktion i förhållande till ett resurscentrum är möjligheten att delta i konferenser och seminarier i Sverige och utomlands för att bidra med sakkunskap för främjande av det fria scenkonstlivet. Det är viktigt för Resurscentrum och för verksamhetsområdet att medlemmar och arrangörsrepresentanter kan vara delaktiga i större utsträckning sådana sammanhang.

För detta bör Resurscentrum förses med särskilda medel för ekonomisk ersättning i samband med deltagande i konferenser, samt för friskvård och för kompetensutveckling – sådant som kommer *gruppen* och det regionala scenkonstlivet tillgodo i form av förbättrade arbetsvillkor. Former för detta samt relevanta belopp kan utarbetas inom Resurscentrum och läggas fram till Region Skåne i samband med anhållan om medel.

6.5. Gemensamma frågor för Resurscentrum och Region Skåne

För det långsiktiga arbetet med etablering av ett resurscentrum för scenkonst anser förstudien det vara rimligt att Region Skåne finns med som en stödjande part. Detta gäller grundförutsättningar i form av ekonomiska resurser, uppföljning av tidigare studier, återkoppling till samverkansmodell och regional kulturplan, förmedlingsuppdrag, samverkan mellan institutioner och det fria kulturlivet, samt långsiktiga lösningar för god kompetensutveckling.

6.5.1. Ekonomiska resurser och ansvarsfördelning

Utöver de regionala medel som beviljats centrumbildningarna och Riksteatern för verksamheten 2012 samt för lokalkostnader i Kulturhuset Mazetti **bör projektresurser tillgängliggöras för produktionsvisa satsningar som knyter produktions- och arrangörsled samman**. Fokus för dessa projektresurser bör vara insatser som kan leda till breddat arrangörskap och ökad produktionsrörlighet i regionen.

Region Skåne behövs även som en part i vidare dialog mer kommunerna i förhållande till Resurscentrum, och den del som berör

- kommunalt intresse för högre professionell scenkonstaktivitet i kommunen och ringeffekter av detta, t ex vilka utvecklingsinsatser som pågår eller planeras i kommunen i förhållande till scenkonstområdet och vilka regionala stödinsatser som behövs
- ansvarsfördelning mellan kommun, region och stat i bidragsgivning till produktions- och arrangörsled, t ex balansen mellan lokalkostnader, verksamhets- och produktions-/projektbidrag

6.5.2. Subventioner och subventionerad verksamhet

Både hos kommuner, förmedlare samt arrangörs- och produktionsled har under arbetet med förstudien framkommit synpunkter kring de regionala subventionerna i förhållande till musik-, teater- och dansproduktioner för barn och unga. Man uppfattar systemet som något otydligt. I vissa fall också otillräckligt, t ex att systemet inte omfattar gymnasiet. Otydligheten speglas mot att subventionerna till viss del är utformade och/eller synliggörs på olika sätt beroende på konstområde och förmedlare. Här finns kanhända olika uppfattningar om subventionssystemet beroende på från vilket perspektiv man tittar, men med anledning av att frågan lyfts från olika håll finns skäl för tydliggörande åtgärder.

Region Skåne bör således se över nuvarande subventionsmodell och eventuellt göra nödvändiga förändringar så att systemet kan tillämpas konstruktivt och i förhållande till de regionala målsättningarna för scenkonstområdet, samt så att utformningen i sig inte blir en hindrande faktor när det gäller att nå målet med mer högkvalitativ scenkonst till fler medborgare.

6.5.3. Diskussioner kopplade till samverkansmodellen

Från flera håll på scenkonstfältet i Skåne visas uppskattning gällande Region Skånes förfarande med att inkludera aktörer i samtal om utformning av den regionala kulturplanen (2010). Uppföljningssamtal och kontinuerlig öppen dialog särskilt kring scenkonstområdet efterfrågas av både kommunrepresentanter, arrangörer och medlemmar aktiva i Teater- och Danscentrum.

Likaså efterfrågas av motsvarande parter kompetenshöjande insatser både för publik, politiker, skolpersonal m.fl. för en ökad förståelse för scenkonsten som uttryck och dess villkor. Frågor att diskutera är t ex

- Vilka samhällsfunktioner har professionellt konstutövande? Vad representerar produktion och arrangörskap och varför är det viktigt?
- Hur skapas scenkonst? Vilka resurser och förutsättningar behövs?
- Hur fungerar kulturpolitiken? Hur ser bidragssystemen ut, och vilken är roll- och ansvarsfördelningen ut mellan stat, region och kommun?

Resurscentrum kan vara delaktiga i utformningen av sådana insatser och diskussionstillfällen men kan behöva stöd och initiativkraft från Region Skåne.

6.5.4. Regional resurs för kompetensutveckling efter 2014 – Exempel: KulturKraft Syd

Naturliga samverkansparter för Resurscentrum gällande kompetensutvecklings- och arbetsmarknadsrelaterade insatser är alliansverksamheterna. För den statliga finansiering som Teater-, Dans- och Musikallianserna erhåller gäller att dessa "ska verka för frilansande skådespelares, dansares och musikers trygghet", att de ska "stimulera till utveckling och rörlighet inom respektive konstområde", samt "verka för att skådespelares, dansares och musikers särskilda kunskaper bättre tas tillvara inom andra områden". **Allianserna och centrubildningarna samverkar idag på olika sätt, men samverkan kan synliggöras ytterligare genom Resurscentrum.**

KulturKraft Syd bör ses som en värdefull kompetensstärkande tillgång i förhållande till ett resurscentrum. För närvarande (2011) är KulturKraft Syd ett projekt som löper fram till mars 2014 och som är finansierat av Europeiska socialfonden (ESF). Kansliet har byggt upp ett stort förtroende bland professionella kulturaktörer i Skåne. Man har också etablerat samarbeten med relevanta organisationer på regional och nationell nivå. Även utländsk sakkunskap knyts till aktiviteterna som riktas till professionella kulturaktörer i syfte att stärka den konstnärliga processen. Insatserna är menade att ge tydliga avtryck i konstutövarnas arbete. KulturKraft Syd arbetar mot hela fältet av professionella kulturutövare både hos institutioner och hos det fria kulturlivet, och ser gärna att dessa aktörer samverkar. Samverkan mellan institutioner och det fria fältet, inom och mellan konstformer samt inom och mellan olika yrkeskategorier är central för tanken bakom KulturKraft Syd.

Fokus ligger just på *aktiviteter*, där ytor för lärande och kompetens skapas, inte på att skapa kurser eller utbildningar. Projektet är inte heller en inkubator eller ett entreprenörsprogram, utan skapar aktiviteter utifrån kulturaktörernas konkreta behov, därmed inte sagt att man vill se den konstnärliga processen särskild från företaget.

Liknande verksamheter finns på andra ställen i landet. För närvarande bedrivs syskonprojektet KulturKraft Väst i Västsverige och ansökningar är inlämnade till ESF för liknande projekt i Norrland och i Stockholm. Riksteatern är en av de deltagande parterna i Stockholm. Både Danscentrum som Teatercentrum är deltagande parter i alla KulturKraft-projekt. Huvudman för samtliga projekt är Trygghetsrådet TRS (vilka även bl.a. har styrelsrepresentation hos Teater-, Dans- och Musikalliansen).

Med modell eller inspiration från till exempel Frankrike kan regionala institutioner årligen bidra ekonomiskt till en insatsbank för kompetensutveckling, kanaliserad av till exempel KulturKraft Syd, av vilken även det fria kulturlivet kan ta del. (*AFDAS – Fonds d'assurance formation des secteurs de la culture, de la communication et des loisirs* är en organisation med statligt uppdrag att genom obligatoriska arbetsgivaravgifter fördela bidrag till organisationer som erbjuder utbildning och kompetensutveckling för frilansande utövare inom film, audiovisuell media, scenkonst och musik.) Detta kan vara en idé för grundfinansiering efter projektiden, parallellt med regionala insatser kopplade till Resurscentrum och/eller KulturKraft Syd direkt.

Föreslås att KulturKraft Syd tillfrågas som en samarbetspart till Resurscentrum, samt att Region Skåne tar upp diskussionen med Kulturkraft Syd om nödvändig finansieringsbild för att kunna bistå Resurscentrum med kompetensutvecklingsinsatser även efter 2014, och hur man vill förhålla sig till en eventuell nationell struktur av KulturKraft-enheter.

Resurscentrum bör även titta närmare på KulturKraft Syds antagningsprinciper, så att de samspelar med de egna kriterierna för deltagande i kompetenshöjande aktiviteter.

Det finns också en öppenhet hos danska **ArtLab**, Dansk musikerförbunds kurs- och utbildningsenhet, att ta emot svenska deltagare i det stora kursutbud som arrangeras för professionella scenkonstaktörer med flera på det fria fältet.

Därutöver kan övriga samarbeten utvecklas och odlas, t ex med högre utbildning samt de kompetensförmedlingsinsatser som redan sker hos centrumbildningarna genom kurser, föreläsningar, diskussionstillfällen och workshops.

6.5.5. Biljettförmedling med regionalt upptagningsområde – Exempel: Kulturcentralen

Vissa av tillfrågade scenkonstaktörer har uttryckt ett behov av samordning vad det gäller marknadsföring och biljettförsäljning.

En befintlig struktur för detta är Kulturcentralen – en informations- och biljettbokningscentral för kulturarrangemang i Malmö med omnejd. Kulturcentralen drivs som en ideell förening och skapades ur ett behov av en samlad biljettförsäljning för det fria kulturlivet. Kunderna kan boka och köpa biljetter via hemsidan, per telefon eller direkt i butik i anslutning till Victoriateatern i Malmö. I Kulturcentralens styrelse finns arrangörer från det fria kulturlivet representerade. Det nyhetsbrev som skickas ut varje vecka synliggör utbudet dag för dag och når ca 20 000 personer.

Biljettsystemet är godkänt som kassaregister och följer de senaste skattereglerna. Utvecklingsarbete pågår hos Kulturcentralen för att ytterligare förbättra kundvänligheten samt skapa smidigare verktyg för arrangörer att själva lägga upp sin information. Dessutom diskuteras att samordna biljettsystemet med kommunala och regionala scenkonstinstitutioner. Musik i Syd, t ex, använder idag biljettsystemet för konserter och dansföreställningar. Även biljettförsäljningen på plats i Palladium går genom Kulturcentralens system. Aktörer som Babel och KB Kulturbolaget sköter också sin biljettförsäljning genom Kulturcentralen. Det pågår diskussioner kring samordning av olika webbkalendarier i syfte att upprätthålla ett mer heltäckande kalendarium för att göra det lättare för kunden/besökaren att ta del av konst och kultur.

Arrangören betalar inte någon uppläggningsavgift. Endast provision tas ut relaterat till biljettpris samt om arrangemanget är riktat till en barn- eller vuxenpublik. Om inga biljetter säljs blir det ingen kostnad för arrangören. Avtalen med arrangörer innehåller ingen exklusivitetsklausul.

Idag sker 40-50 % av biljettförsäljningen online, men ambitionen är att öka antalet online-köp som idag är avgiftsfria. Medborgarperspektivet är starkt; det ska vara positivt, enkelt och ekonomiskt fördelaktigt att ta del av arrangemang genom Kulturcentralens biljettförsäljning. Biljettköparen kan nyttja Kulturcentralen även utan att behöva registrera sig som kund. Även om online-försäljningen ökar ses butiken som en viktig del av verksamheten med den närhet och servicefunktion den ger för kunder och arrangörer. Butiken särskiljer även Kulturcentralen från andra webbaserade biljettsystem och utgör en fysisk affischpelare och informationscentral.

Kulturcentralen lägger stor vikt vid att stora och små aktörer ska synas lika mycket och ser positivt på att i mån av resurser samverka med ett resurscentrum för scenkonst. Möjligheter finns att tekniskt

bygga ut upptagningsområdet regionalt, till exempel genom ombud. (Biljettbyrån i Lund är ett exempel på möjligt framtida ombud.)

Fördelar med att samordna biljettförsäljning och kalendarium med institutioner är att för kunden synliggöra ett brett och dynamiskt utbud av scenkonst, att upprätthålla en hög kvalitet på tjänster och service samtidigt som Kulturcentralen bidrar till en balans mellan stora och små aktörer.

Följande risker definieras i samband med eventuell utbyggnad och samarbete med fler institutioner.

- Arbete för de mindre gruppernas synlighet kan drunkna i samband med biljettsläpp hos stora institutioner.
- Nuvarande biljettsystem kanske inte är helt kompatibla.
- Det finns en konkurrenssituation med de mer kommersiella biljettförmedlarna (såsom t ex Tinet och Tickster m fl) vars expansionsgrad är svårbedömlig.
- Stödet från Malmö stad riskerar att omvärderas om Kulturcentralen blir en regional aktör.

Riskerna torde kunna mötas på följande sätt.

- En småskalig utökning av personal genom att regionala medel tillförs kan gynna de mindre arrangörernas synlighet i förhållande till större aktörer. Med tanke på det förbättringsarbete som pågår, både kund- och arrangörsinriktat, är det dock Kulturcentralens bedömning att arbetsbördan för personalen kan minska varför utökningen inte behöver bli omfattande.
- Om nuvarande system hos olika scenkonstaktörer mot förmodan inte skulle vara helt kompatibla kan Kulturcentralen alternativt vara ombud för institutionerna för att ändå upprätthålla en heltäckande service gentemot medborgarna.
- Konkurrenssituationen bör betraktas i skenet av att det offentliga stödsystemet omfattar både fria grupper, arrangörer, institutioner och i det här fallet Kulturcentralen. Om arrangörerna väljer att samarbeta med mer kommersiella förmedlare försvinner delar av stödet i uppläggningsavgifter parallellt med att köpen blir dyrare för kunden. Synligheten hos kommersiella förmedlare kan dock locka de mindre aktörerna, vilket bör beaktas i sammanhanget.
- Dialog mellan Region Skåne och Malmö kulturstöd bör föras så att ett större regionalt upptagningsområde inte ses som en satsning som missgynnar Malmö, utan tvärtom blir en stark publikvänlig faktor även för scener och arrangörer i Malmö.

7. Förslag: Resurscentrum – verksamhet

Förstudien identifierar tre huvuddrag som förslagsvis bör vara tongivande i Resurscentrum för scenkonst:

- Förutsättningar för scenkonstproduktion
- Förutsättningar för scenkonstarrangemang
- Samverkan mellan de tre organisationerna i syfte att
 - koppla samman produktion och arrangemang i samverkan med andra parter
 - undersöka och utveckla möjligheter för regional spridning av scenkonst
 - förhålla sig till kulturpolitiska mål och regionala prioriteringar
 - förhålla sig till samverkan och ekonomiska möjligheter även utanför det offentliga

Stommen i det resurscentrum som nu utvecklas är Teatercentrum, Danscentrum och Riksteatern, men förstudien anser att Resurscentrum som begrepp inte bör begränsas till dessa tre aktörer. Det är offentliga medel som ligger till grund för den verksamhet som formas och som till största delen utgör de tre organisationernas finansiering, varför det finns anledning att inte "arbeta i egen sak", utan att ha medborgarens tillgång till kultur i fokus. För medborgarens möjligheter att kunna spegla sig i konstnärliga uttryck måste produktions- och arrangörsled få bra förutsättningar att verka, och att verka tillsammans, vilket är Resurscentrums uppgift.

7.1. Namn på verksamheten?

Det som nu kallas Resurscentrum för scenkonst i Skåne bör enligt förstudien få ett annat namn som tydliggör funktion och syfte, som anspelar på det fria konst- och kulturlivet och civilsamhället som samhällsbärande rotsystem, men som även kan relateras till andra resursfunktioner i det sydsvenska scenkonstlivet hos institutioner, utbildningsinstanser, kulturhus etc. Resurscentrum ska även visa sig som en attraktiv samarbetspart för näringsliv och utländska aktörer i syfte att sprida scenkonst även till dessa arenor, samt vara en kraftfull balanserande part i förhållande till de ekonomiskt mer resursstarka kulturinstitutionerna. Därtill bör Resurscentrum andas sakkunskap, generositet, öppen attityd, hjälpsamhet och samarbetsvilja. Även detta bör återspeglas i namnvalet.

"Resurscentrum" kan lätt sammanblandas med centrubildningarna själva och vara förvirrande i förhållande till många andra resurscentra inom andra samhällsområden. Förstudien överlåter till de tre huvudaktörerna att fundera vidare kring ett lämpligt namnval.

7.3. Förmedling

Förmedlingsbegreppet bör enligt förstudien diskuteras och analyseras utifrån två betydelser, men som i de flesta avseenden samspejar: 1) Förmedling av föreställningar, samt 2) Arbetsförmedlande insatser för fria grupper. Föreställning som förmedlas till arrangör (1) innebär i regel ett arbetstillfälle för gruppen, medan arbetsförmedlande insatser (2) inte enbart behöver vara förmedlade föreställningar, utan kan vara publikmöten av annan karaktär, workshops, representation etc. som gruppen utför.

Som Kulturrådet konstaterar i sin översyn av bidragsgivningen till centrubildningarna (2011) är den gemensamma nämnaren för centrubildningarnas verksamhet "synliggörande och förmedling".

Kulturrådet avser att under 2012 bättre följa upp ”resultat och effekter av det förmedlade arbetet till exempel vilken typ av uppdrag som förmedlas”. Man kommer även att förtydliga bidragskriterierna, vilket beskrivs ovan. Enligt Kulturrådets rapport har flera av centrumbildningarna svårt att mäta antal förmedlade uppdrag. Verktyg för detta måste tas fram, och Kulturrådet uppger att de kan bistå i arbetet, möjligtvis parallellt med Teater och Dansalliansen .

Frågan för Resurscentrum blir enligt förstudien vem som är beredd att ta ansvar för *faktisk* förmedling av föreställningar, inte bara den indirekta förmedlingen genom utbudsdagar och portaler.

Förstudien föreslår

- **Att Riksteatern tar ett större ansvar för förmedling av *regionalt producerad scenkonst* i Resurscentrum, i tät samverkan med Teater- och Danscentrum.**
- **Att samverkan med kommuner samt mellan produktions- och arrangörsled utgör en *grund* på vilken föreställningar ska nå ut, medan ytterligare försäljning och inköp kan ses som kompletterande insatser.**

Vidare bör undersökas hur riktningen ser ut hos Riksteatern angående den egna produktionen och om Riksteatern framöver alls ska producera egna föreställningar. Kan Riksteaterns nya regionala funktion i Skåne och resten av landet bättre ta vara på den regionalt producerade scenkonsten i det regionala och det nationella utbudet?

7.4. Samverkan med kommuner

Det verkar finnas en öppenhet hos kommunerna i regionen att på olika sätt samverka med ett resurscentrum – i liten skala att erbjuda scener och ta del av ett ökat utbud, och i större skala att bygga långsiktiga modeller för samverkan, erbjuda residens- och repetitionslösningar, skapa turnéslings osv.

Malmö har i sammanhanget en särställning i regionen som produktionsort och skulle, om intresse finns hos Malmö stad, kunna vara med och profilera staden som en produktionsplattform för scenkonst. Intresse för vidare diskussion har uttryckts från kulturdirektör samt från Malmö kulturstöd. Ett behov som särskilt berör Malmö uttrycks från de teatrar som har egna scener och lokaler (t ex Teaterhuset Bastionen); om teatrarna kan få stöd i syfte att rusta sina lokaler och scener, samt frigöra verkstads- och lagerutrymmen, kan flera aktörer samsas om lokalerna. Om Resurscentrum möjliggör ökad turnéfrequens kan scener och repetitionsutrymmen upplåtas då föreställningar är på turné. Därtill kan grupper gå samman om kringutrymmen. **Förstudien föreslår att Resurscentrum diskuterar frågan med berörda teatrar (förutsatt att ömsesidigt intresse finns för medlemskap) och Malmö stad.**

Ett annat område som berör Malmö är biljettförmedling för fria grupper och arrangörer genom Kulturcentralen som idag stöds av Malmö kulturstöd. Det finns intresse både hos fria grupper, arrangörer och hos Kulturcentralen att titta på möjligheterna till ett regionalt upptagningsområde. (Se utförligare beskrivning under rubriken 6.5.5.). I övrigt samspelar Malmö och Region Skåne gällande bidragsgivning till scenkonstarrangörer och fria grupper, samt möts i frågor gällande regionala uppdrag till institutioner med placering i Malmö (Malmö opera, Skånes dansteater och Musik i Syd/Palladium). Samspelet kan med fördel vara en resurs för Resurscentrums utformning av samverkansformer.

Föreslås att Resurscentrum initierar en dialog med Kulturcentralen om

- **regionalt samarbete**

- **ökad synlighet för arrangörer och fria grupper**
- **publik tillgänglighet till föreställningar**

Utgångspunkter för samarbeten

Ovan har redogjorts för samtal med några kommuner under förstudiens gång. Nedan listas sammanfattningsvis utgångspunkter för vidare diskussioner och aktivitetsutformning mellan Resurscentrum och exempelorterna Landskrona, Lund, Kristianstad och Ängelholm.

Landskrona kommun

- håller konstnärliga uttryck högt i verksamheten
- välkomnar residenslösningar
- kan erbjuda repetitionsmöjligheter med personal som är kompetens inom både produktion och arrangemang, samt gällande teknik och snickeri vilket möjliggör turnébyggen
- utarbetar strukturer för professionella aktörer och ungdomar i samspel
- formar konstområdesspecifika arbetsgrupper med politiker för ökad förståelse hos politiken
- har att förhålla sig till stor segregation och ett förändrat kulturklimat i kommunen (i.o.m. Sverigedemokraternas inträde)
- m.m.

Lunds kommun

- få professionellt verksamma fria grupper i kommunen
- kommunala teatrar med regionalt upptagningsområde och etablering – hur ska ansvarsfördelningen se ut mellan kommun och region?
- storstad med landsbygd inom kommunen – ger obalans som bör beaktas vid turnéläggning
- vill ta ett särskilt ansvar för visningsmöjligheter för scenkonst mot att Resurscentrum "kvalitetssäkrar produktionerna"
- lyfter fram sina invånare som nyfikna på det som är nytt och utifrånkommande
- m.m.

Kristianstad kommun

- god samverkan mellan kommunens konst- och kulturaktörer
- stark teaterförening med anställd personal vilket ses som en förutsättning för bra verksamhet
- stort dansintresse men något oklara förutsättningar för professionellt verksamma
- samverkan med grannkommuner kring scenkonstområdet
- utveckling av nya sceniska möjligheter i nya "Kulturkvarteret"
- samarbete med Musik i Syd angående "Utvecklingscentrum musik barn & unga"
- förslag om teaterslinga samt öppen scen
- m.m.

Ängelholms kommun

- testar den regionala scenkonstsubventionen för busstransporter
- utreder kommunens kulturlokaler där behovet av kulturhus med professionell scen lyfts fram
- ser hinder kring kommunsamverkan p.g.a. kommungränser och avsaknaden av bra scener i området
- ser positivt på samverkan med/inom scenkonstområdet
- vill se samordning av utbud och tydligare subventionssystem

En utgångspunkt för Resurscentrum och för kommunsamverkan kan vara de strukturer och förslag samt beskrivningar av hinder som framkommit i samtal med kommuner enligt ovan.

Kommungränserna lyfts fram som det största *hindret* för samverkan kommuner emellan, t ex med anledning av separata budgetar, olika stödssystem och olika prioriteringar. Förutsättningar gällande scener, arrangörer och kulturaktiva skiljer sig också åt. Ett annat hinder är föråldrade bidragssystem

och "prenumeranter" av bidragstagare vilket skapar små möjligheter till rotation och flexibilitet i bidragsgivningen. Principen "lite till alla" är i hög grad förekommande.

Förstudien föreslår att ovanstående exempel på samarbetsvilja och aktiviteter kan vara en utgångspunkt för Resurscentrum för vidare diskussion om kommunspecifika lösningar, pilotsamarbeten etc. att ligga till grund för nya arbetssätt kring spridning av scenkonst.

Vilka *specifika* scener som kan kopplas upp mot ett kommande resurscentrum har varit svårt för de mindre kommunerna att svara på. Förstudien anser att detta hellre bör finnas ut i dialog med respektive kommun; skraddarsydda lösningar är nästa steg för att nå målet med mer scenkonst till fler medborgare, och där ytterligare förteckningar gällande kvalitativa visningsmöjligheter inte hjälper ett resurscentrum närmare målet. Här behöver Resurscentrum hjälpa till att se vilka sceniska möjligheter och kringarrangemang som kan knytas till respektive produktion på plats. Flera kommuner har utvecklingsarbeten på gång som berör scener, vissa prioriterar inte scenkonstområdet särskilt i nuläget, och andra verkar behöva regional draghjälp i frågan.

7.5. Utforskandefas – Produktionsspecifika lösningar

Flera av de medlemmar som uttalat sig i samband med förstudien anger tidsbrist och brist på produktionsmedel som en viktig orsak till onödiga ad hoc-lösningar och icke ändamålsenlig användning av medel. **En av Resurscentrums viktigaste uppgifter är enligt förstudien därför att bidra till att förbättra framförhållningen för scenkonstproduktion och att möjliggöra en "utforskandefas". I detta inryms att redan innan produktionsstart hitta vägar för produktionen att ingå i ett hållbart och utvecklande projekt, genom att till exempel**

- kvalitetssäkra den administrativa och ekonomiska hanteringen
- bevaka att produktionsgruppen har goda förutsättningar för det konstnärliga arbetet
- bistå vid ansökningar om stöd och bidrag
- bidra till breddad finansiering

- hitta samverkansparter och arrangörer
- hitta projektspecifika kommunikations- och mediekkanaler parallellt med en grundläggande marknadsföring
- definiera mervärden i förhållande till regionala prioriteringar och kulturpolitiska mål
- hitta vägar för att produktionen ska kunna vara tillgänglig för köpare under en längre period
- koppla föreställning till platsspecifika kringaktiviteter med konstnärlig höjd, till exempel tillsammans med kommuner, arrangörer, föreningsliv, skola, ungdomsnätverk, etc.
- undersöka möjligheter för residensliknande lösningar i samband med produktionsperiod och premiär
- bevaka hur produktionen syns och gör sig i förhållande till övrigt scenkonstutbud i regionen
- m.m.

Förstudien föreslår att "Utforskandefasen" kan innefatta följande fem skeden och frågeställningar.

1. Idé och vision

Idé om produktion och/eller arrangemang och genomförande?

Relevans av produktionen – varför ska den göras?

Idé om kommunikationsmöjligheter?

Preliminära tidsramar?

Former för utvärdering och dokumentation?

Är projektet ett regionalt projekt? Är turnéuppsättning möjlig?

2. Behov

Vilka möjligheter har initiativtagaren/-na att genomföra produktionen?

Vilken typ av insatser behövs?

Vem ska genomföra projektet?

Vilka är de ekonomiska behoven?

Är det rimligt att hitta finansiering?

Vem ska göra vad för att söka relevanta samarbeten?

Hur kan en skraddarsydd lösning för just den här produktionen se ut?

3. Samverkan

Behövs konstnärliga samarbeten?

Vilka redan offentligt finansierade parter kan medverka för ändamålsenlig användning av offentligt stöd?

Vilka andra parter behövs och önskas för ett hållbart projekt?

Hur kan ytterligare parter eller medborgare ta del av projektet?

Hur kan samverkas kring kommunikation och publikmöten?

4. Utveckling

På vilket sätt kan projektet bidra till utvecklingsinsatser hos respektive parter?

Vilka mervärden kan det föra med sig på kort respektive lång sikt?

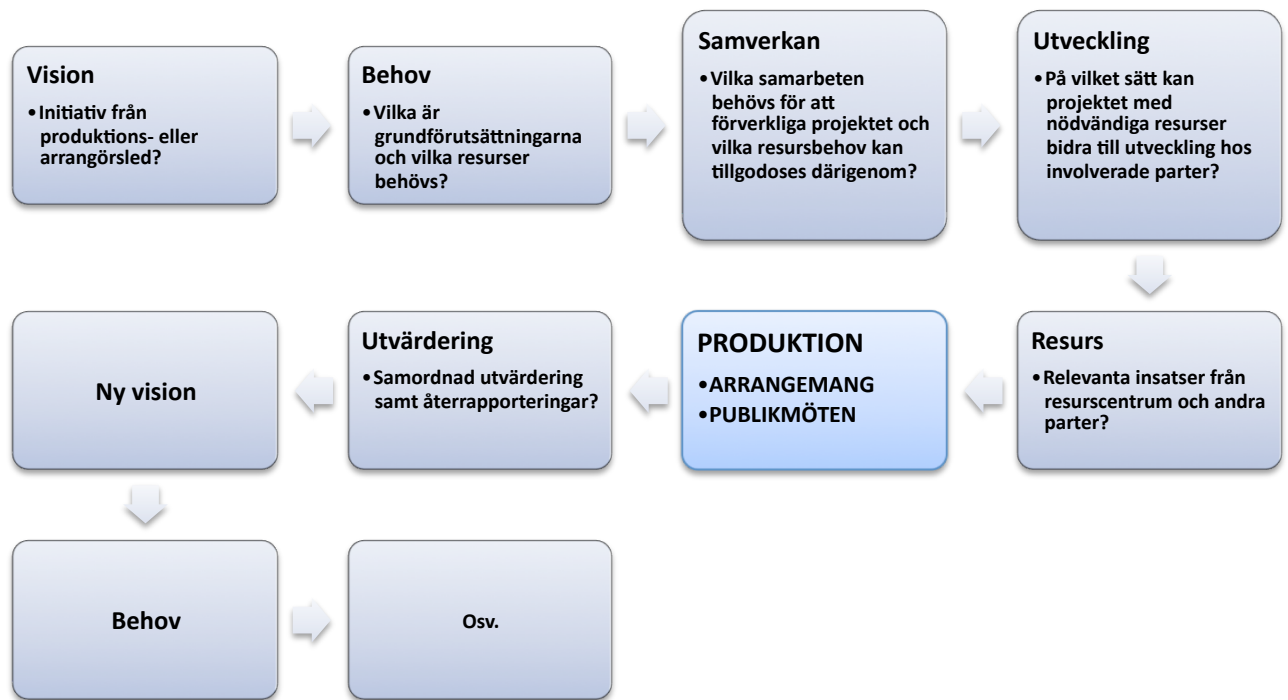
5. Resurs

Vilka insatser ska göras och vem ska göra dem?

Behövs ytterligare finansiering och var ska den hämtas?

Summering av nödvändiga resurser – ska projektet genomföras eller ej?

Modellen kan också åskådliggöras enligt följande.

Resurscentrum ska även kunna erbjuda sina tjänster då produktionsteam vill prova sig fram och ta risker, likaså kunna stötta arrangörer som vill söka nya vägar. Ömsesidigt förtroende mellan Resurscentrum och initiativtagare är en förutsättning för kontakt och samtal på visionsstadiet. Produktionsledet kan genom modellen få stöd och uppmuntran i att definiera sina projekt (vad, varför, vilken relevans, hur, mål och syfte).

Modellen möjliggör även ett utvecklingsarbete mellan Resurscentrum och kommunerna där kommunens insatser kan tydliggöras.

7.6. Långsiktigt och projektrelaterat – Två verksamhetslinjer

De behov som uttrycks av berörda aktörer kan kokas ner i två kategorier: 1) Förutsättningar för verksamheten (långsiktiga lösningar) och 2) projekt- och produktionsrelaterade behov. Förstudien föreslår att Resurscentrum bör se dessa två linjer som centrala i verksamheten och rigga personalsituation och resursfunktioner därefter.

1. Förutsättningar för verksamheten – långsiktigt arbete

För detta behövs anställd personal som kan jobba långsiktigt för lokal utveckling med regionala kontaktytor. Nyckelord: *Framväxt, bygga relationer, förtroende, kvalitet, lång framförhållning, planering...*

Hit hör även

- nätverksbyggen – vilka resurser finns på andra ställen, relevanta för ändamålet med Resurscentrum?
- tillgången till verksamhetsmedel för grupper och arrangörer
- modellbyggen för kommunsamverkan
- m.m.

2. Projektverksamhet och produktion – tidsbegränsat arbete

För detta behövs projektbaserad sakkunskap för "utforskandefaser", produktion samt skräddarsydda arrangemang, marknadsföringsinsatser, definition av marknadsvärden, relevant synlighet, specifika målgrupper etc.

Nyckelord: *Nya vägar, skaparlusta, tekniska lösningar, nya publikgrupper, innovation, crossmedia...*

Två typer av projektresurser kan definieras som utgår från

- enskilda produktioner i en fast verksamhet – att bygga på långsiktig grund baserat på gruppernas verksamhetsförutsättningar (se 1 ovan), samt att omvandla produktion och projekt till ett mervärde för dels gruppens verksamhet, dels för konstområdet i stort
- att lyfta in förutsättningar för det nyskapande – omvärldsbevakning, vad är på gång inom andra områden, hjälpa fram nya initiativ, vara en dialogpart för utveckling m.m.

Förhoppningen är att detta arbetssätt kan underlätta för Resurscentrum att definiera var och hur stödinsatser ska ske för bäst användning. Förstudien föreslår att arbetssättet tillämpas i Resurscentrum.

7.7. Residenslösningar

Förstudien föreslår kort att särskilt fokus läggs hos Resurscentrum på att utveckla befintliga, såväl som nya, residenslösningar. Detta gäller både de traditionella formerna för residens där en konstnär eller kulturskapare erbjuds finansierad vistelse för att arbeta med sin konst, samt nya former för residens. Här kan Resurscentrum vara kreativa och utarbeta egna modeller.

I dialog med Konstnärsnämnden kan befintliga internationella residens ses över och om möjligt växlas upp i bemärkelsen utökas samt tillföras nationella lösningar. Ett exempel skulle kunna vara utbyten med Piteå där flertalet nya dansstudior installerats i anslutning till Luleå universitet och Studio Acousticum (multifunktionellt och högteknologiskt konserthus).

Ett annat exempel är residenslösningar för medlemmar som kan kopplas till tidsbundna kanslifunktioner i syfte att föra in sakkunskap och projektidéer i verksamheten hos centrumbildningar och Resurscentrum.

8. Internationellt arbete och utbyte

Internationellt utbyte inom scenkonstområdet har nämnts i varierande grad under arbetet med förstudien. Flera fria grupper anger att inga särskilda behov finns kopplade till det internationella, medan vissa vill lyfta de behoven särskilt.

8.1. Aspekter på internationellt utbyte

Förstudiens förslag är att arbetet med internationella frågor, i förhållande till Resurscentrum, kan kategoriseras enligt följande:

- Inhämtning av sakkunskap från internationellt verksamma scenkonstaktörer/medlemmar knutna till centrumbildningarna, från kommuner med internationella nätverk, samt från samverkande organisationer/institutioner/arrangörer/scener.
- Hur kan Skåne utgöra en intressant bas för internationellt verksamma scenkonstaktörer så att de inte flyttar sin verksamhet utomlands, eller väljer att enbart arbeta i utlandet?
- Hur ser motsvarande stödinsatser ut i andra länder – finns det samverkansmöjligheter eller inspirerande exempel?

Två exempel på verksamheter liknande planerat resurscentrum är ProjektCentret vid Dansens hus i Köpenhamn, samt Produforum för finlandssvenska kulturaktörer. Det senare har även en regional struktur. Verksamheterna beskrivs nedan som inspiration för vidare verksamhetsutformning hos Resurscentrum.

8.1.1. ProjektCentret, Danmark

Dansens Hus är ett center för modern dans i Danmark. Huset erbjuder flera funktioner och avdelningar som på olika sätt kan hjälpa och stödja dansare och koreografer att utveckla sin konst.

ProjektCentret erbjuder administrativ assistens till koreografer/grupper som inte har egen administration eller producent, som har sökt och beviljats stöd till en dansproduktion eller som planerar ett projekt. ProjektCentrets största och viktigaste uppgift är att säkra en professionell ekonomisk styrning av projektet. I samarbete med koreografen/gruppen utarbetas en budget som löpande justeras. Vidare tar ProjektCentret hand om kontraktskrivning, löneutbetalningar, skatte- och momshantering samt återrapportering till bidragsgivare. Koreografen/gruppen kan även få rådgivning och få ventilera sina idéer kring projektets innehåll, produktion och medverkande, försäkringsfrågor etc. ProjektCentret hjälper även till med respons på projektbeskrivningar, ansökningar, pressmeddelanden m.m.

Koreografer/grupper som beviljats stöd för sin produktion eller sitt projekt betalar 5 % av det samlade stödet för tjänsterna. Den som står i beråd att söka stöd kan avgiftsfritt få hjälp med utformning av ansökan, budget och möjliga finansierare.

Om Dansens hus i Köpenhamn kan i övrigt nämnas att endast utbildade dansare och koreografer erbjuds medlemskap. Övriga som har intresse i modern dans erbjuds något som kallas "dansXtra" för ta del av nyheter och information inom området. Dansstudios kan hyras men bokning sker endast en gång i året genom ett ansökningsformulär. Hyresgäster från föregående säsong har företräde varför det kan vara svårt för nya aktörer att få studiotid.

Dansens Hus er en oberoende institution under Kulturministeriet. Driften stöds genom offentliga medel samt Tips- och lottomedel.

8.1.2. Produforum, Finland

Produforum är ett projekt och ett nätverk för personer som arbetar professionellt inom konst- och kulturområdet i Svenskfinland. Verksamhet finns på flera orter i regionerna Nyland, Åboland och Österbotten. Respektive region har en koordinator. Parollen är att samarbete ska löna sig. Nätverket jobbar gränsöverskridande både sett till geografi och verksamhetsområde, däribland scenkonst.

Produforum arrangerar seminarier, verkstäder, diskussioner och fortbildning. Aktörerna är i många fall med i produktion av dessa. Aktiviteterna är avgiftsfria. Utövare kan själva ta initiativ till så kallade "producentverkstäder" genom att samla minst fyra deltagare och föreslå ett tema. Koordinatorn ser sedan till att aktiviteten kan genomföras. Det görs även arbete som syftar till att stärka och presentera kulturaktörers "kompetensportfölj".

Kulturaktörer ombeds kontakta koordinatören i sin region för att diskutera på vilket sätt de kan dra största möjliga nytta av nätverket. I två regioner skiljer man på fasta och rörliga aktörer. Fasta aktörer kan tillsammans med projektpersonal planera, genomföra och utvärdera verksamheten. Bland dessa finns både individer, teatrar och andra konstellationer. Fasta aktörer skriver avtal med Produforum och får även tillgång till arbets- och mötesutrymmen, regelbunden handledning och synlighet i nätverkets annonsering och på hemsidan. Aktörerna träffas regelbundet på aktörsmöten där man utbyter information om aktuella produktioner och satsningar, knyter kontakter och initierar nya aktiviteter. Aktörsmötena väljer in de fasta aktörerna som förbinder sig att tillföra nätverket av sin kompetens och sitt kunnande. Verksamheten bygger på principen om utbyte av kunnande och kompetens. Övriga aktörer kallas för rörliga och kan ta del av Produforums verksamhet genom att delta i seminarier, verkstäder, handledning och föreläsningar. Rörliga aktörer kan även beställa utskickslistor och ta del av nyhetsbrev. Ytterligare en kategori är kommunala aktörer och institutioner som benämns som samarbetsaktörer i nätverket.

Produforum upprätthåller även Kulturforum på webben, en mötesplats för konst och kultur och en portal för gratis marknadsföring för hela kulturfältet. Projektet har också till uppgift att förbättra kulturaktörers färdigheter inom kulturexport och kulturutbyte, samt att länka utövare till nordiska, baltiska och internationella nätverk. Finansiering sker med stöd från Europeiska socialfonden, via närings-, trafik- och miljöcentralen samt undervisningsministeriet och med kommunal och privat finansiering.

8.1.3. Norsk scenekunstbruk, Norge

Norsk scenekunstbruk förmedlar scenkonst till åldrarna 0-20 år över hela landet. I verksamheten ingår även att arrangera utbudsdagar (Showbox), nätverksmöten och seminarier. Organisationen består av ett kansli om tre personer, en styrelse, ett konstnärligt råd samt en kommitté. Det konstnärliga rådet är en värderingsinstans som i en rådgivande funktion ska bidra till, tillvarata och stärka konstnärlig kvalitet och kvalitet i förmedling gällande de föreställningar som ingår i Scenekunstbrukets repertoar. Rådet bedömer även ansökningar om att arrangera turnéer och föreställningar samt fördelar medel. Rådets medlemmar sitter i regel på tvååriga mandat.

Den kommitté som finns knuten till Scenekunstbruket har till uppgift att behandla ansökningar om produktionsmedel inom Den kulturelle skolesekken (nationell satsning på att alla skolelever i Norge ska få möta professionell konst och kultur). Mandatperioden är två år och kommittén kan även inhämta extern expertis.

Scenekunstbruket har översikt över vad som produceras och visas av professionell scenkonst utanför institutionerna. Utöver samarbete med tillknutna råd förs dialog med det landsomfattande medlemsnätverk av kommuner och lokala arrangörer som byggts upp. Scenekunstbruket fördelar stöd till arrangörer i nätverket motsvarande 50 % av de totala utgifterna per föreställning förmedlad genom Scenekunstbruket. Arrangören köper själv in föreställningarna genom kommunen eller direkt från gruppen.

8.2. Insatser för utveckling mot internationellt utbyte

Med utgångspunkt från de svar som lämnats i samband med förstudiens frågor till centrumbildningarnas medlemmar och till kommuner föreslår förstudien följande insatser.

8.2.1. Inhämtning av sakkunskap

Samtal med internationellt verksamma scenkonstaktörer/medlemmar knutna till centrumbildningarna, med kommuner med internationella nätverk, samt med samverkande organisationer/institutioner/arrangörer/scener.

Internationella frågor kan närmas från flera olika vinklar. För många scenkonstaktörer är det internationella arbetet inte en särskild kategori i arbetet utan ingår som en naturlig del i verksamheten. Det är viktigt att fånga upp *hur* Skånes professionella utövare arbetar i utlandet, hur de ser på sin internationella verksamhet, samt vilka nätverk de besitter, för att dels kunna stödja dem på ett relevant sätt, dels se till att stödinsatser också kommer regionen tillgodo.

Vissa kommuner har utbyten och samarbeten med andra länder och territorier. Förvaltningar och politiker åker på inspirationsresor och hämtar in kunskap, och vissa är delaktiga i konkreta scenkonstsatsningar i andra länder eller bjuder in till gästspel eller residens. Hur kan de fria scenkonstaktörerna bjudas in i och ta del av detta? Kan mindre kommuner ta del av mer resursstarka kommuners internationella satsningar? Finns det politiska hinder för internationellt och interkulturellt arbete i vissa kommuner som gör det svårt för utövare och tjänstemän att gå vidare med internationella idéer och initiativ, och hur kan ett resurscentrum i så fall hjälpa till?

Regionala institutioner och verksamheter huserar kontinuerligt ett flöde av den internationella scenkonstscenen. Hur kan dessa utbyten, nätverk och kontakter växlas upp och komma de fria aktörerna tillgodo i högre grad än idag?

8.2.2. Diskussion

Hur kan Skåne utgöra en intressant bas för internationellt verksamma scenkonstaktörer så att de inte permanent flyttar sin verksamhet utomlands, eller väljer att enbart arbeta i utlandet men med Skåne som bas?

Vilka är de faktiska villkoren för professionellt verksamma scenkonstnärer i Skåne, och hur står de i förhållande till enskilda utövares möjligheter utomlands? Bland Danscentrums medlemmar finns både sådana som bor i Skåne, producerar till viss del i Skåne, men arbetar nästan uteslutande i utlandet vad det gäller det sceniska, samt sådana som är inflyttade och vill etablera sig i regionen. Bilden är att regionen satsar på modern dans, men spetsen väljer ändå att flytta utomlands – orsaker?

8.2.3. Goda exempel

Hur ser motsvarande stödinsatser ut i andra länder – finns det samverkansmöjligheter eller inspirerande exempel?

Några exempel som framkommit under arbetet med förstudien och som kan diskuteras vidare för att omsättas i Skåne är från

- Holland – PR-turnéer med korta föreställningar. Resurscentrum presenterar ett scenkonstutbud för medborgarna i marknadsföringssyfte, som en teaser för att locka publik att köpa biljett till föreställningar, eller åtminstone bidra till nya intryck.
- Finland – gemensamt arrangemangskalendarium för samtliga aktörer i regionen. Kan utarbetas i samarbete med Kulturcentralen och länets institutioner.
- Finland – månatliga samverkansmöten för kulturaktörer. Öppna mötesarrangemang där utövare såväl som kommuner, producenter, företagare osv. kan hjälpa varandra vidare, ge inspiration och söka samarbeten och input. Kan arrangeras i resurscentrums regi och kopplas till en "utforskandefas" för samverkan mellan produktions- och arrangörsled.
- Danmark – procent av gruppens offentliga stöd avvaras för tjänster relaterade till produktionen. Motsvarande system kan utarbetas inom Resurscentrum.
- Norge – kvalitetssäkring i form av konstnärligt råd. Varianter på detta kopplat till produktioner förmedlade genom Resurscentrum kan tillämpas. Möjligtvis kan även projektgrupper formas enligt produktionsområde, geografiskt område, säsong eller liknande.

Föreslås att dessa verksamheter undersöks närmare i samband med Resurscentrums utformning.

9. Jämställdhet och tillgänglighet

Kan konstateras att frågor om jämställdhet och tillgänglighet inte har tagits upp av någondera part eller medlem i den kommunikation som ägt rum inom ramen för förstudien. Inte heller i organisationernas styrdokument har dessa begrepp någon framträdande roll.

Det är förstudiens absoluta mening att jämställdhet och tillgänglighet ska genomsyra arbetet hos både Teatercentrum, Danscentrum, Riksteatern och Resurscentrum. Medvetande om dessa frågor, samt ett jämställdhets- och ett tillgänglighetsperspektiv, ska vara närvarande i förhållande till allt det som diskuteras gällande verksamhet och insatser hos organisationerna.

9.1. Jämställdhet och tillgänglighet som verktyg för måluppfyllelse

För att nå målet med mer högkvalitativ scenkonst till fler bör Resurscentrum hålla en öppen dialog med arrangörer och scenkonstaktörer om det gemensamma ansvar som alla aktörer inom scenkonstfältet har för ökad jämställdhet, samt utveckla metoder för åtgärder och uppföljning vad det gäller genusfrågor.

Enligt förstudien bör organisationerna gemensamt se till

- att kvinnor och män har samma möjligheter att verka inom de områden som organisationerna representerar
- att representationen av män och kvinnor i verksamhet och medlemsbas är balanserad
- att ett jämställdhetsperspektiv beaktas i samband med eventuell rekrytering, vid formandet av projektgrupper och liknande
- att ingen diskriminering sker på grund av kön

I förstudien "Breddat arrangörskap" föreslogs några åtgärder för att komma åt jämställdhetsfrågorna. Exempel på insatser kan vara följande.

- Genom framtagande av statistik höja medvetenheten om frågan och visa på hur det ser ut på scenkonstområdet, i föreningslivet, i styrelser etc.
- Ta fram måldokument för ökad jämställdhet.
- Visa på vilka faktorer som spelar in vad det gäller genusrelaterade frågor på scenkonstområdet.
- Se över styrelse-, medlems- och gruppansättningar samt visa medlemmarna på former för rekrytering till styrelser och arbetsgrupper för att främja jämställdheten.
- I relation till de produktioner som tas fram och arrangeras bevaka hur, t ex på årsbasis, antal upphovspersoner, personer i konstnärlig ledning, skådespelare etc. förhåller sig till ett jämställdhetsmål.
- Tillämpa ett jämställdhetsperspektiv i samband med insatser som berör återväxt, t ex i dialog med utbildnings- och kompetensutvecklingsinstanser.
- Visa på goda exempel där ett målmedvetet arbete lett till goda resultat, dynamik och mångfald inom arrangörs- och produktionsled.
- Samarbeta med scenkonstlivet i övrigt i dessa frågor.
- Utforma checklistor att använda i verksamheten.
- M.m.

Arbete kring tillgänglighetsfrågor stannar ofta vid tillgänglighet för funktionsnedsatta personer i anslutning till föreställningar. Teatercentrum har på nationell nivå tagit fram ett styrdokument som vägleder medlemmarna i tillgänglighetsfrågor. Här kategoriseras frågorna enligt arkitektonisk tillgänglighet – anpassning av lokaler, och social tillgänglighet – människors attityder och bemötande. Dokumentet sammanfattar lagstiftning på området, reder ut begrepp och termer, och kan med fördel enligt förstudien ligga till grund för arbete med tillgänglighetsfrågor hos Resurscentrum.

Därtill bör läggas den aspekten av tillgänglighet som handlar om

- hur tillgänglig Teatercentrum, Danscentrums, Riksteaterns och Resurscentrums verksamhet är för medlemmar, nya medlemmar och andra aktörer
- hur tillgängliga de produktioner och arrangemang som genomförs är för en mångfald av medborgare
- om det finns en tillgänglighet i kommunikation parter/människor emellan så att var och en kan känna sig inkluderad, välkommen och lyssnad på

Föreslås även att mångfaldsfrågor diskuteras inom ramen för tillgänglighetsbegreppet.

Tillgänglighet, jämställdhet och mångfald – frågor till hjälp

I förstudien Breddat arrangörskap (2011) återfinns ett frågebatteri för scenkonstarrangörer att fungera som verktyg för arrangörsutveckling. De delar som berör tillgänglighet, jämställdhet och mångfald upprepas nedan, modifierade att användas av *både* produktions- och arrangörsled för ett gemensamt ansvar på dessa områden.

Hur kan vi gemensamt förbättra tillgängligheten så att alla medborgare, oavsett t ex ursprung, ekonomiska och fysiska möjligheter får tillgång till scenkonst av hög kvalitet, på sin ort, men också på de större scenerna? Hur kan vi göra fler nyfikna och intresserade av scenkonst?

Arrangemanget som mötesplats för publik, unga, scenutövare osv. – hur kan detta utvecklas i samspel med institutionerna? Publikdialog i samband med föreställning – goda exempel? Vilka erfarenheter har regissörer, koreografer, tonsättare osv. i detta avseende? Kan publikmöten göras i större omfattning och är det önskvärt?

Publikarbete – att locka unga och värna äldre? I vilka former kan sådant samarbete ske? Hur arbetar vi med och gentemot barn och unga? Hur kan vi tillsammans ansvara för att alla unga i egenskap av publik blir presenterade scenkonst, och samtidigt stimulera till deltagande och återväxt?

På vilka sätt kan mångfaldsfrågan beaktas inom produktionsledet? Hur ser mångfalden ut inom produktionsled och i förhållande till repertoar? Hur ser rekrytering ut till styrelser, programråd etc. ur ett mångfaldsperspektiv?

Hur tar vi ett gemensamt ansvar för jämställdhet inom scenkonstområdet? Vilka är lagren för delaktighet i scenkonstlivet – professionella scenutövare, konstnärlig ledning, produktion, upphovssidan, arrangörskapet, osv.? Vilka möjligheter har vi att arbeta med frågan och hur kan vi nå direkt resultat? Vilka insatser är rimligt att arrangörer respektive institutioner och det fria produktionsledet sörjer för i relation till arrangemangen?

Etc.

10. Kontakter

Under arbetet med förstudien har kontakter tagits med representanter för

Kultur Skåne
Danscentrum Syd
Teatercentrum Södra regionen
Riksteatern Skåne
Riksteatern
Dansstationen/Salto!
Rörelsen – koreografer i Skåne
Fria teatrar i Malmö
Produforum, Finland
Dansens hus, Danmark
Statens kulturråd
Konstnärsnämnden

Därtill har kontaktats samtliga

medlemmar hos Danscentrum Syd
medlemmar hos Teatercentrum Södra regionen
kommuner i Skåne

varav samtal och e-postkorrespondens har förts med flertalet.

Förstudien genomfördes hösten 2011 av

Ulrika Lind
epost@ulrikalind.com
tel. 076 7882853

Illustrationer: Andreas Dienert